

T.C.

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

**TUHT NAHİYESİ REDİF DEFTERLERİ
TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRME (1906-1912)**

Betül KÜÇÜK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Doç. Dr. Yüksel ÖZGEN

Çankırı 2017

T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

TUHT NAHİYESİ REDİF DEFTERLERİ
TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRME (1906-1912)

Betül KÜÇÜK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Doç. Dr. Yüksel ÖZGEN

Çankırı 2017

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ	iii
TEZ KABUL VE ONAY	iv
ÖNSÖZ	v
ÖZET	vii
SUMMARY	viii
KISALTMALAR	ix
TABLO LİSTESİ	x
ŞEKİL LİSTESİ	xii
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1	5
REDİF ASKERİ TEŞKİLATI	5
1.1. Redif Teşkilatı Hazırlıkları	5
1.1.1. Redif-i Asakir-i Mansure Ordusu'nun Kuruluşu ve İşleyişi	6
1.1.2. Redif-i Mansure Hazinesi	17
1.1.3. Çankırı'da Redif Birlikleri	19
BÖLÜM 2	21
TUHT NAHİYESİ REDİF DEFTERLERİ	22
2.1. Tuht (Yapraklı) Nahiyesi Hakkında	22
2.1.1. 1301 (1885- 1886) Doğumlulara Ait İstatiksel Bilgiler	26
2.1.2. 1302 (1886- 1887) Doğumlulara Ait İstatiksel Bilgiler	32
2.1.3. 1304 (1888- 1889) Doğumlulara Ait İstatiksel Bilgiler	37
2.1.4. 1305 (1889- 1890) Doğumlulara Ait İstatiksel Bilgiler	42
2.1.5. 1306 (1890- 1891) Doğumlulara Ait İstatiksel Bilgiler	47
2.1.6. 1307 (1891- 1892) Doğumlulara Ait İstatiksel Bilgiler	52

2.1.7. 1308 (1892- 1893) Doğumlulara Ait İstatiksel Bilgiler	57
2.1.8. 1309 (1893- 1894) Doğumlulara Ait İstatiksel Bilgiler	62
2.2. Askerliğin Tehir Edilmesi ve Askere Alınmama Durumları.....	68
SONUÇ	70
SÖZLÜK.....	72
KAYNAKÇA.....	75
EKLER	79
EK-1: 35 Numaralı Defterin Örnek Transkribi	102
EK-2: Tuht Redif Defterlerine Ait Görseller.....	154
ÖZGEÇMİŞ	158

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırladığım *Tuht Nahiyesi Redif Defterleri Transkripsiyon ve Değerlendirme (1906-1912)* adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

18/07/2017

İmza

Betül KÜÇÜK

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Betül KÜÇÜK tarafından hazırlanan *Tuht Nahiyesi Redif Defterleri Transkripsiyon ve Değerlendirme (1906-1912)* başlıklı bu çalışma, 18/07/2017 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Tarih Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ (Unvanı, Adı ve Soyadı)

Danışman : Doç. Dr. Yüksel ÖZGEN İmza:

Üye : Doç. Dr. Ahmet ÖZCAN İmza:

Üye : Yrd. Doç. Dr. Erdal ÇETİNTAŞ İmza:

ONAY

Bu Tez, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun/...../ 201.. tarih ve sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Yüksel ÖZGEN

Enstitü Müdürü V.

ÖNSÖZ

“*Tuht Nahiyesi Redif Defterleri Transkripsiyon ve Değerlendirme (1906-1912)*” başlığı altında yapılan bu çalışma; Osmanlı Askeri Teşkilatı’nda önemli bir rolü olan Redif birliklerinin, 1906-1912 yılları arasında Çankırı vilayetine bağlı Tuht (Yapraklı) nahiyesindeki oluşumunu göstermektedir.

Redif Askeri birlikleri kuruluşundan son bulunduğu döneme kadar Osmanlı Ordusu’nda önemli bir yer tutmuştur. Kırım Savaşı’nda, 1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi’nde ve Balkan Savaşı’nda her durum ve şartta üstüne düşen görevi yerine getirmeye çalışmıştır. Halkın gözünde de saygınlığını koruyan Redif Birlikleri “Yemen Türküsü” ndeki “Kışlanın önünde Redif sesi var, Bakın çantasında acep nesi var, Bir çift kundurayla bir de fesi var” dizeleriyle ve “Kaman Ağıdı” ndaki “Kaman’da uşak kalmadı, Redif gitti sürüyünen, Yatamıyom gece gündüz, Gelinlerin zarıyanan, Kars’ta kavga kuruluyor, Redif orda deriliyor, Mızıkalar Vuruluyor, Trampetli boruyunan” gibi halk ezgileriyle şanını günümüze kadar getirmiştir.

Çalışmada, Çankırı Belediyesi Dr. Rıfki Kamil Urga Çankırı Araştırmaları Merkezi Arşivinde bulunan, Çankırı vilayetinin Tuht nahiyesine ait 1906-1912 yıllarını kapsayan sekiz adet redif defteri incelenmiş ve transkripsiyonu yapılmıştır. Çalışmanın ilk bölümünde Redif Askeri Teşkilatı ele alınmıştır. Bu bölümde Cahide Bolat’ın “*Redif Askeri Teşkilatı (1834-1876)*” ve Şenol Çöklü’nün “*I. Meşrutiyet’ten Cumhuriyet’e Asker Alma (Ahz-ı Asker) Usûlleri*” adlı tezlerinden yararlanılmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde ise 1906-1912 yılları arası Tuht (Yapraklı) nahiyesi redif defterlerindeki askerlere ait bilgilerden yararlanılarak, bölgenin o dönemdeki askeri ve sosyal yapısına dair veriler sunulup, değerlendirmeler yapılmıştır. Tuht (Yapraklı) nahiyesine ait 1947 Demirbaş numarası ile kayıtlı 35 numaralı,1324 (1908) tarihli defterin tam transkripsiyonu ve orijinal defterlere ait çeşitli göreseller ekte sunulmuştur. Yapılan çalışmada çevrilemeyen bölümler “(…)” olarak gösterilmiştir.

Çalışmanın belirlenmesinde ve oluşturulmasında benden desteğini ve ilgisini esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. Yüksel ÖZGEN’e ve çalışmanın

şekillenmesinde bana destek olan kıymetli hocam Yrd. Doç. Dr. Erdal ÇETİNTAŞ'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Çalışma sürecinde katkılarını esirgemeyen kıymetli hocalarım Yrd. Doç. Dr. Ahmet GÖZLÜ ve Doç. Dr. Ahmet ÖZCAN'a özel teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Hayatımın her aşamasında beni destekleyen sevgili aileme müteşekkirim. Ayrıca çalışmada, tabloların oluşturulması kısmında bana destek olan kıymetli Ömer Faruk AKAR'a ve benden desteğini esirgemeyen dostum Esmâ Nur, Yeşim ve Defne'ye teşekkürü bir borç bilirim.

18 /07/2017

Betül KÜÇÜK

**Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez
Özeti**

Tezin Başlığı : Tuht Nahiyesi Redif Defterleri Transkripsiyon ve Değerlendirme (1906-1912)
Tezin Yazarı : Betül KÜÇÜK
Danışman : Doç. Dr. Yüksel ÖZGEN
Anabilim Dalı : Tarih
Bilim Dalı :Tarih
Kabul Tarihi : 18.07.2017
Sayfa Sayısı : 158

ÖZET

Her büyük devlette olduğu gibi Osmanlı Devleti’ni de uzun bir müddet ayakta tutan, askeri donanımı ve gücü olmuştur. Özellikle gücünü kaybettiği dönemlerde yapılan ıslahat çalışmaları da, ilk olarak askeri teşkilatta kendini göstermiştir.

XIX. yüzyılda yani Osmanlı Devleti’nin en buhranlı döneminde oluşturulan Redif Askeri Teşkilatı, askeri alanda önemli bir yenileşme hareketidir. Redif askeri birliklerinin oluşturulmasıyla, Yeniçeri Ocağı’nın kaldırılmasından sonra Asakir-i Mansure-i Muhammediye adlı yeni orduya destek sağlamak ve halkı uzun süre mecburi hizmette tutmadan, kendi bölgelerinde tutarak iç güvenliği sağlamak amaçlanmıştır. 1834’te oluşturulan bu askeri teşkilat zaman zaman düzenlenerek, kuruluşundan devletin son dönemine kadar Osmanlı Ordusu’nun önemli bir kesimini oluşturmuştur.

“*Tuht Nahiyesi Redif Defterleri Transkripsiyon ve Değerlendirme (1906-1912)*” adlı çalışmada, 1906-1912 yılları arası Çankırı vilayetinin Tuht (Yapraklı) nahiyesine ait sekiz adet redif defteri incelenmiş ve gerekli transkriptler yapılarak hem sosyal hemde askeri açıdan veriler ortaya konulmuştur. Sunulan veriler doğrultusunda askere alınan kişilerin, askerlik durumları ve bağlı buldukları karyeleri, mahalleleri, sahip oldukları lakaplar, medeni durumları, meslekleri ve aileleri hakkında bilgiler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Asker, Çankırı, Redif, Tuht, Yapraklı*

**Çankırı Karatekin University Graduate School Of Social Sciences Abstract of
Master's Thesis**

Title Of The Thesis	: Tuht District Redif Registers Transcription and Evaluation (1906-1912)
Author	: Betül KÜÇÜK
Supervisor	: Assoc. Prof. Dr. Yüksel ÖZGEN
Department	: History
Sub – field	: History
Date	: 18.07.2017
SUMMARY <p>Ottoman State had reigned a long time because of its military hardware and power, like all other strong states. The first innovations were carried out in the military force in the late ottoman period when began the loosing of power.</p> <p>The Redif Military Organization was a significant renovation movement of military organization in the XIX century in which the Ottoman State was in a great crisis. By the constitution of Redif Military Organization, after the abolishment of Guild of Janissaries, Asakir-i Mansure-i Muhammadiye was established to support the new army, and it was purposed to provide national security by eliminating compulsory service. The military organization, which established in 1834 and had been modified while in time, was the important part of the Ottoman military power from its establishment to the last period of Ottoman State.</p> <p>In the study entitled “<i>Tuht District Redif Registers Transcription and Evaluation (1906-1912)</i>” eight redif registers belonging to Tuht (Yapraklı) District of Çankırı Province between 1906-1912 were analysed and data was revealed by doing the necessary transcripts in terms of both social and military. According to the current data, the information was given about the military status of the soldiers and their villages, neighbourhoods, nicknames, marital statuses, professions and families.</p>	
Keywords : <i>Çankırı, Military, Redif, Tuht, Yapraklı</i>	

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı Geçen Eser
a.g.m.	Adı Geçen Makale
a.g.t.	Adı Geçen Tez
Mat.	Matbaa
No	Numara
OTAM	Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi
s.	Sayfa
S.s.	Sayfa Sayısı
Yy .	Yüzyıl

TABLO LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1.1: Askerlerin Karye ve Mahallelere Göre Dağılımı- 1301 (1885-1886):	26
Tablo 1.2: Askerlerin Sahip Oldukları Lakaplar- 1301 (1885-1886):	27
Tablo 1.3: Askerlerin Medeni Durumları- 1301 (1885-1886):	29
Tablo 1.4: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısm-ı evvel/Kısm-ı sâni Olarak Dağılımları- 1301 (1885-1886):	29
Tablo 1.5: Askerlerin Meslekleri- 1301 (1885-1886):	30
Tablo 1.6: Askerlerin Karye ve Mahallelere Göre Dağılımı- 1302 (1886-1887):	32
Tablo 1.7: Askerlerin Sahip Oldukları Lakaplar- 1302 (1886-1887):	33
Tablo 1.8: Askerlerin Medeni Durumları- 1302 (1886-1887):	34
Tablo 1.9: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısm-ı evvel/Kısm-ı sâni Olarak Dağılımları- 1302 (1886-1887):	34
Tablo 1.10: Askerlerin Meslekleri- 1302 (1886-1887):	35
Tablo 1.11: Askerlerin Karye ve Mahallelere Göre Dağılımı- 1304 (1888-1889): ...	37
Tablo 1.12: Askerlerin Sahip Oldukları Lakaplar- 1304 (1888-1889):	38
Tablo 1.13: Askerlerin Medeni Durumları- 1304 (1888-1889):	39
Tablo 1.14: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısm-ı evvel/Kısm-ı sâni Olarak Dağılımları- 1304 (1888-1889):	39
Tablo 1.15: Askerlerin Meslekleri- 1304 (1888-1889):	40
Tablo 1.16: Askerlerin Karye ve Mahallere Göre Dağılımı- 1305 (1889-1890)	42
Tablo 1.17: Askerlerin Sahip Oldukları Lakaplar- 1305 (1889-1890):	43
Tablo 1.18: Askerlerin Medeni Durumları- 1305 (1889-1890):	44
Tablo 1.19: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısm-ı evvel/Kısm-ı sâni Olarak Dağılımları- 1305 (1889-1890):	44
Tablo 1.20: Askerlerin Meslekleri- 1305 (1889-1890):	45
Tablo 1.21: Askerlerin Karye ve Mahallelere Göre Dağılımı- 1306 (1890-1891): ...	47
Tablo 1.22: Askerlerin Sahip Oldukları Lakaplar- 1306 (1890-1891)	48
Tablo 1.23: Askerlerin Medeni Durumları- 1306 (1890-1891):	49
Tablo 1.24: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısm-ı evvel/Kısm-ı sâni Olarak Dağılımları- 1306 (1890-1891):	49
Tablo 1.25: Askerlerin Karye ve Mahallelere Göre Dağılımı- 1307 (1891-1892): ...	52
Tablo 1.26: Askerlerin Sahip Oldukları Lakaplar- 1307 (1891-1892):	53
Tablo 1.27: Askerlerin Medeni Durumları- 1307 (1891-1892):	54
Tablo 1.28: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısm-ı evvel/Kısm-ı sâni Olarak Dağılımları- 1307 (1891-1892):	54
Tablo 1.29: Askerlerin Karye ve Mahallelere Göre Dağılımı 1308 (1892-1893):	57
Tablo 1.30: Askerlerin Sahip Oldukları Lakaplar- 1308 (1892-1893):	58
Tablo 1.31: Askerlerin Medeni Durumları- 1308 (1892-1893):	59

Tablo 1.32: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısım-1 evvel/Kısım-1 sâni olarak dağılımları- 1308 (1892-1893):.....	59
Tablo 1.33: Askerlerin Meslekleri- 1308 (1892-1893):.....	60
Tablo 1.34: Askerlerin Karye ve Mahallelere Göre Dağılımı- 1309 (1893-1894): ...	62
Tablo 1.35: Askerlerin Sahip Oldukları Lakaplar- 1309 (1893-1894):	63
Tablo 1.36: Askerlerin Medeni Durumları- 1309 (1893-1894):	64
Tablo 1.37: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısım-1 evvel/Kısım-1 sâni Olarak Dağılımları- 1309 (1893-1894):	64

ŞEKİL LİSTESİ

<u>Sekil No</u>	<u>Sayfa</u>
Şekil 1.1: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve K1sm-1 evvel/K1sm-1 sâni Oranları- 1301 (1885-1886)	29
Şekil 1.2: Askerlerin Anne- Babalarına Ait Sağ-Ölü, Boşanma Oranları- 1301 (1885-1886)	30
Şekil 1.3: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve K1sm-1 evvel/K1sm-1 sâni Oranları- 1302 (1886-1887)	34
Şekil 1.4: Askerlerin Anne- Babalarına Ait Sağ-Ölü, Boşanma Oranları- 1302 (1886-1887)	35
Şekil 1.5: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve K1sm-1 evvel/K1sm-1 sâni Oranları- 1304 (1888-1889)	39
Şekil 1.6: Askerlerin Anne- Babalarına Ait Sağ- Ölü, Boşanma Oranları- 1304 (1888-1889).....	40
Şekil 1.7: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve K1sm-1 evvel/K1sm-1 sâni Oranları- 1305 (1889-1890)	44
Şekil 1.8: Askerlerin Anne- Babalarına Ait Sağ- Ölü, Boşanma Oranları- 1305 (1889-1890).....	45
Şekil 1.9: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve K1sm-1 evvel/K1sm-1 sâni Oranları- 1306 (1890-1891)	50
Şekil 1.10: Askerlerin Anne- Babalarına Ait Sağ- Ölü, Boşanma Oranları- 1306 (1890-1891)	50
Şekil 1.11: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve K1sm-1 evvel/K1sm-1 sâni Oranları- 1307 (1891-1892)	55
Şekil 1.12: Askerlerin Anne- Babalarına Ait Sağ- Ölü, Boşanma Oranları- 1307 (1891- 1892).....	55
Şekil 1.13: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve K1sm-1 evvel/K1sm-1 sâni Oranları- 1308 (1892-1893)	59
Şekil 1.14: Askerlerin Anne- Babalarına Ait Sağ- Ölü, Boşanma Oranları- 1308 (1892-1893).....	60
Şekil 1.15: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve K1sm-1 evvel K1sm-1 sâni Oranları- 1309 (1893-1894)	65
Şekil 1.16: Askerlerin Anne- Babalarına Ait Sağ- Ölü, Boşanma Oranları- 1309 (1893-1894).....	65
Şekil 1.17: Doğum Tarihine Göre Askere Alınanların Yıllık Sayıları.....	67

GİRİŞ

Geçmişten günümüze bir toplumun devlet olabilmesi için belli şartları karşılaması gerekmektedir. Bunun için en önemli şartlardan biri ise bağımsızlık bilincinin sağlanmasıdır. Bir devletin bağımsızlığının devamı ise devletin sınırlarını koruyacak, yeterli donanımına sahip “askeri güç” ile mümkündür. Bu bağlamda geçmişten günümüze tarihe damgasını vuran bütün büyük devletler askeri teşkilatlarını güçlü bir şekilde teşkil etmişler ve bu teşkilata gerekli önemi göstermişlerdir.

Osmanlı Devleti'nin bir cihan devleti olmasında ve bağımsızlığını uzun bir müddet idame ettirmesinde en önemli rolü ordu üstlenmiştir. Osmanlı Devleti'nde askeri alanda ilk teşkilatlanma, Orhan Bey döneminde olup bu teşkilatlanma “Yaya ve Müsellem” adı altında (piyade ve atlı) birliklerden oluşturulmuştur. Hızlanan fetih hareketleri, devletin sınırlarını genişletirken bu aşamada askeri alanda yeni bir sisteme ihtiyaç duyulmuş ve devletin ilk daimi ordusu olan “Yeniçeri” teşkilatı I. Murat döneminde kurulmuştur.¹ Yeniçeri ocağı XVI. yüzyıl sonlarına kadar Osmanlı ordusunun profesyonel bir yaya kuvveti iken, bu tarihten sonra talimsiz ve başıboş kimselerin ocağa alınması, doğrudan siyasete katılan devlet adamlarının tayin veya azlettirilmesi, padişahların tahttan indirilmesi ve tahta çıkarılması gibi görevleri ele almasıyla siyasi araç haline gelmiştir. Zaman zaman ocağın düzeltilmesi için çalışmalar yapılsa da bunlar hiçbir sonuç vermemiştir.² Bu sebeple II. Mahmut 15 Haziran 1826'da Yeniçeri Ocağı'nı kaldırarak yerine “Asakir-i Mansure-i Muhammediye” adıyla yeni bir ordu kurmuştur ve zorunlu askerlik sürecine geçilmiştir.³ Zorunlu askerliğe dayalı ulusal ordunun kurulması Fransız İhtilali sürecinde, Fransa'da görülmüştür. Bu sistem orada çok başarılı olmuş ve Napolyon'la birlikte tüm Avrupa'yı dize getirmiştir. Osmanlı coğrafyasında bunu model alan idareci Mısır valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa olmuştur. Zorunlu askerliğe dayalı Mısır köylülerinden Avrupai tarzda bir ordu oluşturmuş ve Osmanlı ordusunu ağır bir yenilgiye uğratmıştır. Mısır valisinin sergilediği bu fevkalade başarılı çabalar II. Mahmut'u aynı doğrultuda ilerlemeye sevk eden itici bir güç

¹ Abdüllatif Armağan, “Klasik Dönemde Osmanlılarda Devlet Yönetim Anlayışına Dair Bazı Düşünceler”, *Gazi Akademik Bakış*, Cilt:5, sayı 9, Ankara 2011, s. 151.

² Yusuf Halaçoğlu, *XIV.-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1991, s. 44.

³ Mehmet Karagöz, “Osmanlı Devletinde Islahat Hareketleri ve Batı Medeniyetine Giriş Gayretleri (1700-1839)”, *OTAM*, Sayı 6, Ankara 1995, s. 193.

olmuştur.⁴ İmparatorluğun savunulması ve yeni silahlı kuvvetlerin oluşturulması konusunda Sultan Mahmut'un danışmanı olarak görevlendirilen Prusyalı Teğmen Helmuth von Moltke yazdığı bir raporda; "...ordunun en zayıf kesimi... subaylardı... Generaller ve albaylar arasında birkaç yetenekli subay vardı ve işlerin yürütmesini sağlayan güç de bunlardan geliyordu ama astlarından neredeyse hiçbir yardım alamıyorlardı. Genellikle, genç adamlara binbaşı rütbesi veriliyordu... Yüzbaşılar ve teğmenler genellikle en yaşlı olanlardı... hiçbirinin bildiğimiz anlamda bilimsel bir eğitimi yoktu ve çok azının savaş deneyimi vardı." demiştir. Bu sebeple yeni subay sınıfının temellerini oluşturmak üzere 1827'den itibaren ordu ve donanma subay adayları eğitilmek üzere gruplar halinde yurtdışına gönderilmiştir.⁵ Türk ordusunu yeniden teşkilatlandırmak ve eğitmek için Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden işin uzmanı kişiler getirilmiştir. Gönerilecek olan önemli subaylardan birisi de Napolyon Bonaparte'dı ancak Fransız İhtilali'nin çıkmasından dolayı gönderilememiştir. Büyük Britanya'dan İstanbul'a üç subay gönderilmiş, ardından Prusya'dan yeni ordunun eğitiminde danışmanlık yapmak üzere gönderilen Teğmen Helmuth von Moltke⁶, padişah üzerinde derin bir etki bırakmıştır.⁷

Yeni ordu için alınan tedbirler ve yapılan düzenlemeler ordudaki asker sayısını arttırmıştır. Ancak 1828-1829 Osmanlı- Rus Savaşı ve Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa'nın isyanını bastırmak için yapılan mücadeleler ciddi miktarda asker kaybına sebep olmuş ve bundan dolayı orduda asker sayısını arttırma ihtiyacı duyulmuştur. Sultan Mahmut, kurduğu Asakir-i Mansure-i Muhammediye isimli yeni orduya destek olarak aynı dönemde eyalet askerlerinin görevlerini üstelenecek olan "Redif Askeri Teşkilatı"nı oluşturmuştur. Anadolu ve Rumeli'de kurulan bu teşkilatla, büyük halk kitlelerini zirai ve ticari uğraşlarından alıkoymadan, uzun süre silah altında tutmadan ülke savunmasında faydalanmak amaç edinilmiştir.

1839 Tanzimat Fermanı'nın ilanı ile askeri alanda düzenlemelere devam edilmiş ve bu bağlamda 8 Eylül 1843 tarihinde ilan edilen kanunla Osmanlı toprakları beş büyük ordu bölgesine ayrılmıştır. Askerlik hizmeti de süreye bağlanarak askerlik

⁴ Bernard Lewis, "Modern Türkiye'nin Doğuşu", Arkadaş Yayınevi, 7. Baskı, Ankara 2014, s. 113-114.

⁵ M. Naim Turfan, "Jön Türklerin Yükselişi: Siyaset, Askerler ve Osmanlı'nın Çöküşü" Alfa Yayıncılık, İstanbul 2013, s. 139-140.

⁶ Helmuth von Moltke (1800-1891), Fransa- Prusya Savaşı'nda büyük Fransız Ordusunu yenilgiye uğratan Prusya Ordusu'nun Genelkurmay Başkanı'dır.

⁷ Lewis, a.g.e., s. 114-115.

süresi nizami kıtada 5 yıl, redifte 7 yıl olarak toplamda 12 yıl olarak belirlenmiştir. 1843-1846 yılları arasında yapılan düzenlemelerle birlikte Osmanlı'da askerlik sistemi komple değiştirilerek, ocak usulünden vazgeçilip bu sistemin yerine 1846'da kura usulü getirilmiştir. Piyade, süvari ve istihkâm birliklerinin eğitiminde Fransız talimatnameleri benimsenirken, topçu birliklerin eğitiminde Prusya eğitim tarzına başvurulmuştur. Bu dönemde orduyu yönetmek için gerekli subayların donanımlı bir şekilde yetiştirilmesi için de askeri okullara daha fazla önem verilmeye başlanmıştır.⁸

1846'da başlayan uygulamalarda gösterilen özene rağmen bazı sorunlarla karşılaşmıştır. Haziran 1869'da dönemin seraskeri Hüseyin Avni Paşa'nın eksiklik ve aksaklıkları göz önüne alarak yaptığı çalışmaları sonucunda hazırlanan yeni askerlik kanunu yürürlüğe girmiştir. Bu kanunla birlikte, ordu kuvvetleri nizamiye, redif ve müstahfız olarak üçe ayrılmış, toplam askerlik süresi on iki yıldan yirmi yıla çıkarılmıştır. 1877-1878 Osmanlı- Rus Savaşı'nda alınan mağlubiyetler sonucunda orduda düzenin sağlanması için tekrardan reform çalışmalarına girişilmiş ve bu hususta Almanya ile görüşmeler yapılmıştır. Askeri okullarda Avrupalı öğretmenlerin sayısı artırılmış ve Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Reisliği'nin ikinci başkanlığına kadar getirilen Goltz Paşa, askeri okullarda öğretmenlik yaptığı dönem, yetişen subaylar üzerine önemli bir etki bırakmıştır.⁹ Goltz Paşa'nın yaptığı çalışmalar sonucunda hazırlanan "Ahz-ı Asker Kanunu" ile 1870'den beri uygulanan Kur'a Kanunnâmesi feshedilerek 1887'de yeni kanun uygulanmaya başlanmıştır. Yeni kanun ile Kur'a Kanunnâmesi'ndeki uygulama zorluklarını ortadan kaldırmak ve verimli bir askeri teşkilat oluşturmak amaçlanmıştır. Sekiz bölümden oluşan kanunda 20 yaşına giren her birey Mart ayının ilk gününden itibaren askerlikle mükellef sayılmıştır. Yirmi yıl olarak belirlenen askerlik süresinin altı yılı "Nizamiye", sekiz yılı "Redif" ve kalan altı yılı ise "Müstahfız" olarak belirlenmiştir.¹⁰ Redif taburlarında da düzenlemeye gidilmiş ve redif birliklerinde hizmette bulunacak kimseler, her türlü ayrıcalıktan muaf olan "Efrad-ı Askeriye-i Şahane" ve diğeri ayrılacağı olan ve kendi içinde Tertib-i Evvel ve Tertib-i Sani

⁸ Musa Çadırcı, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Askere Almada Kura Usulüne Geçilmesi", *Askeri Tarih Bülteni*, Genelkurmay Basımevi, Sayı 18, Ankara 1985, s. 60- 61.

⁹ Zekeriya Türkmen, "II. Meşrutiyet Döneminde Osmanlı Ordusunda Ordu-Siyaset İlişkileri", *Erdem*, Gün Ofset, Cilt 12, Sayı 35, Ankara 2002, s. 568- 569.

¹⁰ Şenol Çöklü, *I. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Asker Alma (Ahz-ı Asker) Usûlleri*, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Müdürlüğü, Erzurum 2010, s. 39

olarak iki kısma ayrılan kimseler olarak belirlenmiştir.¹¹ Ayrıca yürürlüğe konan kanunla birlikte beş yıl arka arkaya kura isabet etmeyenlerin redife geçirilme yöntemleri kaldırılarak, bütün sorumluların askere alınması sağlanmıştır.¹²

II. Meşrutiyet'in ilanı ile birlikte orduda yeniden düzenlemeye gidilmiş ve yapılan reformlarda öncesinde olduğu gibi yine Alman etkisi görülmeye devam etmiştir.¹³

¹¹ Çöklü, *a.g.t.*, s. 39-40.

¹² Musa Çadircı, *Tanzimat Sürecinde Türkiye Askerlik*, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara 2008, s. 113.

¹³ Çöklü, *a.g.t.*, s. 43-44.

BÖLÜM 1

REDİF ASKERİ TEŞKİLATI

1.1. Redif Teşkilatı Hazırlıkları

II. Mahmut dönemi, askeri alanda gerek eğitimli subayların yetiştirilmesi gerekse orduların düzenlenmesi ve modernleştirilmesi açısından büyük önem taşır. II. Mahmut, Yeniçeri Ocağı'nı kaldırdıktan sonra yerine kurduğu Asakir-i Mansure ordusu için asker temininde oldukça başarılı olmuş ve kısa süre içinde ordunun toplam mevcudu 25.000'e ulaşmıştır.¹⁴ Ancak 1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşı ve Mısır valisi Mehmet Ali Paşa'nın isyanı eldeki asker sayısının önemli bir miktarının kaybedilmesine sebep olmuştur. Bunların yanı sıra kötü beslenme, sağlık hizmetlerindeki yetersizlikler, salgın hastalıklar ve genel olarak askeri hayatın getirdiği zorluklar da önemli ölçüde asker kaybına sebebiyet vermiştir. Sultan Mahmut, orduda artan asker ihtiyacının karşılamaya yönelik kalıcı ve uygulanabilir bir yöntem bulmak için 1834 yılının Mayıs ayı boyunca devlet ileri gelenleriyle toplantılar yapmıştır. Şimdiye kadar askere alımlarda uygulanan plansız, rastgele ve zorba yöntemler halkı ürkütmüş, en verimli çağındaki fertlerin üretimden alıkonulması da ülke ekonomisine ciddi zararlar vermişti. Askere alımlarda yapılan ayırım ve adaletsizlikler de toplumsal sorunların ortaya çıkmasına sebep olmuştu. Bu sebeple askere alımlar, devletin ekonomik durumunda göz önünde bulundurularak, demografik olarak uygulanabilir ve toplum tarafından kabul görece nitelikte olmalıydı.¹⁵ Bu şartlar göz önünde bulundurularak, çok sayıda askeri silah altında tutmadan, halkın ticaret ve ziraat faaliyetlerini engellemeden devlet hazinesini fazla zorlamayan, savaş zamanında silah altına alınabilecek diğer zamanda ise kendi işleriyle meşgul olacak talimli bir asker sınıfının oluşturulması kararlaştırılmıştır.¹⁶ Böyle bir ortamda devletin asker gereksinimine cevap verecek ve çağın şartlarına uygun Redif-i Asakir-i Mansure Ordusu kurulmuştur. Prusya'nın yolundan gidilerek oluşturulan Redif Ordusu'nun kuruluşunun arkasında yatan esas ve önemli bir sebepte, kıta Avrupasındaki rakip devletlere nisbetle ordudaki asker sayısını yeterli

¹⁴ Mesut Uyar, "Osmanlı Askeri Tarihi", Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2010, s. 315.

¹⁵ Uyar, a.g.e., s. 315-316.

¹⁶ Mübahat Kütükoğlu, "Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redif-i Asakir-i Mansure", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi*, Edebiyat Fakültesi Matbaası, Sayı: 12, İstanbul 1982, s. 127.

seviyeye çıkarmak olmuştur. Gayr-i Müslimlerin askerlik hizmetinden muaf tutulduğu Osmanlı topraklarında herhangi bir savaş durumunda düzensizlik ve başıboşluğa maruz kalmama düşüncesi de yedek bir birlik konumunda olan Redif Ordusu'nun oluşturulmasını gerekli kılmıştır.¹⁷

1.1.1. Redif-i Asakir-i Mansure Ordusu'nun Kuruluşu ve İşleyişi

Tam adı Redif-i Asakir-i Mansure ya da Asakir-i Redife-i Mansure olan bu ordu, Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasından sonra Asakir-i Mansure-i Muhammediye adıyla oluşturulan yeni orduya destek sağlamak ve halkı uzun süre mecburi hizmette tutmadan, kendi bölgelerinde eğiterek iç güvenliği sağlamak amacıyla oluşturulmuştur.¹⁸ Redif Askeri Teşkilatı'nın kurulmasına dair ilk bilgi Takvim-i Vekâyi'nin 26 Mart 1834 tarihli 80. Def'asında verilmiştir.¹⁹

“Redif” kelimesi Kamus-ı Türkî'de “sonradan, arkadan gelen” ve “nizâmiyeden sonra geçilen askeri sınıfa mensub, silah altına alınanlar” olarak tanımlanmıştır. Ordunun en önemli özelliği subaylarının ve “efrad-ı redife” ismiyle bilinen askerlerinin daimi statüde bulunması olmuştur. Taşrada Redif-i Asakir-i Mansure-i Muhammediye birliklerinin oluşturulma kararı Mart 1834'te gündeme gelmiş ve gerekli hazırlıkların tamamlanmasının ardından, Redif Kanunnâmesi'nin çıkarılmasıyla Ağustos 1834 tarihinde uygulamaya geçirilmiştir. II. Mahmut'un yayınlamış olduğu bir genel fermanla Redif Askeri Teşkilatı'nın kuruluş esasları belirtilmiştir.²⁰ 8 Temmuz 1834'de yürürlüğe giren Redif Nizamnâmesi'ne göre,

1. İmparatorluk sınırları içinde bulunan bütün sancakların kapsadığı kazalarda maden, has, vakıf, muaf olup olmadıklarına bakılmaksızın zabitleriyle birlikte bin dört yüzer kişilik birer tabur oluşturulacaktı; Eğer küçük kazalardan bu kadar asker çıkarılacak nüfus yoksa bu yerler civar kazalarla birleştirilecek ve ortaklaşa bir tabur oluşturulacaktı; Sahildeki kazalarda yaşayan halk, Bahriye askeri olması uygun görüldüğünden redife kaydedilmeyecekti.

¹⁷ Gültekin Yıldız, “*Neferin Adı Yok: Zorunlu Askerliğe Geçiş Sürecinde Osmanlı Devleti'nde Siyaset, Ordu ve Toplum (1826-1839)*”, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2009, s. 257.

¹⁸ Abdülkadir Özcan, “*Redif*”, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Cilt 34, İstanbul 2007, s. 524.

¹⁹ Cahide Bolat, “*Redif Askeri Teşkilatı (1834-1876)*”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2000, s. 15.

²⁰ Çadircı, *a.g.e.*, s.32.

2. Redif taburlarına yazılacak kişiler 23-32 yaşları arasındaki gençlerden kura ile tespit edilecekti. Meclis-i Şûra'da alınan karara göre, İmparatorluk sınırları içinde bulunan bütün sancakların kapsadığı kazalarda subayları ile birlikte bin dörtyüzer kişilik birer tabur teşkil ettirilecekti. Eğer küçük kazalardan bu kadar asker çıkarılacak nüfus yoksa böylesi yerler civar kazalarla birleştirilecek ve ortaklaşa bir tabur tertip edilecekti. Asakir-i Mansure'den emekli olupta memleketlerine dönen kişilerden hareket kabiliyetini kaybetmemiş olanlar gönüllü olarak Redif Teşkilatı'na katılabilecekti.
3. Harp zamanında kullanılacak olan Redif askerleri, barış zamanında münavebe adı altında Mansure'ye alınmayacaktı.
4. Redif askerlerinin subayları, kazalardaki hanedan ve kişizâdelere olan genç, kuvvetli ve bu göreve yakışan kimselerden seçilecek, bunlar valilerin onayı alınarak merkeze bildirilecekti.
5. Talimler, Nizamiye askeri bulunan yerlerde onlardan tayin edilerek, bulunmayan yerlerde ise İstanbul'dan ve Nizamiye'de bulunan memleketlilerinden, hatta izinli olan askerlerden izinleri süresince yararlanılarak yaptırılacaktı.
6. Kazalardan tayin edilecek zabıtların talime ihtiyacı olduğundan bunlar öncelikle buldukları bölgedeki muallimlerden eğitim görecekler, sonra İstanbul'a gelerek büyük talimlere katılacak bu sayede en iyi şekilde yetiştirileceklerdi.
7. Redif askerlerinin eğitimlerinin kolaylaştırılması için haftada birkaç gün, boş kaldıkları zamanlarda ise hergün kendi buldukları köylerde, arada bir de daha büyük nahiye ve kazalarda gönderilen muallimler tarafından talimleri yaptırılacaktı.
8. Senede iki defa halkın ziraatle uğraşmadığı Mayıs ve Eylül aylarında 15-20 gün süreyle büyük talimler yapılacak, talimlerin yapılıp yapılmadığı kontrol edilecekti.
9. Redif askerlerinin yoklamasının yapılması ve jurnallerinin düzenlenmesi Seraskerlikten verilecek talimatnameye göre yapılacaktı.
10. Redif askerleri için gerekli olan elbise, silah ve aylıkları devlet tarafından karşılanacak, ilk yazıldıkları sırada elbiseleri verilecekti. Ancak temiz

kalabilmesi için askerler bu elbiseleri yalnızca eğitim zamanında giyebilecekler, diğer zamanlarda günlük kıyafetleriyle dolaşacaklar yalnızca fesi devamlı surette giyebileceklerdi. Zabitler ise halktan ayırt edilebilmesi için her zaman nizami elbise ile dolaşacaklardı.

11. Küçük ve büyük zabitlerin nişanları Darbhane-i Amire'de yapıp gönderilecekti.
12. Zabitlerin kılıçları ile bütün tüfenk, palaska, çanta, matara ve tranpetler devlet tarafından temin edilecek, ancak askerlerin tüfenkleri zabitleri tarafından saklanarak yalnızca talimlerin olacağı zaman verilecekti.
13. Redif askerlerine ayda 5 kuruş, zabıtlere ise uygun miktarda maaş verilecek, yapılacak masrafların defteri İstanbul'a gönderilecek ve ödeme toptan yapılacaktı.
14. Masraflar konusunda önemli bir noktayada temas edilerek, askerleri kontrol etmek için zaman zaman kazaları gezecek olan zabitlerin masraflarını, masraf defterinde göstermeyip kendi gelirlerinden karşılamları ancak bunu telafi etmek için halka yük olmamaları gerektiği de hatırlatılmaktaydı.²¹

Redif kıyafetleri Asakir-i Mansure-i Muhammediye askerlerinin elbiselerine gerek model gerekse parça bakımından benzer şekilde üretilmiştir. Redif askerleride Asakir-i Mansure'de olduğu gibi nimten²² ve elifi²³ giymişlerdir. Boğaz muhafazasında bulunanlara nadiren yağmurlukta verilmiştir. Redif Askeri Birlikleri sancaklarda dağınık bir şekilde bulunduğundan, kıyafetlerin İstanbul'dan hazırlanıp gönderilmesi külfetli bulunmuştur. Bundan dolayı fes, tüfenk, palaska ve matara ile çukadan yapılan zabit elbiseleri dışında, aba ve şayaktan²⁴ yapılan küçük zabit ve asker elbiselerinin kendi mahallerinde dikilmesi kararlaştırılmıştır.²⁵ Redif askeri elbiselerinin iki yılda bir yenilenmesi uygun görülmüştür.²⁶

Redif Teşkilatı'nın kurulmasına karar verildikten sonra o tarihe kadar nüfus sayımı yapılan yerlerden ne kadar asker çıkacağı hesaplanmış ve tabur çıkarmaya elverişli olmayan yerler birleştirilmiştir. Anadolu'da Erzurum, Van, Trabzon, Canik,

²¹ Kütükoğlu, *a.g.m.*, s. 129-131.

²² Nimten, yakasız uzun kollu erkek gömleği.

²³ Elifi, pantolon biçiminde, üst kısmı bol, paçaları dar erkek şalvarı.

²⁴ Şayak, dayanıklı ve kalın bir yün kumaş türü.

²⁵ Kütükoğlu, "Redif Kıyafetlerinin Maliyetine Dair", *İktisat Fakültesi Mecmuası* 41, 2011, s. 284.

²⁶ Kütükoğlu, *a.g.m.*, s. 298.

Gümüşhane, Karahisar-ı Şarkî; Rumeli'de Yanya, Delvine, Avlonya, İskenderiye, Elbasan, Ohri sancaklarının nüfus sayımları henüz yapılmamış olduğundan redif toplanması sonraya bırakılmıştır. Sahilde bulunan Kocaeli halkının da kereste işleri ile uğraşmasından dolayı buranında sonraya bırakılması kararlaştırılmıştır. Bolu, Viranşehir, Kastamonu gibi sahil kazaları bulunan sancakların sahil kısmının ve Gelibolu Sancağı'nın Bahriye'ye bırakılması, diğer yerlerinden redif toplanması, Trabzon'da da ileride aynı şekilde yapılması kararlaştırılmıştır. Anadolu'da Alanya ve İçel ile Rumeli'de Kavala ve Priştine'nin Tophâne-i Âmire'ye tahsisi ve buraların durumunun Damad Halil Paşa'nın vereceği layihaya bırakılması; Kars, Bağdad, Musul ve Şehrizor eyaletleri valilerine Redif Nizamnâmesi gönderilerek buralarda uygulanmasının mümkün olup olmadığı sorulması uygun görülmüştür. Redif yazılması kararlaştırılan sancaklarda asker yazma işinin öncelikli olarak mütesellim, bazı yerlerde ise vali ya da mutasarrıflara verilmesi kararlaştırılmıştır. Kütahya, Hüsavendigar, Karasi-Eskişehir, Bolu, Viranşehir gibi bazı yerlerden zabitleri hariç bir tabur, Karahisar-ı Sahib, Ankara, Çankırı, Aydın, Saruhan gibi diğer bazı yerlerden de zabitleriyle beraber birer tabur oluşturulması kararlaştırılmıştır. İlk tamamlanan Redif taburları, Ankara, Çankırı ve Karahisar-ı Sahib taburları olmuştur.²⁷ Sonrasında Batı, Orta ve kısmen Doğu Anadolu'nun bazı sancaklarında redif birlikleri teşkil edilmiştir. Rumeli'de öncelikle Selanik-Serez ve Silistre'de, daha sonrasında Gümölcine-Niğbolu, Üsküp, Köstendil, Tırhala, Manastır, Prizren ve Filibe'de teşkilat yaygınlaştırılmıştır. Redif birliklerinde bulunan askerlerin sürekli denetim altında bulundurulması için Redif nizamnâmesinde de yer alan Jurnal tutulması usulü getirilmiştir.²⁸ Buna göre,

1. Redif taburları buldukları sancağın adıyla anılacak ve redif taburlarından kaçınıcı olduğu defterlerin üzerine yazılacaktı.
2. Binbaşından nefere kadar herkesin bölük bölük, takım takım ismi, lâkabı eşkâli, yaşı, memleketi, kayıt tarihi, baba adı deftere yazılacaktı.
3. Bu defterlerin bir sureti binbaşıda duracak, diğer suretleri mütesellim ve valiye; binbaşı, mütesellim ve kâtibin imzaları ile mühürlerini

²⁷ Kütükoğlu, "Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redif-i Asakir-i Mansure", s. 131-132.

²⁸ Özcan, a.g.m., s. 524.

içeren suretleri ise Bâb-1 Seraskeri'ye gönderilecek, müsveddelerini tabur kâtibi saklayacaktı.

4. Çavuşların tutacağı bölük defterleri yüzbaşılarda duracaktı.
5. Seraskerliğe gönderilen defterler, burada saklanmak üzere padişahın hatt-ı humâyûnu alınacak ve ilerde yeni gelenlere şerh verilmek üzere yan taraflarında yer bırakılarak temize çekilecekti.
6. Taburlardaki değişiklikler, her ay binbaşı ve mütesellim mühürleri ve valinin tezkeresiyle beraber Seraskerliğe gönderilecek, burada umumî bir cetvele yazılarak padişaha sunulacaktı.
7. Hükümet merkezindeki bu jurnaller, Redif taburları, sadece iki defa büyük bir talim için toplanıp yoklamaları alınması dışında sancak merkezinde toplattırılarak yapılan fevkalade yoklamalarda kullanılacaktı.
8. Fevkalade yoklamalarda, askerin kıyafeti, silahı, teçhizatı ve talim durumları kontrol edilip, zabitleri önünde jurnale kayıt edilecek ve imzalanıp mühürlenecekti.²⁹

Ülkenin hemen her yerinde Redif birlikleri kurulmaya ve yayılmaya devam ederken diğer taraftan teşkilatın işleyişinde karışıklıklar meydana gelmiş ve problemler ortaya çıkmıştır. Sancak ve kazaların ileri gelenlerinin idaresine bırakılan redif taburlarının bu şartlarda modern şartlara uygun şekilde eğitilmeleri mümkün olmamış ve iş-güç zamanı askerleri talim için toplayan zabitler hakkında şikâyetlerde gittikçe artmıştır. Karışıklıkları önlemek ve teşkilatın düzenli bir şekilde işleyişini sağlamak amacıyla bizzat padişahın başkanlığında İstanbul'da toplantılar yapılmış ve Haziran 1836'da alınan kararlarla teşkilatın işleyişinde bazı değişiklikler yapılmıştır. Münavebe usulü getirilerek, sancak merkezlerinde senede iki kere yapılan toplu talimler yerine bu usul ile talimlerin merkezlerde üçer ay yapılması kararlaştırılmıştır. Böylece hem şehir merkezleri askersiz kalmayacak hem de askerler daha iyi yetiştirilmiş olacaklardı. Ziraat mevsimlerinin olduğu dönemlerde halkın işlerini aksatmamak adına talimler mümkün olduğunca başka dönemlerde yapılacaktı. Talim süresi boyunca askerlerin yiyecek, barınma, silah ve diğer ihtiyaçları devlet tarafından karşılanacaktı. Sancak merkezi olan şehirlerde kışlalar yaptırılacak ve talim süresi

²⁹ Kütükoğlu, *a.g.m.*, s. 138-139.

boyunca askerler burada barınacaklardı. Senede iki kez büyük talim için tüm redif askerleri toplanacak, bu büyük talimler güz ve bahar mevsiminde yapılacaktı. Ancak güz dönemi Anadolu'nun ziraat mevsimine rastladığından bu bölgede büyük talimin senede yalnızca bir kez yapılması kararlaştırılmıştır. Senenin hangi ayında talimlerin olacağına ise valiler tarafından belirlenmesi kararlaştırılmıştır.³⁰ Redif Teşkilatı Asakir-i Mansure taburlarına uydurulmuş ve zabitleriyle beraber 1426 kişiden oluşan taburlar 860'a indirilmiş, her sancakta bir tabur yerine üç tabur yani 2560 kişilik redif askeri bulunması kararlaştırılmıştır. Aynı tarihte Redif taburlarının askeri ve mali idareleri için de tek elden yönetilmesi için redif taburlarının bulunduğu sancaklar, grup grup toplanarak birer müşirin idaresine verilmiştir. Yeni Redif Teşkilatı; Hüdavendigâr Müşirliği (Nefs-i Hüdavendigâr, Kocaeli, Bolu, Karasi, Eskişehir sancakları, Kütahya, Karahisar-ı Sahib Sancakları), Konya Müşirliği (Nefs-i Konya, Akşehir, Beyşehir, İçel, Niğde, Aksaray, Teke, Hamid, Hass-ı Türkemiş), Ankara Müşirliği (Ankara, Çankırı, Kastamonu, Viranşehir, Çorum Sancakları, Kayseri, Bozok, Kırşehir Sancakları), Aydın Müşirliği (Nefs-i Aydın, Saruhan, Suğla, Menteşe Sancakları), Erzurum Müşirliği (Erzurum, Van, Muş, Kars, Çıldır) olarak Anadolu'da beş müşirliğin elinde toplanmıştır. Rumeli'de ise Edirne Müşirliği (Yanbolu, Nevai-i Yanbolu, Kızanlık, Çırpan, Zağra-i Atik, Zağra-i Cedid, Filibe, Pazarcık kazaları, Gümücine, Ahi Çelebi, Sultanyeri kazaları) kurulmuştur.³¹ 1836'da Redif süvari birlikleri de kurulmaya başlanmış, ilk olarak Ankara ve Çankırı'da kurulan süvarilerden 1838'de altı bölükten oluşan bir alay teşkil edilmiştir.³² Böylece 1839 yılında Osmanlı Devleti, yaklaşık 120.000'i muvazzaf olmak üzere, rediflerler birlikte toplamda 250.000 kişilik ordu çıkarabilecek hâle gelmiştir.³³

3 Kasım 1839 tarihinde ilan edilen Tanzimat Fermanı ile birlikte askerlikle ilgili yeni düzenlemeler yapılmıştır. Tanzimat ile birlikte askerlik şimdiye kadar olduğundan farklı, bir vatandaşlık ödevi haline gelmiştir. Gülhane-i Hatt-ı Hümayun'da askerlik alanında düzenlemelerin kesin olarak gerekliliği; "Askerlik maddesi önemli maddelerdendir. Vatanın korunması için ahalinin asker vermesi kutsal bir borçtur. Ancak şimdiye kadar olduğu gibi memleketin türlü bölgelerinin

³⁰ Çadircı, *a.g.e.*, s. 35-36.

³¹ Kütükoğlu, *a.g.m.*, s. 141-143.

³² Özcan, *a.g.m.*, s. 525.

³³ Naci Çakın, "Redif Teşkilatı", *Askeri Tarih Bülteni*, Yıl: 14, Sayı: 26, Ankara 1989, s. 34.

mevcut nüfusuna bakılmayarak, kimisinden kaldırabileceğinden fazla, kimisinden ise az asker istenmiştir ki, bu ise hem düzensizliğe sebep olmakta, hem de ziraat ve ticaret gibi işleri aksatmaktadır. Kaldı ki askerliğe gelenlerin, hayatlarının sonuna kadar askerlik yapmak zorunda olmaları, kendilerinde yorgunluk doğurmakta ve ailesiz bırakmaktadır. Bu zararları önlemek için İmparatorluğun her bölgesinden gerektiği vakit istenecek asker için bazı iyi usuller kabul edilmesi ve askerlik müddetinin dört beş sene olarak bağlanması gereklidir." satırlarıyla belirtilmiştir.³⁴ Sınırsız olan askerlik hizmetinin belli bir süreye bağlanması, Osmanlı Ordusu'nun kuvvetlendirilmesi ve mükemmel bir hâle getirilmesi, Gülhane-i Hatt-ı Hümayunu'ndaki kaidelere uyularak ele alınmıştır.³⁵

6 Eylül 1843'te Serasker Rıza Paşa'nın ilan ettiği bir kanunla silahlı kuvvetlerin örgütlenmesi ve oluşumu düzenlenerek, askerlik süreye bağlanmış ve nizamiye süresi beş yıl olarak belirlenmiştir. Buradan terhis edilenler yedi yıl redif sınıfında hizmet görmeleri kararlaştırılmıştır. Askerler kura çekerek zorunlu askerlik hizmetine alınmış ve eğitim, donanım ve bakım konularında Prusya ve Fransız modelleri benimsenmiştir.³⁶ 1843 kanunuyla, askere alım işlemlerinin keyfi bir şekilde yapılmamasına ve nizamiye ordusunun redif birlikleriyle desteklenmesine karar verilmiştir. 1849'a gelindiğinde nizamiye askerinin sayısı 120.000'e ve redif askerinin sayısı 50.000 kişiye ulaşmıştır.³⁷ Osmanlı toprakları, genişliği ve coğrafi yapısı göz önünde bulundurularak Hassa (Üsküdar ve İzmir), Dersaadet (İstanbul ve Ankara), Rumeli (Manastır), Anadolu (Harput), Arabistan olmak üzere beş büyük ordu bölgesine ayrılmıştır. Beş yıllık süresi dolanlar her yılın Mart ayı başında terhis edilecek ve yerine yenileri alınacaktı. Yeni ordu teşkilatını geçilmesiyle düzenli ordu birlikleri olan Asakir-i Mansure-i Muhammediye ordusunun adı "Asakir-i Nizamiye-i Şahane" olarak değişirken, redif birliklerinin adı da "Asakir-i Redif-i Şahane" olmuştur. 1846'da uygulamaya konulan Kura Nizamnamesi ile de askere alma sistemi ilk kez bir kanuna konu olmuştur. Kanuna göre her yıl belirlenen tarihlerde sancaklardaki bütün yaşı gelmiş kişiler resmi bir meclisin karşısında toplanacak ve yapılan muayene sonrasında yükümlüler iki gruba ayrılacaktı. Dolu kurayı çekenler

³⁴ Enver Ziya Karal, *Osmanlı Tarihi "Nizam-ı Cedid ve Tanzimat Devirleri (1789-1856)*, Türk Tarih Kurumu, Cilt V, Ankara, 2007, s. 178-179.

³⁵ Çakın, *a.g.m.*, s. 34.

³⁶ M. Naim Turfan, *a.g.e.*, s. 147.

³⁷ Edouard-Philippe Engelhardt, *Tanzimat ve Türkiye*, Kaknüs Yayınları, İstanbul 1999, s. 447.

Nizamiye askeri olarak düzenli orduda beş yıl aktif görev yaptıktan sonra Redif'e geçirilecekti ve yedi yıl burada hizmette bulunacaklardı. Boş kura çekenler ise 26 yaşına kadar senelik kura çekimine katılacaklardı.³⁸ 1848 Salnâmesi'ne göre o dönemdeki redif birlikleri:

Hassa Ordusu Redif Alayları: Merkezleri sırasıyla İzmit, Bursa, İzmir, Aydın, Afyonkarahisar ve Isparta'da bulunan altı piyade alayı; Bursa, Aydın ve Isparta'da üç süvari alayı; yine Isparta'da bir topçu alayından oluşmaktaydı.

Dersaadet Ordusu Redif Alayı: Merkezleri Edirne, Bolu, Ankara, Çorum, Konya ve Kayseri'de altı piyade alayı; Bolu, Ankara ve Kayseri'de üç süvari alayı; Çorum ve Edirne'de birer topçu alayından oluşmaktaydı.

Rumeli Ordusu Redif Alayları: Merkezleri Manastır, Selanik, Yanya, Sofya ve Şumnu'da altı piyade alayından oluşmaktaydı.

Anadolu Ordusu Redif Alayları: Merkezleri Sivas, Tokat, Harput (Elazığ), Erzurum, Diyarbakır ve Kars'ta altı piyade alayından oluşmaktaydı. Her dört taburdaki redif piyade alayları dörden taburdan müteşekkildi.³⁹

Redif Askeri Teşkilatı, 1869 yılına kadar aynı düzende ilerlemiş ve Harbiye'nin ilk mezunlarından Hüseyin Avni Paşa'nın yaptığı köklü değişim çalışmaları sonucunda, Haziran 1869'da Prusya'dan ilham alınarak düzenlenen yeni askerlik kanunu yürürlüğe girmiştir. 1866'da Pusuluların Habsburglara karşı kazandıkları zafer, Prusya'nın askere alma sisteminin başarısına yorulmuş ve bu sebeple Prusya'nın zorunlu askerlik sistemi Avrupalı generallerin hayranlığını kazanırken Avrupa'daki orduları etkileyen bu dönüşüm dalgası Osmanlı ordusunu da etkisi altına almıştır.⁴⁰ Kırım Savaşı esnasında Osmanlı Ordusu'ndaki subayların ve yüksek komuta kadrosundaki kişilerin gerektiği kadar askeri eğitim görmedikleri anlaşılmıştır.⁴¹ Bu sebeple, Hüseyin Avni Paşa askeri nizamlardan çok sayıya önem vermiş ve ilmi eğitimi pratik eğitimden daha önemli görmüştür. 1869'da hazırlanan bu kanunun

³⁸ Uyar, *a.g.e.*, s. 326.

³⁹ Çakın, *a.g.m.*, s. 36.

⁴⁰ Uyar, *a.g.e.*, s. 362-363.

⁴¹ Karal, *Osmanlı Tarihi Islahat Fermanı Devri (1861-1876)*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Cilt VII, Ankara 1988, s. 185.

çoğu maddesi Hüseyin Avni Paşa'nın kişisel düşüncesine göre düzenlenmiştir.⁴² Bu kanuna göre ordu kuvvetleri; nizamiye, redif ve müstahfız olmak üzere üç bölüme ayrılmıştır. Redif birlikleri ise kendi arasında birinci ve ikinci tertib olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Altı yıllık redif süresinin ilk üç yılının birinci sınıfta, diğer üç yılının ise ikinci sınıfta geçmesi kararlaştırılmıştır. Kanun gereğince, 12 yıl olan askerlik süresi 20 yıla çıkarılmış ve altı yıl nizamiye, altı yıl redif ve sekiz yılı da müstahfız olarak belirlenmiştir. Altı yıllık nizamiye süresinin 4 yılının silah altında, diğer iki yılı ihtiyatta geçmesi, ihtiyatlık ve hizmet süresini tamamlayanların birinci sınıf redife geçmesi kararlaştırılmıştır. Redif bölgelerindeki tabur sayıları artırılarak 120'den 240'a, alay sayısı da birden ikiye çıkarılmıştır, her tabur merkezinde iki redif taburuna yetecek miktarda silah, elbise ve cephane depolanmıştır. Bu sıralarda Rusya ile savaş çıkma ihtimali üzerine müstahfız sınıfı kaldırılarak üçüncü bir sınıf olarak redife eklenmiştir. Her sınıf kendi içinde iki bölüme ayrılarak, birinci kısımdakiler nizamiye hizmetinde bulunmuş olanlardan, ikinci kısımdakiler ise nizamiye hizmetinde bulunmamış olanlardan belirlenmiştir. Her redif tabur merkezinden biri birinci diğeri ikinci olmak üzere üç sınıf rediften ikişer tabur olmak üzere toplamda altı taburun teşkili düşünülmüş ve 1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi'nde tabur sayılarının toplamı 429'a ulaşmıştır.⁴³

1877- 1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nda Osmanlı Devleti yenilgiye uğramıştır. Özellikle subay ve erlerin gerekli eğitimi yeterli düzeyde almamış olmaları savaşın kaybedilmesinde etkili olmuştur. 1879'da uygulanan kararla Avrupa ordularında olduğu gibi tümen (firka) düzeni benimsenmiştir. Bir tümen iki tugay (liva), tugay iki alay, dört tabur ve taburun ise dört bölükten oluşması kararlaştırılmıştır. Talia taburları kaldırılmış ve her nizamiye tümenine bağımsız olarak bir nişancı taburu eklenmiştir. Ordularda dörder bölüklü birer nakliye taburu ile bir telgraf bölüğü kurulmuştur.⁴⁴

Orduyu tekrardan düzenlemek amacıyla çalışmalara başlanmış ve ordunun yeniden yapılandırılmasında görevlendirmek üzere bir heyetin gönderilmesi hususunda Almanya'ya talepte bulunulmuştur. 1881'de Von Der Goltz başkanlığında bir Alman Subay Heyeti'nin aldığı kararlar üzerine ordu sayısı aynı şekilde yedi olarak

⁴² Engelhardt, *a.g.e.*, s. 267.

⁴³ Çadircı, *a.g.e.*, s. 52-54.

⁴⁴ Çadircı, *a.g.e.*, s. 112- 113.

kalırken, IV. Ordu'nun merkezi Erzurum'dan Erzincan'a nakledilmiştir.⁴⁵ Bu düzenlemeyle orduların, tümenlerin ve alayların kuruluşlarında değişiklikler yapılmıştır. Her ordu bölgesinde iki redif tümeninden başka gerektiğinden bir de müstahfiz kolordu teşkili kararlaştırılmıştır. Osmanlı Kara Ordusu; seferde yedisi nizamiye, on ikisi redif ve altısı müstahfiz olmak üzere ikişer tümenli 25 kolorduya çıkarılmıştır. Ancak barış zamanlarında kolordu karargâhları kurulmamıştır. Müstahfiz teşkilatına subay ataması yapılmayarak, buradaki işlerin de redif subayları tarafından yürütülmesi kararlaştırılmıştır. Redif süresi altı yıldan sekiz yıla çıkarılarak; dört yılının mukaddem sınıfta, diğer dört yılının ise tali sınıfta geçmesi ve üçüncü sınıf redif birliklerinin kaldırılarak daha önce sekiz yıl olan müstahfizlik süresinin altı yıla indirilmesi kararlaştırılmıştır.⁴⁶

25 Kasım 1886'da yayınlanan ve sekiz bölümden oluşan Nizamiye Kanunu ile 1870'den beri uygulanan Kur'a Kanunnâmesindeki uygulama zorluklarını kaldırmak ve daha verimli bir askeri teşkilat kurmak amaçlanmıştır.⁴⁷ Çıkarılan kanunla birlikte, Osmanlı askeri kuvvetleri, seferde yedi nizamiye, on iki redif ve altı müstahfiz olmak üzere yirmi beş kolordudan oluşmuştur. Hizmet süresinde bir değişiklik yapılmayarak, yirmi yıl olarak kalmıştır. Dâr-ı Şûrâ-yı Askeri kaldırılmış ve bunun yerine Seraskerlik teşkilatı genişletilerek kurumun görevlerini üstlenecek daireler oluşturulmuştur.⁴⁸ Teknik sınıflarda ise askerlik süresi on iki yıl olarak belirlenmiş ve bu kesim müstahfiz hizmetinden muaf tutulmuştur. Bu ayırım 1870 tarihli Kur'a Kanunnâmesinde yapılmamıştır. Redif taburlarında askeri hizmet üstlenenler iki kısma ayrılarak ilki her türlü ayrıcalıktan muaf olan "Efrad-ı Askeriye-i Şahane", ikinci ise kendi içerisine ikiye ayrılan ve ayrıcalığı olan kişilerdi. Bunlardan ilki de "Tertîb-i evvel" olarak adlandırılırdı ve nizami kıtada altı sene görev yaparlardı. Kara ordusunda bilfiil silah altında bulunduktan sonra ihtiyata nakledilirlerdi. İkincisi olan "Tertîb-i sâni" efradı ise altı aydan dokuz aya kadar bilfiil hizmet ettikte sonra ihtiyata geçerdi ve eğitimlerine memleketlerinde devam ederlerdi.⁴⁹

⁴⁵ Bolat, *a.g.t.*, s. 105- 106.

⁴⁶ Çakın, *a.g.m.*, s. 38-39.

⁴⁷ Çöklü, *a.g.t.*, s. 39.

⁴⁸ Çadırcı, *a.g.e.*, s. 113

⁴⁹ Çöklü, *a.g.t.*, s. 39- 40.

25 Temmuz 1886'da yayınlanan bir emirle, Redif teşkilatında ve redif bölgelerinde bazı değişiklikler yapılmıştır. O zamana kadar bölge nüfusuna bakılmaksızın oluşturulan redif alayları, bazı halkların mağduriyetine sebep olmuştu. Bundan böyle nüfus sayımı yapılarak ve eşitlik sağlanarak, her redif alay bölgesinin birbirine eşit şartlarda oluşturulmasına karar verilmiştir.⁵⁰ 1886'da Veli Rıza Paşa ve Goltz Paşa'nın da dâhil olduğu bir Islahat Komisyonu'nda redif süresinin dokuz yıla çıkarılması kararlaştırılmıştır.⁵¹

1887'de çıkarılan Redif Kanunnamesi ile tabur merkezleri arttırılarak, yeni redif bölgeleri tespit edilmiş ve bir yıl önce dokuz yıla çıkarılan redif süresi yeniden sekiz yıla indirilmiştir. Ancak tasarruf zorunluluğu sebebiyle bu kanun ancak beş yıl sonra yürürlüğe girebilmiştir. 1891'de Redif Teşkilatı'nda yapılan yeni bir düzenlemeyle mukaddem ve tali kaldırılarak, redif tümenleriyle muvazzaf nizamiye tümenleri aynı olmuştur. Tümen, tugay ve alaylara birden başlayarak sıralı bir şekilde numara verilmiş, taburlar buldukları yerlerin ismini taşımışlardır. Her redif tümeninin bir ferik (tümgeneral), her redif tugayının bir liva (tuğgeneral) tarafından komuta edilmesi ve redif alaylarının tek numaralı olanlarına albay, çift numaralı olanlarına ise yarbay komutan atanması kararlaştırılmıştır.⁵²

II. Meşrutiyet'in 23 Temmuz 1908'de ilan edilmesiyle birlikte Osmanlı Devleti'nde kara ordusunun temelini yedi ordu ve bunlara ilave olunan iki bağımsız tümen oluşturmuştur. Bunlara bağımsız tümenler ve rediflerde eklenerek ordunun kadrosu tamamlanmıştır.⁵³ 1909 yılında çıkarılan bir kanunla eskiden beri istisna mahaller olarak kabul edilen Galata, Üsküdar ve Eyüp'te yaşayan gayr-i Müslimler askerlik mükellefiyetine alınmıştır. Yine bu dönemde gayr-i Müslimlerde Müslümanlar gibi askerlik görevinden sorumlu tutulmuştur.⁵⁴ II. Meşrutiyet döneminde Silahlı kuvvetlerin ıslahı için de tedbirler alınmıştır. 9 Temmuz 1910'da yayımlanıp, 1911'de yürürlüğe konan "Devlet-i Aliyye-i Osmaniye Ordusu'nun Teşkilat-ı Esasiye Nizamnamesi" ile Osmanlı ordusu modern askeri teşkilata geçirilmiş, ordu komutanlıkları ve geniş karargâhlar kaldırılarak, yerlerine yetkileri daraltılmış ufak

⁵⁰ Çakın, *a.g.m.*, s. 39.

⁵¹ Özcan, *a.g.m.*, s. 526.

⁵² Çakın, *a.g.m.*, s. 39-40.

⁵³ Türkmen, *a.g.e.*, s. 569.

⁵⁴ Faruk Aydın, "Tanzimat İlanından Sonraki Asker Alma Kanunları", *Silahlı Kuvvetler Dergisi*, Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları, Sayı 339, Ankara 1994, s. 102.

karargâhların getirilmesi kararlaştırılmıştır.⁵⁵ Yeni düzenlemeye göre Osmanlı ülkesi 57 redif tümeni ve bir alay (Çanakkale) olmak üzere beş müfettişlik şeklinde teşkilatlanmıştır. Fakat çok geçmeden redif tümenlerinin sayısı 54'e indirilmiş ve Havran Askerlik Dairesi'yle birlikte teşkilat altı müfettişlikten oluşturulmuştur.⁵⁶

Redif birliklerinden, Kırım Savaşı'nda, 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nda, 1897 Osmanlı-Yunan Savaşı'nda ve Balkan Savaşı'nda önemli ölçüde yararlanılmıştır. Ancak 1912-1913 yıllarında Balkan Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin uğradığı büyük yenilgi silahlı kuvvetlere de önemli ölçüde zarar vermiş ve bu da ordunun yeniden düzenlenmesini zorunlu kılmıştır. Yapılacak yeni düzenleme çalışmaları için Almanya'dan Liman von Sanders Paşa'nın başkanlığından bir heyet getirilmiş ve bu heyetin tavsiyeleriyle 14 Şubat 1913'te "Teşkilat-ı Umumiye-i Askeriye" Nizamnâmesi çıkarılmıştır. Nizamnâmeğe göre Osmanlı Ordusu dört ordu müfettişliği ile bağımsız yedinci kolordu ve yine bağımsız yirmi birinci ve yirmi ikinci tümenlerden oluşturulmuştur.⁵⁷ Yapılan bu düzenlemeyle kuruluşundan itibaren Osmanlı Devleti için önemli bir birlik olan Redif Askeri Teşkilatı son bulmuştur.

1.1.2. Redif-i Mansure Hazinesi

Redif Teşkilatı'nın kurulmasından sonra Asakir-i Mansure Teşkilatı'nda olduğu gibi bu teşkilatın da işlemleri Mukâta'at Hazinesi tarafından yapılacağından buradaki yük artmıştır. Bu sebeple Nezâret, Defterdarlığa çevrilerek Asakir-i Mansure-i Muhammediye Hazinesi kurulmuştur. Redif Teşkilatı'na ait gelir giderlerinde Asakir-i Mansure'ye ait olanlarla karıştırılmaması için 1834'te "Redif-i Mansure Hazinesi" kurulmuştur.⁵⁸

Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasından sonra kurulan Asakir-i Mansure-i Muhammediye'nin ihtiyaçlarını dahi karşılamakta zorluk çeken devlet, redif askerlerinin maaşlarını ödeyebilmek, elbise ve silah ihtiyaçlarını hazineye yük olmadan giderebilmek amacıyla İlbahar ve Sonbahar'da iki taksitle toplanacak "Îâne-i Cihâdiyye" adlı yeni vergiyi koymuştur. Her tabur için senelik en az 500'er

⁵⁵ Türkmen, *a.g.e.*, s. 570.

⁵⁶ Çakın, *a.g.m.*, s. 41.

⁵⁷ Çakın, *a.g.m.*, s. 48.

⁵⁸ Bolat, *a.g.t.*, s. 38.

kese 250000 kuruş vergi alınması kararlaştırılmıştır.⁵⁹ Redif askeri giderlerinin karşılanması için Anadolu ve Rumeli’de birçok bölgenin geliri, askerlerin aylık, elbise vb. masraflarını karşılamak amacıyla bu hazineye ayrılmıştır. Altı aylık sürede askerler için yapılan masrafların defterini tutmak üzere mütesellimler görevlendirilmiş ve bu defterlerin kontrol için altı ayda bir İstanbul’a gönderilmesi kararlaştırılmıştır. Bu şekilde yapılmak istenen yolsuzlukların önüne geçilmek istense de bu yöntem faydalı olmamıştır. Redif mütesellim ve subayları redif askeri masrafı adı altında halktan iki- üç misli vergi almışlardır. Masrafların yılda 20.000 kuruş olması ve yılda iki kez halktan taksitle alınması gibi yeni önlemler alınsada, yapılmayan masraflar yapılmış gibi gösterilerek halktan alınmıştır. Ortaya çıkan aksaklıklar ve yolsuzluklar, 1836’da II. Mahmut tarafından yapılan yeni düzenlemelerle engellenmeye çalışılsa da bunun önüne geçilememiştir.⁶⁰

Maaşların, başlangıçta bütün taburların oluşturulmasından sonra verilmesi düşünülse de kayıt işlerinin her yerde hızlıca yapılması mümkün olmadığından, taburlarını tamamlayan Ankara, Çankırı ve Karahisar-ı Sahib taburlarına ilk ödemeler yapılmıştır. Kayıtları tamamlanan taburların ödemelerinin de o ayın sonu, ertesi ayın başı itibarıyla yapılması kararlaştırılmıştır. Zabitleriyle birlikte 1426 kişilik bir taburun 8347,5 kuruş tutan bir aylık maaşları şöyledir:

	Aded	Maaş	Tutarı
Binbaşı	1	187,5	187,5
Sağ kolağası	1	20	20
Sol kolağası	1	20	20
Kâtib	1	37,5	37,5
Yüzbaşı	4	45	180
Mülâzım-ı evvel	4	30	120
Mülâzım-ı sâni	12	30	360
Başvauş	4	12,5	50
Çavuşlar	24	10	240
Bölükemini	4	8,75	35
Onbaşı	48	7,5	360

⁵⁹ Bolat, *a.g.t.*, 39-40.

⁶⁰ Çadırcı, *a.g.e.*, s. 36-37.

Neferler	1308	5	6540
Tranpet onbaşı	1	7,5	7,5
Düdük neferi	4	5	20
Tranpet neferi	8	5	40
Tüfenkçi ustası	1	50	50

61

1834 yılının son ayında Anadolu’da 19, Rumeli’de 8 olmak üzere toplamda 27 tabur kurulmuş olup bunlara ödenen maaş miktarı toplamda 219 713,5 kuruşu bulmuştur. 1835 yılı sonuna gelindiğinde ise tabur sayılara artarak Anadolu’da 27, Rumeli’de 12 olmak üzere 39’a ulaşmış ve toplamda 310 459,25 kuruş maaş ödenmiştir. Zamanla masrafların karşılanması zorlaşmış ve gümrük resmi tarife fazlasının bir kısmı da ayrılarak Redif Hazinesi’ne aktarılmıştır. 1837 Mart ayı itibariyle iltizamların gelirlerinden, bağlı oldukları müşir ve ferikin maaşının ödenmesinden sonra kalan kısmının yine Redif Hazinesi’ne ayrılmıştır.⁶²

Redif askeri ihtiyaçlarının karşılanması için gelir kaynaklarının artırılmış ancak yine de istenilen sonuca ulaşamamıştır. 1839 yılının başında Redif Hazinesi gelirleri 57.000 kese olmakla birlikte, aylık masraflar 8.000 keseyi, senelik masraflar ise 96.000 keseyi bulmuş ve bunun daha da artacağı tahmin edilmiştir. Açığın nasıl kapatılacağı Meşveret Meclisi’nde görüşülmüş ve bu miktardaki paranın devlet tarafından karşılanamayacağına ancak yabancı ülkelerden alınacak borçla bu açığın kapatılabileceğine dair karar çıkmıştır. Fakat II. Mahmut dış borçlanmanın ileride çıkacağı sorunları düşünerek, bu konunun yeniden Meşveret Meclisi’nde görüşülmesini kararlaştırmıştır. Tanzimat’ın ilanı sonrasında devlet teşkilatında yapılan bazı değişikliklerle Redif Hazinesi kaldırılmıştır.⁶³

1.1.3. Çankırı’da Redif Birlikleri

1834’te Meclis-i Şûrâ kararı ile Redif Askeri Teşkilâtı’nın kurulmasına karar verilmiş ve II. Mahmut’un onayıyla hemen uygulamaya geçilerek redif birlikleri oluşturulmaya başlanmıştır.⁶⁴ Yapılan hazırlıklar neticesinde, Redif birliklerinin oluşturulması sürecinde ilk tamamlanan taburlardan birisi 1250 (1834) yılı Recep

⁶¹ Kütükoğlu, *a.g.m.*, s. 149-150.

⁶² Kütükoğlu, *a.g.m.*, s. 151-152.

⁶³ Bolat, *a.g.t.*, s. 46.

⁶⁴ Çadircı, *a.g.e.*, s. 31-32.

ayında Çankırı Sancağı olmuştur.⁶⁵ 1836'da redif süvari alaylarının teşkiline girişilmiştir. Çankırı Sancağı'ndan hânedan ve kişiler 190 kişilik süvari redif askeri çıkarmak için girişimde bulunmuşlar ve bunun için izin istemişlerdir.⁶⁶

1836'da Redif teşkilatının daha iyi işlemesi için Meclis-i Şûrâ'da alınan karar sonucunda, Redif Askeri Teşkilatı'nın kurulmuş olduğu bütün sancaklar bir merkeze bağlı olacak şekilde birleştirilmiştir. Alınan bu karar sonucunda Çankırı Sancağı, İzzet Paşa'nın müşirliğinde olan Redif-i Mansûre Ankara Müşirliği'ne bağlanmıştır.⁶⁷ Çankırı Jurnal defterlerinde, 4 Ramazan 1254 (21 Kasım 1838) tarihinde Çankırı'da bir redif kışlası inşasının tamamlandığına ve kışlanın giderlerine dair kayıt tutulmuştur. Aynı defterde, 15 Ramazan 1254 (2 Aralık 1838) tarihiyle tutulan kayıta, Çankırı'da 2. alay adıyla 2 taburdan oluşan bir redif birliği olduğu, alayın birinci taburunun Çankırı'da ikinci taburunun ise Ankara'da bulunduğu kaydedilmiştir.⁶⁸

II. Meşrutiyet dönemi Redif birliklerine bakıldığında Çankırı'nın, 1. Orduda 2. Sınıf (Redif-i Tâlî) Redif Tümeni'ne kayıtlı olduğu görülmektedir.⁶⁹ Edinilen bilgiler neticesinde Çankırı'nın kuruluşundan II. Meşrutiyet'e redif birlikleri için devamlı ve önemli bir bölge olduğu anlaşılmıştır.

Çankırı Sancağı'nda Çankırı-Merkez'de 46, Şabanözü nahiyesinde 21 ve Tuht nahiyesinde 21 olmak üzere 1295 (1800) den 1968 tarihine kadar toplamda 88 adet asker defteri kaydedilmiştir. Çankırı Sancağı (Tuht) Nahiyesi redif kayıtlarına baktığımızda bu bölgede 1300 (1884) yılından 1330 (1914) yılına kadar yirmi bir adet redif defteri kayda geçmiştir. Defterlerde, askerlerin bağlı buldukları karye ve mahallelere, isim ve lakaplarına, hane bilgilerine, doğum tarihlerine, mesleklerine, medeni durumlarına ve ailelerine dair bilgiler verilmiştir. Askere alınanların Kısm-1 evvel/Kısm-1 sani ve Tertib-i evvel/Tertib-i sani'de bulunma durumları belirtilmiştir. Asker alımlarında; doğrudan silah altına alınan askerler Kısm-1 evvel adı altında, askerliği ertelenenler, askere alınamayacak olanlar ve o dönemde kanunlar gereğince

⁶⁵ Kütükoğlu, *a.g.m.*, s. 132.

⁶⁶ Çadırcı, *a.g.e.*, s. 35.

⁶⁷ Çadırcı, *a.g.e.*, s. 37-38.

⁶⁸ Yunus Emre Çakır, "*Tarih Kaynağı Olarak Jurnal Defteri ve Çankırı Jurnal Defterlerinin Değerlendirilmesi*", Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankırı 2017, s. 40.

⁶⁹ Bolat, *a.g.t.*, s. 112.

kuraya giremeyecek olanlar Kısım-ı sâni adı altında kaydedilmiştir. Kısım-ı evvel olarak kaydedilenler de kendi aralarında Tertib-i evvel ve Tertib-i sâni adı altında ikiye ayrılmıştır.⁷⁰ Tertib-i evvel'e kaydedilen kişiler, asker edilmek için talep edilen numaraya kadar kura usulüyle numara çeken ve direk silah altına alınan kimselerdir. Tertib-i sani'de bulunan kişiler ise talep edilen numaraya kadar olandan sonraki numaraları çeken ve Tertib-i evvel'de oluşacak eksiklikleri tamamlamak üzere memleketleri civarında bulunan piyade taburlarında 6 ay eğitim gören ve sonrasında evlerinde tutulan kimselerdir.⁷¹ Ayrıca defterlerde askere alınamayan kimselerin askere alınmama sebeplerine dair bilgiler verilmiştir.

⁷⁰ Meclisi Mebusan İ: 6, 12 Teşrinievvel 1327 (1911), C. 2, s. 119.

⁷¹ Meclisi Mebusan İ: 74, 5 Nisan 1326, C. 1, s. 182.

BÖLÜM 2

TUHT NAHIYESİ REDİF DEFTERLERİ

2.1. Tuht (Yapraklı) Nahiyesi Hakkında

Tuht Nahiyesi, günümüzde Çankırı iline bağlı Yapraklı ilçesidir ve kuruluş tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Çankırı tarihi ile denk bir süreç yaşayan Yapraklı (Tuht) nın tarih öncesi dönemlerine ait çok fazla araştırma yoktur.⁷²

Tuht isminin nereden geldiğine dair çeşitli rivayetler vardır. Bunlardan ilki; Farsça anlamdan yola çıkarak ileri sürülmüştür. Tuht ismi Farsça “Tude” ve “But” kelimelerinden gelmektedir. Bu sözcükler Farsça’da yığınak, toplama yeri anlamındadır. Buradan hareketle bu sözcüklerin ilçe tarihi ile özdeşleşen panayır ile ilgisi olduğu tahmin edilmektedir. Çünkü Yapraklı Ankara’dan, İnebolu üzerinden İstanbul’a ulaşan İpekyolu ticaret merkezlerinden biriydi. Bundan dolayı yılın belli dönemlerinde Yapraklı’da panayırlar kurulurdu. Bu panayır için ülkenin değişik yerlerinden çok sayıda insan geldiği ve ilçede toplanıldığı için buraya Farsça “Tude” veya “But” denildiği ve bunun zamanla “Tuht” olarak telaffuz edildiği ileri sürülmüştür.⁷³ Diğer bir görüşe göre ise; Emir Karatekin Çankırı’nın fethi sırasında Yapraklı civarında kuvvetlerini toplamış ve kalenin fethi için ilk defa Aydos yaylalarında ordugâhını kurmuştur. Bu sırada Bizans kuvvetlerinin üzerine gelmesi sebebiyle kuzeye doğru çekilerek, ordugâhını Yapraklı civarına nakletmiş ve Çankırı’nın fethini buradan gerçekleştirmiştir. Bu sebepten Emir Karatekin fetihten önce tahtını Yapraklı’da kurmuş olduğundan bu bölgeye “Taht Bölgesi” denmiş ve bu zamanla “Tuht” olarak değişime uğramıştır. Bölgenin ismi hakkındaki diğer bir görüşe göre ise; “Tuht” okkanın 8’de biri (50) dirhem ağırlığında bir tartı birimidir ve yakın bir zamana kadar Anadolu’nun çeşitli yerlerinde halk arasında kullanılmıştır. Bazı yörelerde ise “Tuht” kelimesi “terazi, tartı” anlamında kullanılmaktadır. Yapraklı’nın tarihi panayırı ve ticaret merkezi özelliğinden dolayı alışverişlerin çokça yapılması ve ağırlık ölçülerinin fazlaca kullanılmasından kaynaklanarak, bölgenin öne çıkan ticari özelliğini vurgulamak amacıyla ilçeye “Tuht” denmiş ve bu zamanla ilçenin ismi olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bazı Kaynaklarda da Tuht isminin, Yapraklı’da bulunan Rumlara ait kilisede mukaddes

⁷² A. Bayhan, F. Salman, A. Çelik, *Tarihi ve Kültürel Değerleri ile Yapraklı*, Kayıkçı Mat. Yayıncılık, Çankırı 2009, s. 3.

⁷³ Yapraklı Kaymakamlığı, *Cumhuriyetten Günümüze Yapraklı*, Kayıkçı Ofset, Çankırı 1996, s. 3.

olarak saklanan bir puttan geldiği ifade edilmiştir. Ancak herhangi bir araştırmaya dayanmayan, ilmi ve tarihi bir dayanağı olmayan bu görüşün; semavi bir din olan Hıristiyanlıkta herhangi bir putu kutsal kabul edip ona tapınma inancı ve anlayışı olmadığından, Farsça kaynaklı olan bu Osmanlıca kelimenin yazılış itibarıyla “put” kelimesi ile bir benzerliği bulunmamasından dolayı hiçbir tutarlı yönü bulunamamıştır.⁷⁴

Yapraklı'nın tarihi, Çankırı tarihi ile aynı doğrultuda bir gelişim göstermiştir. Yörenin tarih öncesi dönemiyle ilgi çok fazla araştırma yapılmamıştır ancak son yıllarda yapılan kazı ve araştırma çalışmalarında edinilen bulgulara göre günümüzden on iki bin yıl öncesini kapsayan Paleolitik dönemden beri yörenin iskâna uğradığı sanılmaktadır.⁷⁵ Son yıllarda yapılan bazı çalışmalarda, ören yerleri, höyük ve tümülüslerden elde edilen bulgularla birlikte, Çankırı'da İ.Ö. 7500- 8000 yıllarından beri (Neolitik Çağ) yerleşimin varolduğu ileri sürülmüştür.⁷⁶ Çankırı ve çevresinde, höyüklerde yapılan araştırmalar sonucu burada iskânın M.Ö 2500 yıllarına dayandığı kesin olarak ortaya koyulmuştur.⁷⁷ Kıvçak Köyü ve İkizören Beldesi kaya mezarları, Topuzsaray'da bulunan ve Frigler devrine ait çeşitli süs eşyaları, Çevrecik Köyü'nde kaçak kazılar esnasında ortaya çıkmış ve Eski Tunç Çağı'nı ait seramik parçaları, Eski Hitit seramik buluntuları ve Roma yerleşim ve Nekropol alanları ilçenin zengin tarihi geçmişinin önemli göstergeleri olmuştur.⁷⁸ Hitit yazılı kaynakları, Çankırı yöresinde ilk yerleşik halkın Gagaslar olduğunu göstermektedir. Proto-Hititler Anadolu'ya geldiklerinde Çankırı ve çevresinde Gagaslarla karşılaşmışlar ve onlarla uzun süre mücadele etmişlerdir.⁷⁹ Bu bilgiler doğrultusunda Çankırı eskiçağlarda Hitit hâkimiyeti altında bulunmuş, ancak M.Ö. 1200'lerde devletin yıkılmasından sonra Paflagonların idaresine geçmiştir. Bölge, milattan biraz evvel Roma İmparatorluğu'nun hâkimiyetine geçmiş olup sonrasında Bizans egemenliği altına girmiştir.⁸⁰ Çankırı, 711-728 yılları arasında birkaç defa

⁷⁴Yapraklı Kaymakamlığı, *a.g.e.*, s. 3-4.

⁷⁵ Bayhan, Salman, Çelik, *a.g.e.*, s. 3.

⁷⁶ Bahattin Ayhan, *Çankırı Tarihi*, Irmak Matbaa, Ankara 1988, s.29.

⁷⁷ Ahmet Elibol, *XIX Yüzyıl Başlarında Çankırı*, Kayıkçı Ofset, Çankırı 2008, s. 6.

⁷⁸ Bayhan, Salman, Çelik, *a.g.e.*, s.3.

⁷⁹ Ayhan, *a.g.e.*, s.35.

⁸⁰ Ahmet Kankal, *XVI. Yüzyılda Çankırı*, Çankırı Belediyesi Kültür Yayınları, Çankırı 2011, s.5.

Emeviler tarafından istila edilse de, Arapların Bizanslılar tarafından Anadolu'dan çıkarılmasıyla bölge, Türk fethine kadar Bizanslıların elinde kalmıştır.⁸¹

1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra Emir Danişmend'e bağlı kumandanlardan Emir Karatekin'in 1082-83 yıllarında Çankırı'yı fethetmesiyle bölgede Türk hâkimiyeti başlamıştır. Çankırı ve havalisinin, Selçukluların hâkimiyetine geçişi hususunda I. Kılıçarslan zamanında olduğuna dair ipuçları bulunmakla birlikte, kesin olarak Selçuklu sultanı I. Mesud döneminde Selçuklu hâkimiyetine girmiştir. (1142)⁸² I. Mesud Ankara, Çankırı ve Kastamonu çevresini oğlu Şahinşah'ın idaresine vermiştir. I. Mesud'un 1155 yılında ölmesi üzerine Şahinşah ve II. Kılıçarslan arasında taht mücadeleleri ortaya çıkmıştır. Edilen mücadeleler sonucunda II. Kılıçarslan Şahinşah'ın kuvvetlerini dağıtarak 1169 yılında bölgeyi ele geçirmiştir.⁸³ Bölge sonrasında sırasıyla Rükneddin Süleyman Şah ve Alaaddin Keykubat'ın idaresi altına girmiştir. XIII. Yüzyılın sonlarında Anadolu Selçuklu Devleti'nin gücünü kaybetmesi üzerine bölge, Candaroğulları Beyliği'nin himayesi altına girmiştir. Bölgenin Osmanlı Devleti'ne geçişi hususunda, ilk olarak I. Murat zamanında 1383 yılında, diğeri ise Yıldırım Bayezid döneminde ele geçirildiğine dair iki farklı görüş vardır.⁸⁴

1402 yılın kadar Osmanlı himayesinde kalan bölge Yıldırım Bayezit'in Timur'a yenilmesi sonucunda tekrardan Candaroğulları Beyliği himayesi altına girmiştir. Candaroğulları Beyi İsfendiyar Bey'in karşı çıkmasına rağmen Çelebi Sultan Mehmet'in Ilgaz Dağı sınır kabul edilerek, Tosya, Yapraklı, Keskin ve Kalecik'i içine alan bölgeyi Kasım Bey'e vermiş ve burada küçük bir beylik kurulmuştur. Sonraları beylik ve Osmanlı Devleti arasında kurulan akrabalık ilişkileriyle kuvvetlenen bağ sayesinde, merkezi Çankırı olan bu beylik 1417 yılından itibaren Osmanlı himayesi altına girmiştir. Kasım Bey'in 1464'te ölümüyle Çankırı, Osmanlı yönetim sisteminde Anadolu eyaletine bağlı bir sancak merkezi olmuş ve Cumhuriyet dönemine kadar Osmanlı yönetiminde kaza merkezi olarak yönetilmiştir. Cumhuriyet'ten sonra Çankırı'nın müstakil bir vilayet olmasıyla Yapraklı Çankırı'ya bağlı bir nahiye haline gelmiştir. 1930'da Belediye Teşkilatı'nın lağvedilmesinden

⁸¹ Kankal, *a.g.e.*, s. 6.

⁸² Kankal, *a.g.e.*, s. 6-7.

⁸³ Elibol, *a.g.e.*, s. 10.

⁸⁴ Kankal, *a.g.e.*, s. 9.

sonra, 1955'te Belediye Teşkilatı yeniden kurulan Yapraklı, üç yıl sonra da ilçe merkezi olmuştur.

2.1.1. 1301 (1885- 1886) Doğumlulara Ait İstatiksel Bilgiler

1301 (1885-1886) doğumlu olup, 1322 (1906) senesinde askere alınanlara ait Tuht nahiyesi redif defterinde toplamda 377 askerın kaydı bulunmaktadır ve bu askerlerden 2'si fevt olarak kaydedilmiştir. Bu redif askerlerinin karyelere ve mahallelere göre dağılımı, medeni durumları, sahip oldukları lakaplar, Tertîb-i evvel, Tertîb-i sâni, Kısm-ı evvel ve Kısm-ı sâni de bulunma durumları, anne-baba sağ-ölü, boşanma oranları, meslekleri aşağıda gösterilen tablolarda belirtilmiştir.

1301 (1885-1886) doğumluların kaydedildiği 1322 (1906) senesi Tuht Nahiyesi redif defterinde askerlerin mahalle ve karyelere göre dağılımına baktığımızda, bu dönem en çok asker çıkaran karyenin 23 askerle Topuzsaray Karyesi, en az asker çıkaran karyenin ise 1 askerle Bürtü, Hüseyin Kadı, İğdir, Tosya ve Yabani karyeleri olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.1: Askerlerin Karye ve Mahallelere Göre Dağılımı- 1301 (1885-1886):

Akyazı Karyesi	7
Aşağı Badiğın Karyesi	6
Aşağı Mahallesi	13
Aşağıyve Karyesi	3
Ayseki Karyesi	2
Babsa Karyesi	6
Bademçay Karyesi	6
Ballı Bedir Karyesi	9
Bayırakseki Karyesi	9
Bayırzeyve Karyesi	7
Beşdut Karyesi	6
Bigay Karyesi	7
Bugudakseki Karyesi	12
Buluca Karyesi	2
Bürtü Karyesi	1
Camikebir Mahallesi	15
Çağabey Karyesi	10
Çakırlar Karyesi	2
Çıbık Karyesi	4
Davudlar Karyesi	7
Doğanbey Karyesi	10
Gürmec Karyesi	8
Hüseyin Kadı Karyesi	1
İğdir Karyesi	1
İncik Karyesi	6
Karacaözü Karyesi	8
Karaköçek Karyesi	6

Kavak Karyesi	13
Kayacık Karyesi	4
Kaymas Karyesi	3
Kırzeyve Karyesi	7
Kirliakça Karyesi	4
Koçak Karyesi	4
Kullar Karyesi	11
Mesalim Karyesi	8
Samiri Karyesi	6
Sarıçay Karyesi	2
Sarıkaya Karyesi	13
Sazcağız Karyesi	2
Sofuoğlu Karyesi	2
Şih Osman Karyesi	9
Topuzsaray Karyesi	26
Tosya Karyesi	1
Ünür Karyesi	23
Yabani Karyesi	1
Yaka Karyesi	2
Yenice Karyesi	9
Yukarı Badiğin Karyesi	16
Yukarı Mahallesi	15
Yukarıyve Karyesi	4
Yüklü Karyesi	10

Askerilerin sahip oldukları lakaplarla ilgili oranlara baktığımızda en çok kullanılan lakapların, Hacıoğlu (18), Hatiboğlu (11) ve İmamoğlu (7) olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.2: Askerlerin Sahip Oldukları Lakaplar- 1301 (1885-1886):

Abdioğlu	Bediaoğlu	Bucuroğlu	Çorakoğlu
Abdurrahmanoğlu	Balcıoğlu	Bururoğlu	Çöpbacakoğlu
Abdülkadiroğlu	Banterioğlu	Bücüroğlu	Çubukçuoğlu
Abdülkerim oğlu	Bediaoğlu	Cebecioğlu	Değirmencioğlu
Akbaşoğlu	Bekiroğlu	Cevatoğlu	Deli Mehmetoğlu
Akçaoğlu	Bendakioğlu	Ceylanoğlu	Deli Mustafaoğlu
Akgüllüoğlu	Bıçakoğlu	Cılızoğlu	Deli Osmanoğlu
Ali Kadioğlu	Bıyıklıoğlu	Civanoğlu	Deli Saçanoğlu
Alişanoğlu	Bilaloğlu	Çalikoğlu	Dertlioğlu
Arbaşoğlu	Binalioğlu	Çaycıoğlu	Dervişoğlu
Ayrancıoğlu	Binoğlu	Çırakoğlu	Dilsizoğlu
Baba Yusufioğlu	Boduroğlu	Çiğiloğlu	Doğancıoğlu
Bağdadoğlu	Bozoğlu	Çil Alioğlu	Döngeloğlu
Balcıoğlu	Bölükoğlu	Çodraoğlu	Durmuşoğlu
Banterioğlu	Börekçioğlu	Çolakoğlu	Ecioğlu

El- Velioglu	İşbiroglu	Lalaoğlu	Salcioğlu
Emeksizoglu	Kabakoğlu	Levi Alioğlu	Sarı Yusufoglu
Emicoğlu	Kadioğlu	Mabetioğlu	Sarikızıoğlu
Emirataoğlu	Kadiroğlu	Madaroğlu	Satılmışoğlu
Emiroğlu	Kanbazoğlu	Mahmudoğlu	Satioğlu
Emirzaoğlu	Kanburoğlu	Malakoğlu	Sebbacioğlu
Ergünoğlu	Kanızıoğlu	Manavoğlu	Sekbanoğlu
Erkecioğlu	Kara Ahmetoğlu	Mandaoğlu	Semercioğlu
Etçioğlu	Kara Alioğlu	Maraloğlu	Sermetcioğlu
Eyübcüoğlu	Kara Hasanoğlu	Masdayoğlu	Sipahioğlu
Gecoğlu	Kara Mehmetoğlu	Mecanoğlu	Sofioğlu
Gedikoğlu	Kara Yusufoglu	Mehmet Akaoğlu	Sucuoğlu
Genç Müftüoğlu	Karabaşoğlu	Mehmetoğlu	Susioğlu
Gödeoğlu	Karacaoğlu	Mısrioğlu	Sütçüoğlu
Gökçeoğlu	Karaçoroğlu	Mollaoğlu	Şabanoğlu
Güllüoğlu	Karahacioğlu	Mucuroğlu	Şeyhoğlu
Güneşoğlu	Karakaşoğlu	Mustafaoğlu	Şeyhzade
Günoğlu	Karakolayoğlu	Mabetioğlu	Tabancioğlu
Habiboğlu	Karakulakoğlu	Madaroğlu	Tabanlıoğlu
Hacı Alioğlu	Karakurtoğlu	Mahmudoğlu	Tellakçioğlu
Hacı Hüseyinoğlu	Karaoğlu	Malakoğlu	Tellioğlu
Hacı Mahmudoğlu	Karışoğlu	Manavoğlu	Teymurcuoğlu
Hacı Mehmetoğlu	Karnıküçükoğlu	Mandaoğlu	Tilkioğlu
Hacı Muhammedoğlu	Kayabaşoğlu	Maraloğlu	Tirakioğlu
Hacı Ömeroğlu	Kayaoğlu	Masdayoğlu	Topal Kadiroğlu
Hacioğlu	Kel Hasanoğlu	Mecanoğlu	Topçuoğlu
Halidoğlu	Kelekoğlu	Mehmet Akaoğlu	Tuğçuoğlu
Halikoğlu	Keleşoğlu	Mehmetoğlu	Türkmenoğlu
Haliloğlu	Kenderoğlu	Mısrioğlu	Türkoğlu
Hamzaoğlu	Kertelezoglu	Mollaoğlu	Umutcuoğlu
Hancioğlu	Kethüdaoğlu	Mucuroğlu	Uzunoglu
Hançerlioğlu	Kocaoğlu	Mustafaoğlu	Üzeyiroğlu
Harputoğlu	Koruoğlu	Müsteciboğlu	Velioğlu
Hasboğlu	Köçekoğlu	Osmanoğlu	Yakuboğlu
Hatiboğlu	Kör Ahmedoğlu	Ömeroğlu	Yanyalioğlu
Haytaoğlu	Kör Osmanoğlu	Paşaoğlu	Yar Ahmedoğlu
Hocalizade	Köroğlu	Patranoğlu	Yunusoğlu
İbik Ağazade	Köseoğlu	Pilavoğlu	Yusufoglu
İbiloğlu	Kurtoğlu	Saferoğlu	Zaimoğlu
İbrahimoglu	Kuşçuoğlu	Sağır Alioğlu	Zencioğlu
İdiloğlu	Külhanoğlu	Sahteoğlu	Zentoroğlu
İmamoğlu	Kürkoğlu	Sakalcioğlu	Zorbaoglu
İncebacakoğlu	Kürtoğlu	Sakarcioğlu	

Defterde bulunan askerlerin medeni durumlarıyla ilgili verilere baktığımızda, kayıtlı olan 377 askerden, 171'i evli, 188'i bekârdır. Bu dönemdeki oranlara baktığımızda 20 yaşında evli olanların oranının neredeyse %50 olduğunu görüyoruz.

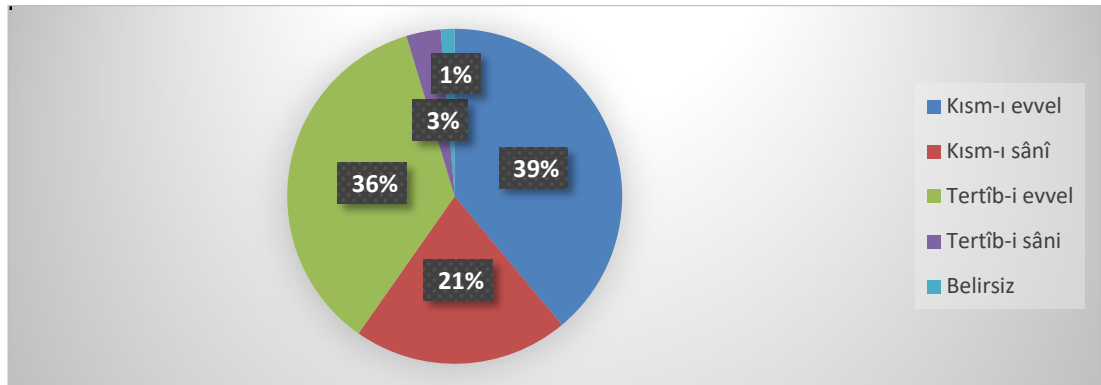
Tablo 1.3: Askerlerin Medeni Durumları- 1301 (1885-1886):

Evli	171
Bekar	188
Belirsiz	8
Toplam	377

Burada çıkarılan istatistiksel veriler ve oranlarla askerlik vazifesi verilen K1sm-1 evvel (234-%39) , Tertîb-i evvel (214-%36) fertlerinin, askerlik vazifesi verilmeyen K1sm-1 sâni (125-%21) fertlerine oranla daha fazla olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.4: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve K1sm-1 evvel/K1sm-1 sâni Olarak Dağılımları- 1301 (1885-1886):

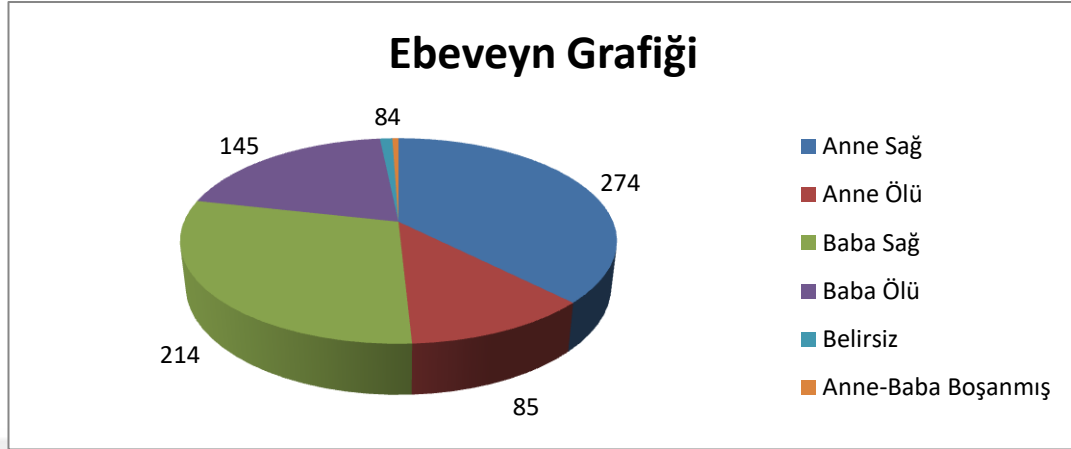
Tertîb-i evvel	214
Tertîb-i sâni	20
K1sm-1 evvel	234
K1sm-1 sâni	125
Belirsiz	8
Toplam	377

Şekil 1.1: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve K1sm-1 evvel/K1sm-1 sâni Oranları- 1301 (1885-1886)

1301 (1885-1886) doğumlu olup 1322 (1906) senesinde askere alınan, Tuht nahiyesi redif defterindeki askerlerin ebeveyn grafiğine baktığımızda, 377 askerden, annesi sağ (%38) olanların oranının, annesi vefat etmiş (%12) olanlardan daha fazla olduğunu görüyoruz. Babası sağ (%29) olanların oranı da, babası vefat etmiş (%20)

olanlara oranla fazladır. Askerlerden annesi ve babası boşanmış olanların oranı ise %1' dir.

Şekil 1.2: Askerlerin Anne- Babalarına Ait Sağ-Ölü, Boşanma Oranları- 1301 (1885-1886)

Bu dönemdeki askerlerin meslek gruplarıyla ilgili verilere baktığımızda, 377 askerden mesleği belirtilmeyen 297 askerin dışında, askerlerin büyük bir bölümünün öğrenci ve kalanının da çiftçi olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.5: Askerlerin Meslekleri- 1301 (1885-1886):

Talebe	69
Rençber	11
Belirsiz	297
Toplam	377

Defterin Sonunda Bulunan Yıllık Değerlendirme :

Hassa Ordu-ı Hümâyun'a mensûb Redif Beşinci Kastamonu Alayı'nın Üçüncü Top Redif Taburu Dairesi'nde olan Kengiri sancağına mülhak Tuht nahiyesinin kasaba ve karyelerinin erbâb-ı esnânın üç yüz yirmi iki senesine mahsûben tevellüdleri îcâbınca yegân yegân mu'âyene ve numara keşîdesi bi'l ahire bâlâ-yı salâhiyede muharrer ale'l neferât îzâhât-ı lâzimesi gösterildiği üzere seniyye-i sâbıka ve hâliyeden bin yüz yirmi bir neferden 6 fevt 2 nazar-ı talebe olup terk-i tahsil 15 neferât sene-i sâbık talebesi olup şerâ'it-i kânûniye dairesinde talebe olmadıkları cihetle sevki lazım gelmiş sekiz neferi malul 153 neferi talebe 2 neferi müstesna ve altı neferi esbâb-ı me'zûniyetleri zâ'il olarak asker 1 neferi (...) 285 neferi Kısım-ı sâniye ve 235 neferi

de kâf çekilerek bunlardan 212 neferi Tertîb-i evvel ve 23 neferi Tertib-i sâni numarası keşide etmiş ve sene-i merkûm numara keşide ol-vechle kemâl-i adl ve hakkâniyetle îfâ ve icrâ ettiği nâtik işbû muharrer şerh ve tasdîk kılınır. 5 Nisan (1)322 (18 Nisan 1906)

Açıklama: 1322 (1906) senesi Tuht nahiyesinden askere alınan yedi yüz yirmi bir kişiden 6'sı fevt (vefat etmiş) olarak kaydedilmiştir. Geçmiş seneden öğrenciliği biten 15 kişi de bu dönem asker edilmiştir. Kaydedilen kişilerden; 8'i malul, 153'ü öğrencidir. 285'i Kısım-1 sani, doğrudan silah altına alınan Kısım-1 evvel askerlerinden 212'si Tertib-i evvel ve 23'ü Tertib-i sani olarak kaydedilmiştir.

2.1.2. 1302 (1886- 1887) Doğumlulara Ait İstatiksel Bilgiler

1302 (1886-1887) doğumlu olup, 1322 (1906) senesinde askere alınanlara ait Tuht nahiyesi redif defterinde toplamda 130 askerin kaydı bulunmaktadır ve bu askerlerden 1'i fevt olarak kaydedilmiştir. Bu redif askerlerinin karyelere ve mahallelere göre dağılımı, medeni durumları, sahip oldukları lakaplar, Tertîb-i evvel, Tertîb-i sâni, Kısm-ı evvel ve Kısm-ı sâni'de bulunma durumları, anne-baba sağ-ölü, boşanma oranları, meslekleri aşağıda gösterilen tablolarda belirtilmiştir.

1302 (1886-1887) doğumluların kaydedildiği 1322 (1906) senesi Tuht Nahiyesi redif defterinde askerlerin mahalle ve karyelere göre dağılımına baktığımızda, bu dönem en çok asker çıkararak karyenin 11 askerle Ünür karyesi, en az asker çıkararak karyenin ise 1 askerle Ballı Bedir, Bayırzeyve, Bürtü, Bugudakseki, Buluca, Çakırlar, Karacaözü, Karaköçek, Kaymas, Yabani, Zekeriya karyeleri ve Yukarı Mahallesi olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.6: Askerlerin Karye ve Mahallelere Göre Dağılımı- 1302 (1886-1887):

Akyazı Karyesi	3
Aşağı Badiğin Karyesi	2
Aşağı Mahallesi	6
Aysekü Karyesi	3
Babsa Karyesi	6
Ballı Bedir Karyesi	1
Bayıraksekü Karyesi	3
Bayırzeyve Karyesi	1
Beşdut Karyesi	8
Bigay Karyesi	3
Bürtü Karyesi	1
Bugudakseki Karyesi	1
Buluca Karyesi	1
Cami-i kebir Mahallesi	7
Çakırlar Karyesi	1
Çiçek Karyesi	2
Davudlar Karyesi	4
Doğanbey Karyesi	2
İğdir Karyesi	2
Karacaözü Karyesi	1
Karaköçek Karyesi	1
Kavak Karyesi	4
Kayacık Karyesi	2
Kaymas Karyesi	1
Kırzeyve Karyesi	5

Kıvçak Karyesi	3
Kullar Karyesi	6
Müsellim Karyesi	2
Sarıkaya Karyesi	4
Sazcağız Karyesi	3
Şıh Osman Karyesi	2
Topuzsaray Karyesi	6
Ünür Karyesi	11
Yabani Karyesi	1
Yaka Karyesi	3
Yenice Karyesi	4
Yukarı Badiğın Karyesi	8
Yukarı Mahallesi	1
Yukarıyve Karyesi	2
Yüklü Karyesi	2
Zekeriya Karyesi	1

Askerilerin sahip oldukları lakaplarla ilgili oranlara baktığımızda en çok kullanılan lakapların, Hacıoğlu (4), Hacı Ömeroğlu (4) ve Çıraoğlu (4) olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.7: Askerlerin Sahip Oldukları Lakaplar- 1302 (1886-1887):

Abdioğlu	Deli Mehmedoğlu	Kara Hasanoğlu	Mahmudoğlu
Abdülhanoğlu	Derviçoğlu	Kara Hüseyinoğlu	Manastıroğlu
Abdülkadiroğlu	Doğanbeylioğlu	Kara İsmailoğlu	Manavoğlu
Abdülkerimoğlu	Doğumcuoğlu	Kara Kürtoğlu	Musaoğlu
Acaroğlu	Durmuşoğlu	Kara Mehmedoğlu	Mustafaoğlu
Ahmed Çavuşoğlu	Ebcioğlu	Kara Osmanoğlu	Osmanoğlu
Aşıkoğlu	Emirzaoğlu	Kara Saadetoğlu	Ömeroğlu
Ayrancıoğlu	Eyübcüoğlu	Kara Velioğlu	Rüstemoğlu
Babademezoğlu	Gödeoğlu	Karabaşoğlu	Sağır Alioğlu
Babayusufuğlu	Gökoğlu	Karakulakoğlu	Salbaşoğlu
Bağdadoğlu	Hacı Araboğlu	Karaoğuzlar	Sarıbaşoğlu
Bekiroğlu	Hacı Hasanoğlu	Kasımoğlu	Sarıoğlu
Boyacıoğlu	Hacı Mehmedoğlu	Kayabaşoğlu	Sivrioğlu
Boyalıcalıoğlu	Hacı Musaoğlu	Kel Alioğlu	Şabanoğlu
Canbazoğlu	Hacı Ömeroğlu	Kel Hacıoğlu	Şerifoğlu
Civanoğlu	Hacıoğlu	Kesecioğlu	Şeyh Mehmedoğlu
Cucaoğlu	Hakemoğlu	Kesikbaşoğlu	Şeyhoğlu
Çalçebioğlu	Hamzaoğlu	Köçeoğlu	Tellakçioğlu
Çıbıkçioğlu	Harmancıoğlu	Kör Hüseyinoğlu	Türkeşoğlu
Çıraoğlu	Hatiboğlu	Köroğlu	Velioğlu
Çil Alioğlu	İdiloğlu	Kuyucuoğlu	Yanyalıoğlu
Çolakoğlu	İmamoğlu	Kürekoğlu	Yusufoğlu
Çomazoğlu	İşbiroğlu	Madaroğlu	Zonturoğlu

Defterde bulunan askerlerin medeni durumlarıyla ilgili verilere baktığımızda, kayıtlı olan 130 askerden, 51'i evli, 73'ü bekârdır.

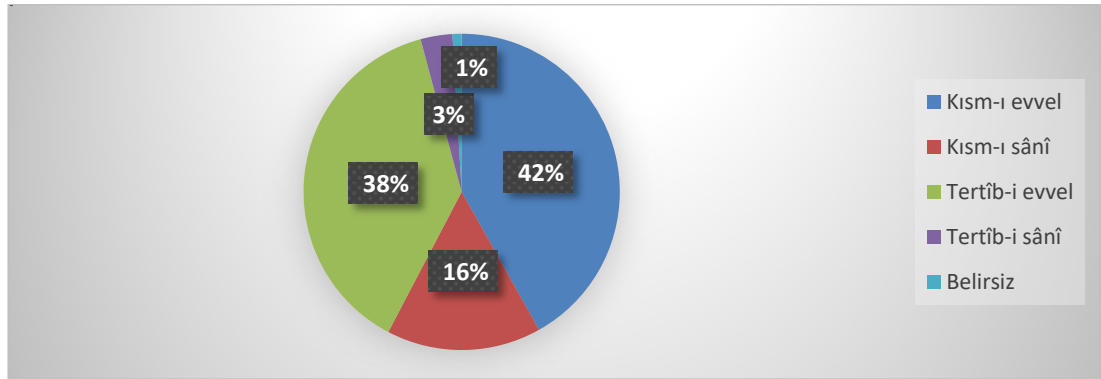
Tablo 1.8: Askerlerin Medeni Durumları- 1302 (1886-1887):

Evli	51
Bekar	73
Belirsiz	6
Toplam	130

Burada çıkarılan istatistiksel veriler ve oranlarla askerlik vazifesi verilen Kısm-ı evvel (90-% 42) , Tertîb-i evvel (82-% 38) fertlerinin, askerlik vazifesi verilmeyen Kısm-ı Sâni (34-% 16) fertlerine oranla daha fazla olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.9: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısm-ı evvel/Kısm-ı sâni Olarak Dağılımları- 1302 (1886-1887):

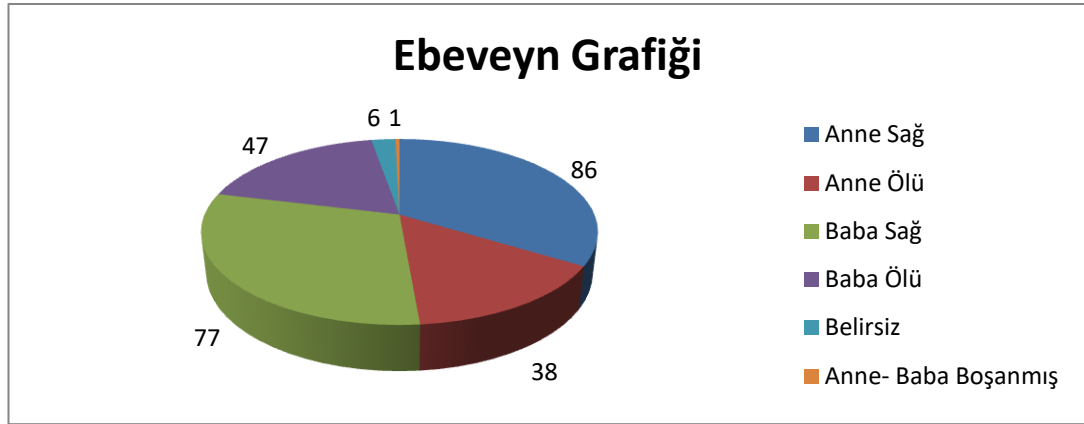
Tertîb-i evvel	82
Tertîb-i sâni	7
Kısm-ı evvel	90
Kısm-ı sâni	34
Belirsiz	2
Toplam	130

Şekil 1.3: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısm-ı evvel/Kısm-ı sâni Oranları- 1302 (1886-1887)

1302 (1886-1887) doğumlu olup 1322 (1906) senesinde askere alınan, Tuht nahiyesi redif defterindeki askerlerin ebeveyn grafiğine baktığımızda, 130 askerden, annesi sağ (%34) olanların oranının, annesi vefat etmiş (%15) olanlardan daha fazla olduğunu görüyoruz. Babası sağ (%30) olanların oranı da, babası vefat etmiş (%18)

olanlara oranla fazladır. Askerlerden annesi ve babası boşanmış olanların oranı ise % 0' dir.

Şekil 1.4: Askerlerin Anne- Babalarına Ait Sağ-Ölü, Boşanma Oranları- 1302 (1886-1887)

Bu dönemdeki askerlerin meslek gruplarıyla ilgili verilere baktığımızda, 130 askerden mesleği belirtilmeyen 91 askerin dışında, askerlerin büyük bir bölümünün çiftçi ve kalanının da öğrenci olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.10: Askerlerin Meslekleri- 1302 (1886-1887):

Talebe	18
Rençber	21
Belirsiz	91
Toplam	130

Bu dönemdeki askerlerin meslek gruplarıyla ilgili verilere baktığımızda, 130 askerden mesleği belirtilmeyen 91 askerin dışında, askerlerin büyük bir bölümünün çiftçi ve kalanının da öğrenci olduğunu görüyoruz.

Defterin Sonuna Bulunan Yıllık Değerlendirme :

Hassa-i Ordu-ı Hümayun'una mensûb Redif Beşinci Kastamonu Alayı'nın Üçüncü Tosya Taburu Dairesi'nde olan Kengiri sancağına mülhak Tuht nâhiyesinin kasaba ve kurâsından erbâb-ı esnânın üç yüz yirmi üç senesine mahsûben tevellüdlere icâbınca yegân yegân mu'âyene ve numero keşidesi bi'l-icrâ bâlâ-yı hülâsâya muharrer ale'l-infinâd izâhât-ı lâzimesi gösterildiği üzere sene-i sâbika ve hâliyeden asker edilen otuz dokuz neferi fevt ve sehven çıkarılan bir sene-i sâbıkada mu'âmele

gören üç K1sm-1 sânde baki kalan iki yüz doksan talebeden olup asker edilen kırk dokuz sene-i sâb1ka talebesinden olup dâvete icâbet etmeyen iki yüz otuz dört ve seksen Tertîb-i evvel ve sekiz neferi Tertîb-i sâni olarak numero keşide ettirilmiş ve sene-i merkûmenin numero keşidesi ol- vechle kemâl-i adl ve hakkâniyetle îfâ ve icrâ edildiğini nâtik işbû zîr-i defter tasdîk kılındı.

Fî 28 Mart 1322 (10 Nisan 1906)

Açıklama: 1323 (1907) senesi Tuht nahiyesinden askere alınan kişilerden 39'u fevt (vefat etmiş) olarak kaydedilmiştir. K1sm-1 sani olarak kaydedilen iki yüz doksan kişiden iki yüz otuzu önceki sene talebe olarak kaydedilenlerden olup, kuraya katılmamıştır. Doğrudan silah altına alınan askerlerden, 80'i Tertib-i evvel ve 8'i Tertib-i sani olarak kaydedilmiştir.

2.1.3. 1304 (1888- 1889) Doğumlulara Ait İstatiksel Bilgiler

1304 (1888-1889) doğumlu olup, 1324 (1908) senesinde askere alınanlara ait Tuht nahiyesi redif defterinde toplamda 103 askerin kaydı bulunmaktadır ve bu askerlerden 1'i fevt olarak kaydedilmiştir. II. Meşrutiyet'in ilan edildiği bu dönemde askere alım oranlarında belirgin bir azalma olmuştur. Bu redif askerlerinin karyelere ve mahallelere göre dağılımı, medeni durumları, sahip oldukları lakaplar, Tertîb-i evvel, Tertîb-i sâni, Kısm-ı evvel ve Kısm-ı sâni'de bulunma durumları, anne-baba sağ-özü, boşanma oranları, meslekleri aşağıda gösterilen tablolarda belirtilmiştir.

1304 (1888-1889) doğumluların kaydedildiği 1324 (1908) senesi Tuht Nahiyesi redif defterinde askerlerin mahalle ve karyelere göre dağılımına baktığımızda, bu dönem en çok asker çıkaran karyenin 9 askerle Topuzsaray karyesi, en az asker çıkaran karyelerin ise 1 askerle Aşağı Badiğın, Aşağıyve, Bademçay, Çakırlar, İğdir, İncik, Karacaözü, Kaymaz, Kirliakça, Koçak, Yaka ve Yenice karyeleri olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.11: Askerlerin Karye ve Mahallelere Göre Dağılımı- 1304 (1888-1889):

Akyazı Karyesi	5
Aşağı Badiğın Karyesi	1
Aşağı Mahallesi	4
Aşağıyve Karyesi	1
Aysekü Karyesi	5
Babsa Karyesi	4
Bademçay Karyesi	1
Ballı Bedir Karyesi	2
Bayıraksekü Karyesi	2
Beşdut Karyesi	2
Bigay Karyesi	3
Bugudakseki Karyesi	3
Buluca Karyesi	2
Camikebir Mahallesi	6
Çakırlar Karyesi	1
Çıbık Karyesi	3
Davudlar Karyesi	2
Doğanbey Karyesi	3
İğdir Karyesi	1
İncik Karyesi	1
Karacaözü Karyesi	1
Kavak Karyesi	4
Kaymaz Karyesi	1
Kırzeyve Karyesi	3

Kirliakça Karyesi	1
Koçak Karyesi	1
Kullar Karyesi	4
Müsellim Karyesi	2
Sarıkaya Karyesi	2
Şih Osman Karyesi	2
Topuzsaray Karyesi	9
Ünür Karyesi	4
Yaka Karyesi	1
Yenice Karyesi	1
Yukarı Badiğin Karyesi	5
Yukarı Mahallesi	3
Yüklü Karyesi	5
Zekeriya Karyesi	2

Askerilerin sahip oldukları lakaplarla ilgili oranlara baktığımızda en çok kullanılan lakapların, Hatiboğlu (3) ve Bağdadoğlu (3) olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.12: Askerlerin Sahip Oldukları Lakaplar- 1304 (1888-1889):

Abdioğlu	Dulkadiroğlu	Kara Alioğlu	Lafçioğlu
Abdülkerimoğlu	Duloğlu	Kara Hasanoğlu	Manavoğlu
Acaroğlu	Emiroğlu	Kara Hüseyinoğlu	Molla Mustafaoğlu
Acemioğlu	Emirzaoğlu	Kara Mehmedoğlu	Mollaoğlu
Ali Kadioğlu	Gökçeoğlu	Karabüçüroğlu	Nasuhioğlu
Araboğlu	Gulamioğlu	Karakanoğlu	Öküzoğlu
Aynacioğlu	Hacı Beşoğlu	Karakulakoğlu	Ömeroğlu
Bağdadoğlu	Hacı Hasanoğlu	Karakuzuoğlu	Ramazanoğlu
Balamoğlu	Hacı Mehmedoğlu	Kavasıoğlu	Sarçioğlu
Bebiloğlu	Hacı Musaoğlu	Kayabaşioğlu	Sehercioğlu
Berbadoğlu	Hacı Ömeroğlu	Kebeşoğlu	Sofioğlu
Burur Mahmudoğlu	Hacioğlu	Keleşoğlu	Subaşıoğlu
Bücüroğlu	Hancioğlu	Keloğlu	Sulsarioğlu
Ceberoğlu	Hasan Alioğlu	Kerteneroğlu	Şerbetoğlu
Cemoğlu	Hatiboğlu	Kırıkioğlu	Şeyhoğlu
Cucaroğlu	Haytaoğlu	Kıbaroğlu	Taburcuoğlu
Cücüköğlu	Hocazade	Kör Osmanoğlu	Taşçioğlu
Çırağoğlu	İmamoğlu	Köroğlu	Tellakçioğlu
Çırakoğlu	İsa Kadioğlu	Kulakoğlu	Yanyalioğlu
Deli Hasanoğlu	İşbiroğlu	Kuru Alioğlu	Zonturoğlu
Deli Süleymanoğlu	Kabakoğlu	Kuşçuoğlu	
Derellioğlu	Kadioğlu	Kürdoğlu	

Defterde bulunan askerlerin medeni durumlarıyla ilgili verilere baktığımızda, kayıtlı olan 103 askerden, 28'i evli, 73'ü bekârdır.

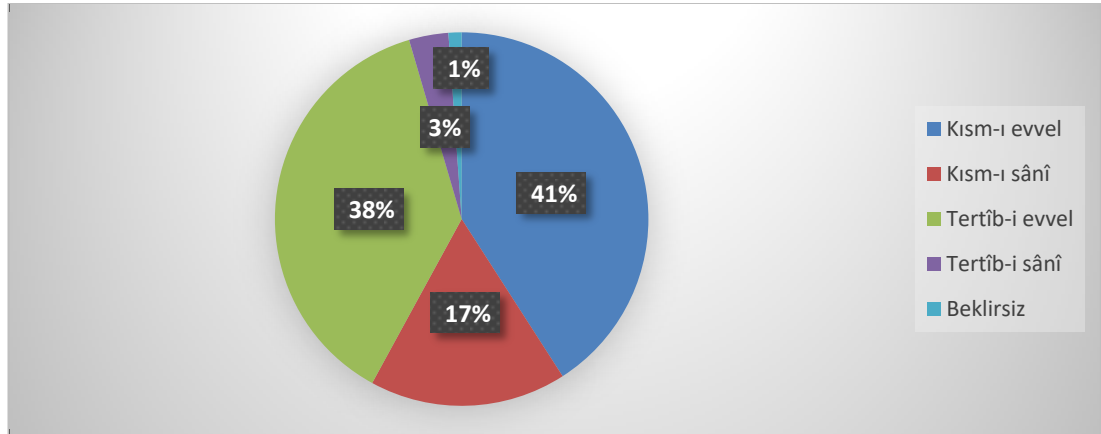
Tablo 1.13: Askerlerin Medeni Durumları- 1304 (1888-1889):

Evli	28
Bekâr	73
Belirsiz	2
Toplam	103

Burada çıkarılan istatistiksel veriler ve oranlarla askerlik vazifesi verilen Kısm-ı evvel (72-% 41) , Tertîb-i evvel (66-% 38) fertlerinin, askerlik vazifesi verilmeyen Kısm-ı Sâni (30-% 17) fertlerine oranla daha fazla olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.14: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısm-ı evvel/Kısm-ı sâni Olarak Dağılımları- 1304 (1888-1889):

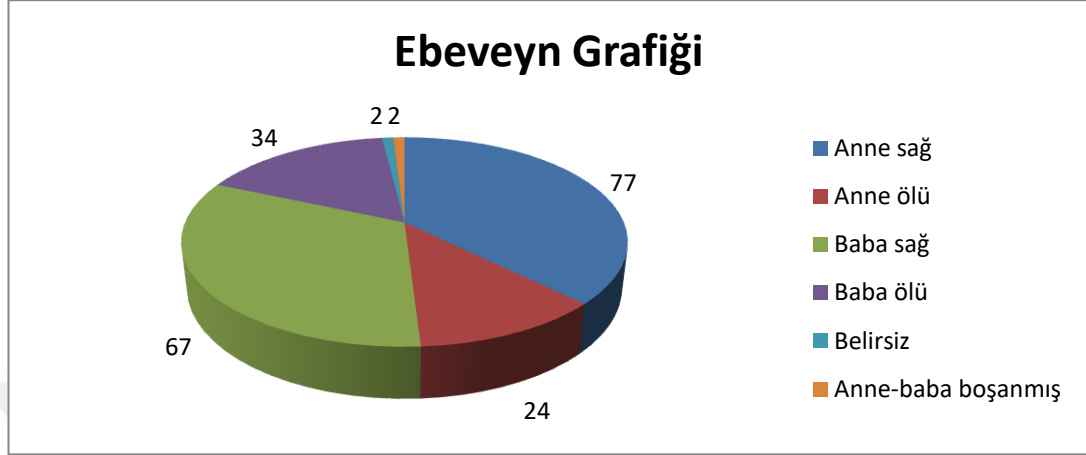
Tertîb-i evvel	66
Tertîb-i sâni	6
Kısm-ı evvel	72
Kısm-ı sâni	30
Belirsiz	2
Toplam	103

Şekil 1.5: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısm-ı evvel/Kısm-ı sâni Oranları- 1304 (1888-1889)

1304 (1888-1889) doğumlu olup 1324 (1908) senesinde askere alınan, Tuht nahiyesi redif defterindeki askerlerin ebeveyn grafiğine baktığımızda, 113 askerden, annesi sağ (%37) olanların oranının, annesi vefat etmiş (%12) olanlardan daha fazla

olduğunu görüyoruz. Babası sağ (%33) olanların oranı da, babası vefat etmiş (%17) olanlara oranla fazladır. Askerlerden annesi ve babası boşanmış olanların oranı ise %1' dir.

Şekil 1.6: Askerlerin Anne- Babalarına Ait Sağ- Ölü, Boşanma Oranları- 1304 (1888-1889)

Bu dönemdeki askerlerin meslek gruplarıyla ilgili verilere baktığımızda, 103 askerden mesleği belirtilmeyen 45 askerin dışında, askerlerin büyük bir bölümünün öğrenci ve kalanının da çiftçi olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.15: Askerlerin Meslekleri- 1304 (1888-1889):

Talebe	30
Rençber	28
Belirsiz	45
Toplam	103

Defterin Sonunda Bulunan Yıllık Değerlendirme:

Hassa-ı Ordu-ı Hümayun'a mensûb Redif İkinci Fırkası'nın Üçüncü Livasının Beşinci Kastamonu Alayı'nın Üçüncü Tosya Taburu idaresinde vâki' Kengiri sancağına tâbi' Tuht kasabasıyla ad ve kurâsının üç yüz yirne beş senesine mahsûben keşîde ve icrâ-ı irâde-i seniyye-i hazret-i padişahî iktizâ-ı âliyesinden olan numero usul-ı icrâiyesi Ahz-ı Asker Kânunnâme-i Hümayu'nun beşinci faslının yetmiş sekizinci maddesinde tasrîh ve beyân buyrulduğu üzere teşekkül eden meclis-i âcizânemiz husûsunun nâhiye-i mezkûr dâhilinde doksan dokuz, üç yüz, üç yüz bir, üç yüz iki, üç yüz üç, üç yüz dört, tevellüdüne kadar kâffe-i mükellefe-i askeriye

irsâli bi'l-cümle karye-i neferiye kur'a meclisinde kânûnnâme-i mezkûrun maddeleriyle ol bâbdaki evâmîr-i aliyyede gösterilen usûl ve kâ'ideye kemâl-i adl sıfatına tevfiklen m 'âyene-i intiha'iyede tahakkuk etmiş olduğu vechle her birilerinin ahvâli tahkîk edilerek hilâf-ı nizâm bir ferdin mu'âyenesi ve müstesna tutulduğu gibi nüfûs-ı râbıta defterleri mukâbele ve ta'dâd edilerek bâlâ-yı halâsda gösterildiği vechle üç yüz dört numarolu olan yüz üç neferden bir neferi fevt ve bir neferi tashîh (...) ve otuz neferi Kısm-ı sâniye tefrîk edilmiş ve altmış dört neferi tertîb-i evvel ve yedi neferi Tertîb-i sâni numerosu gelmiş olduğuna mübeyyin işbû zeyl-i defter tasdîk kılındı.

10 Mayıs 1324 (23 Mayıs 1908)

Açıklama: 1325 (1909) senesi Tuht nahiyesinde askere alınan yüz üç kişiden 30'u Kısm-ı sani olarak kaydedilmiştir. Bunlardan doğrudan silah altına alınan Kısm-ı evvel askerlerinden, 64'ü Tertib-i Evvel ve 7'si Tertib-i sani olarak kaydedilmiştir.

2.1.4. 1305 (1889- 1890) Doğumlulara Ait İstatiksel Bilgiler

1305 (1889-1890) doğumlu olup, 1325 (1909) senesinde askere alınanlara ait Tuht nahiyesi redif defterinde toplamda 113 askerin kaydı bulunmaktadır ve bu askerlerden 1'i fevt olarak kaydedilmiştir. Bu redif askerlerinin karyelere ve mahallelere göre dağılımı, medeni durumları, sahip oldukları lakaplar, Tertîb-i evvel, Tertîb-i sâni, Kısm-ı evvel ve Kısm-ı sâni'de bulunma durumları, anne-baba sağ-ölü, boşanma oranları, meslekleri aşağıda gösterilen tablolarda belirtilmiştir.

1305 (1889-1890) doğumluların kaydedildiği 1325 (1909) senesi Tuht Nahiyesi redif defterinde askerlerin mahalle ve karyelere göre dağılımına baktığımızda, bu dönem en çok asker çıkararak karyelerin 10 askerle Babsa ve 9 askerle Topuzsaray karyeleri, en az asker çıkararak karyelerin ise 1 askerle Aşağı Badiğin, Ballı Bedir, Bayırzeyve, Çağabey, Doğanbey, Gürmeç, Kaymaz, Sazcağız, Sofuoğlu, Yaka ve Zekeriya karyeleri olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.16: Askerlerin Karye ve Mahallere Göre Dağılımı- 1305 (1889-1890)

Akyazı Karyesi	3
Aşağı Badiğin Karyesi	1
Aşağı Mahallesi	3
Aşağıyve Karyesi	2
Babsa Karyesi	10
Bademçay Karyesi	2
Ballı Bedir Karyesi	1
Bayırzeyve Karyesi	1
Beşdut Karyesi	7
Bigay Karyesi	4
Bürtü Karyesi	1
Bugudaksekü Karyesi	4
Camikebir Mahallesi	5
Çağabey Karyesi	1
Çiçek Karyesi	3
Davudlar Karyesi	2
Doğanbey Karyesi	1
Gürmec Karyesi	1
İncik Karyesi	5
Karacaözü Karyesi	2
Karaköçek Karyesi	2
Kavak Karyesi	2
Kayacık Karyesi	2
Kaymaz Karyesi	1
Kırzeyve Karyesi	5

Kirliakça Karyesi	2
Koçak Karyesi	2
Kullar Karyesi	2
Salim Karyesi	2
Samiri Karyesi	2
Sarıkaya Karyesi	2
Sazcağız Karyesi	1
Sofuoğlu Karyesi	1
Şih Osman Karyesi	3
Topuzsaray Karyesi	3
Ünür Karyesi	9
Yaka Karyesi	1
Yukarı Badiğin Karyesi	3
Yukarı Mahallesi	4
Yüklü Karyesi	4
Zekeriya Karyesi	1

Askerilerin sahip oldukları lakaplarla ilgili oranlara baktığımızda en çok kullanılan lakapların, Hatiboğlu (4), Hacı Musaoğlu (4) ve İmamoğlu (3) olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.17: Askerlerin Sahip Oldukları Lakaplar- 1305 (1889-1890):

Abbasoğlu	Deli Mustafaoğlu	İmamoğlu	Koruoğlu
Abdurrahmanoğlu	Delioğlu	Kabacıoğlu	Köseoğlu
Abdülkerimoğlu	Derelioğlu	Kadiroğlu	Kuşçuoğlu
Ahmed Çavuşoğlu	Duduoğlu	Kağanoğlu	Lafcıoğlu
Ali Dedeoğlu	Durmuşoğlu	Kara Hasanoğlu	Malakoğlu
Ali Kadioğlu	Emeksizoglu	Kara Osmanoğlu	Manavoğlu
Aşıkoğlu	Ercanoğlu	Kara Saidoğlu	Ramhazoğlu
Avalakoğlu	Geceoğlu	Karabatmazoğlu	Rüstemoğlu
Azizoğlu	Göçenoğlu	Karaçuroğlu	Sabancıoğlu
Babadehiroğlu	Gök Alioğlu	Karaoğlu	Said Alioğlu
Babalıkoğlu	Gökmanoğlu	Karnıküçükoğlu	Sarı Yusuf oğlu
Bardakçioğlu	Gözüaçıkoğlu	Kayabaşoğlu	Sipahioğlu
Bayramoğlu	Hacı Araboğlu	Keçioğlu	Sofioğlu
Bekiroğlu	Hacı Musaoğlu	Kel Hüseyinoğlu	Softaoğlu
Bostanoğlu	Hacı Mustafaoğlu	Kelekoğlu	Sunazoğlu
Caferoğlu	Hacı Ömeroğlu	Kendiroğlu	Sütçüoğlu
Civanoğlu	Hacıoğlu	Kertilmezoğlu	Şihoğlu
Dede Hacıoğlu	Halidoğlu	Kethüdaoğlu	Tabedaroğlu
Dedeoğlu	Hasanoğlu	Kırık oğlu	Tengerlekoğlu
Değirmencioğlu	Hatiboğlu	Koca Ömeroğlu	Tirakioğlu
Deli Hasanoğlu	Hayatoğlu	Kocaoğlu	Topal Kadiroğlu
Deli Musaoğlu	İbrahim oğlu	Koçoğlu	Tortuoğlu

Türkeşoğlu	Umurcuoğlu	Zonturoğlu	
Türkoğlu	Velioğlu		

Defterde bulunan askerlerin medeni durumlarıyla ilgili verilere baktığımızda, kayıtlı olan 113 askerden, 38'i evli, 69'u bekârdır.

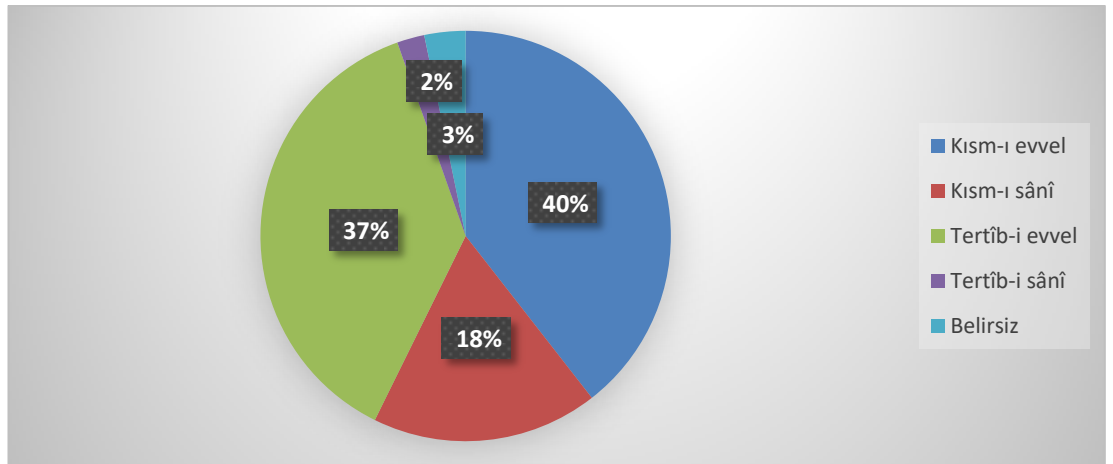
Tablo 1.18: Askerlerin Medeni Durumları- 1305 (1889-1890):

Evli	38
Bekâr	69
Belirsiz	6
Toplam	113

Burada çıkarılan istatistiksel veriler ve oranlarla askerlik vazifesi verilen Kısm-ı evvel (73-% 40) , Tertîb-i evvel (69-% 37) fertlerinin, askerlik vazifesi verilmeyen Kısm-ı Sâni (33-% 18) fertlerine oranla daha fazla olduğunu görüyoruz.

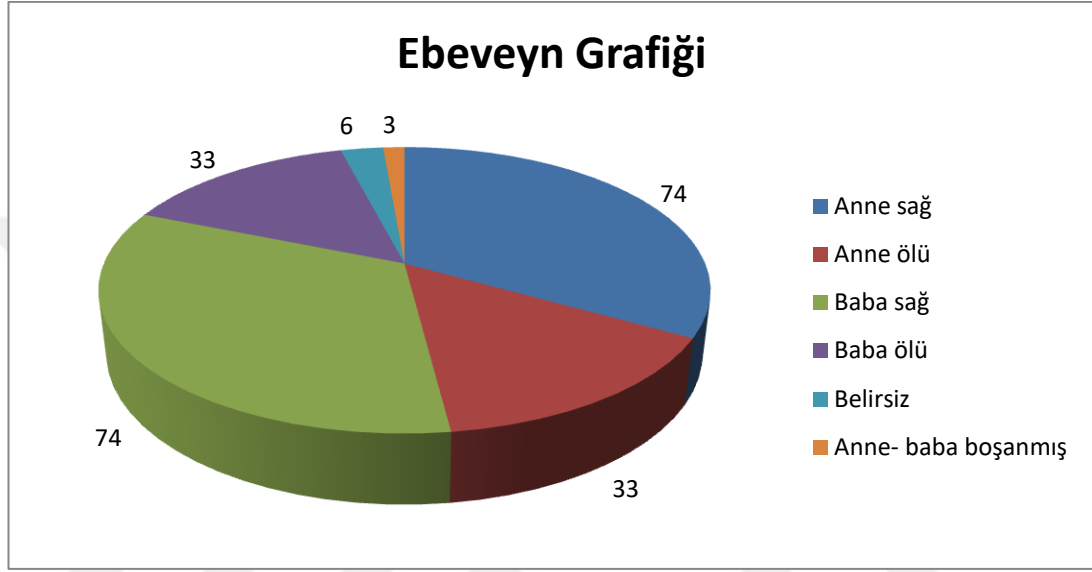
Tablo 1.19: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısm-ı evvel/Kısm-ı sâni Olarak Dağılımları- 1305 (1889-1890):

Tertîb-i evvel	69
Tertîb-i sâni	4
Kısm-ı evvel	73
Kısm-ı sâni	33
Belirsiz	6
Toplam	113

Şekil 1.7: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısm-ı evvel/Kısm-ı sâni Oranları- 1305 (1889-1890)

1305 (1889-1890) doğumlu olup 1325 (1909) senesinde askere alınan, Tuht nahiyesi redif defterindeki askerlerin ebeveyn grafiğine baktığımızda, 113 askerden, annesi sağ (%33) olanların oranının, annesi vefat etmiş (%15) olanlardan daha fazla olduğunu görüyoruz. Babası sağ (%33) olanların oranı da, babası vefat etmiş (%15) olanlara oranla fazladır. Askerlerden annesi ve babası boşanmış olanların oranı ise %1'dir.

Şekil 1.8: Askerlerin Anne- Babalarına Ait Sağ- Ölü, Boşanma Oranları- 1305 (1889-1890)

Bu dönemdeki askerlerin meslek gruplarıyla ilgili verilere baktığımızda, 113 askerden mesleği belirtilmeyen 109 asker dışında, askerlerin büyük bir bölümünün öğrenci ve kalanın da çiftçi olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.20: Askerlerin Meslekleri- 1305 (1889-1890):

Talebe	3
Rençber	1
Belirsiz	109
Toplam	113

Defterin Sonunda Bulunan Yıllık Değerlendirme:

Hassa-1 Ordu-1 Hümayun'a mensûb otuz beşinci Kastamonu Alayı'nın üçüncü Tosya Redif Taburu Dairesi'nde olan Kengiri sancağına mülhak Tuht nahiyesinin kasaba ve kurasının esnân-ı erbabının üç yüz yirmi altı senesine mahsûben tevellüdleri

inhâbnca yegân yegân mu‘âyene ve numero keşîdesi bilâ tıbbâ hülâsâsı muharerrer ale’l inzirâd îzâhât-ı lâzimesi gösterildiği üzere sene-i sâbıkaya ve halliyeden asker edilen dört vefât iki sehvan çıkarılan ve yedi neferi Tertîb-i evvelden Kısım-ı sâniye 263 ad neferde Kısım-ı sânilikleri îfâ ve yirmi üçüde Kısım-ı sâniiden asker üç yüz beş tevellüdlü efrâddan altmış altısı Tertîb-i evvel ve yedi neferi Tertîb-i sâni ve bir neferde askerliğe yaramayacak derecede malûl olduğu heyetçe meşhûd edilmiş ve iki neferin desîse istimali ile valideleri mutallaka olmadığı geçmiş seneleri mu‘âyenelerinde valideleri mutallkadır diye askerden kurtulduğu tebeyyün etmekle geçmiş seneleri kâ’in (...) hükmünde tutularak derç-i asker edilmiştir ve beş neferin tarih-i tevellüdlü şahıslarına inbâsı hasebiyle seneleri tashîh olunmuş olmakla işbû üç yüz yirmi altı senesi numero keşîdesi kemâl-i adl-ı hakkâniyetle icrâ edildiği defter tasdik kılındı.

Fî 6 Haziran sene 1325 (19 Haziran 1909)

Açıklama: 1326 (1910) senesi Tuht nahiyesinden askere alınan kişilerden 4’ü fevt (vefat etmiş) ve 1’i malul olarak kaydedilmiştir. Bu kişilerden 286’sı Kısım-ı sani, doğrudan silah altına alınan Kısım-ı evvel askerlerinden ise 66’sı Tertib-i evvel ve 7’si Tertib-i sani olarak kaydedilmiştir. Askerlik yapmamak için önceki senelerden annelerinin boşanmış olduğuna dair bilgi veren ancak bu beyanlarının yanlış olduğu tespit edilen 2 kişi de askere alınmıştır

2.1.5. 1306 (1890- 1891) Doğumlulara Ait İstatiksel Bilgiler

1306 (1890-1891) doğumlu olup, 1326 (1910) senesinde askere alınanlara ait Tuht nahiyesi redif defterinde toplamda 127 askerin kaydı bulunmaktadır ve bu askerlerden 8'i fevt olarak kaydedilmiştir. 1909 yılında çıkarılan kanun gereğince bu seneden itibaren gayr-i Müslim olanlarda askere alınmaya başlanmıştır. Kaydı bulunan askerlerden 3'ü gayr-i Müslimdir. Bu redif askerlerinin karyelere ve mahallelere göre dağılımı, medeni durumları, sahip oldukları lakaplar, Tertib-i evvel, Tertib-i sâni, Kısm-ı evvel ve Kısm-ı sâinde bulunma durumları, anne-baba sağ-ölü, boşanma oranları aşağıda gösterilen tablolarda belirtilmiştir. Defterde, askerlerin sahip olduğu meslek gruplarına dair bilgi verilmemiştir.

1306 (1890-1891) doğumluların kaydedildiği 1326 (1910) senesi Tuht Nahiyesi redif defterinde askerlerin mahalle ve karyelere göre dağılımına baktığımızda, bu dönem en çok asker çıkaran karyelerin 8 askerle Topuzsaray, Ünür karyeleri ve Camikebir mahallesi, en az asker çıkaran karyelerin ise 1 askerle Aşağı Badiğin, Ballı Bedir, Bayırakseki, Bürtü, Doğanbey, Gürmeç, Hüseyin Kadı, Karaköçek, Kirliakça ve Yenice karyeleri olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.21: Askerlerin Karye ve Mahallelere Göre Dağılımı- 1306 (1890-1891):

Akyazı Karyesi	4
Aşağı Badiğin Karyesi	1
Aşağı Mahallesi	2
Aysekü Karyesi	6
Babsa Karyesi	5
Bademçay Karyesi	4
Ballı Bedir Karyesi	1
Bayırakseki Karyesi	1
Bayırzeyve Karyesi	2
Beşdut Karyesi	5
Bigay Karyesi	2
Boyalıca Karyesi	2
Bürtü Karyesi	1
Bugudaksekü Karyesi	6
Camikebir Mahallesi	8
Çakırlar Karyesi	2
Çiçek Karyesi	3
Davudlar Karyesi	2
Doğanbey Karyesi	1
Gürmeç Karyesi	1
Hüseyin Kadı Karyesi	1

İğdir Karyesi	3
Karacaviran Karyesi	4
Karaköçek Karyesi	1
Kavak Karyesi	4
Kayacık Karyesi	2
Kırzeyve Karyesi	2
Kirliakça Karesi	1
Koçak Karyesi	2
Kullar Karyesi	4
Müsellim Karyesi	2
Rum Mahallesi	3
Samiri Karyesi	2
Sarıkaya Karyesi	3
Topzsaray Karyesi	8
Ünür Karyesi	8
Yaka Karyesi	2
Yenice Karyesi	1
Yukarı Badiğin Karyesi	4
Yukarıyve Karyesi	2
Yukarı Mahallesi	5
Yüklü Karyesi	2
Zekeriya Karyesi	2

Askerilerin sahip oldukları lakaplarla ilgili oranlara baktığımızda en çok kullanılan lakapların, Abdülkerimoğlu (5), Boduroğlu (4), İmamoğlu (3), Hatiboğlu (3) ve Yunusoğlu (3) olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.22: Askerlerin Sahip Oldukları Lakaplar- 1306 (1890-1891)

Abdurrahmanoğlu	Cozanoğlu	Hacı Hasanoğlu	Kara Hasanoğlu
Abdülkerimoğlu	Çavuşoğlu	Hacı Mehmedoğlu	Kara Mehmedoğlu
Aşıkoğlu	Çırakoğlu	Hacı Musaoğlu	Kara Yusufuğlu
Avalakoğlu	Çiğiloğlu	Hacıoğlu	Karabaşoğlu
Bağdadoğlu	Çivileroğlu	Haliloğlu	Karahacıoğlu
Banterioğlu	Çiyanoğlu	Hasanoğlu	Karakocaoğlu
Bekiroğlu	Çömezoğlu	Hatiboğlu	Karakulakoğlu
Benzetmişoğlu	Çubukcuoğlu	Haytaoğlu	Karaoğlu
Bıdıkoğlu	Deli Bedrusuoğlu	İbrahimoğlu	Kayabaşoğlu
Boduroğlu	Doğancıoğlu	İdiloğlu	Keloğlu
Bostanoğlu	Ercanoğlu	İlyaoğlu	Kırlıoğlu
Bozgancıoğlu	Eynecioğlu	İmamoğlu	Kibar oğlu
Bozoğlu	Gulam Mehmedoğlu	Kadioğlu	Kocaoğlu
Civanoğlu	Gümüšoğlu	Kara Ahmedoğlu	Koçcuoğlu

Koçoğlu	Musaoğlu	Sarioğlu	Tellaklıoğlu
Köroğlu	Nabioğlu	Satioğlu	Topçuoğlu
Kulakoğlu	Öküzoğlu	Sivrioğlu	Türkmenoğlu
Madaroğlu	Ömer Paşaoğlu	Soysarioğlu	Ümitcioğlu
Malakoğlu	Ömeroğlu	Sucuoğlu	Veli Ağaoğlu
Manavoğlu	Sahraoğlu	Sufioğlu	Veli Hüseyinoğlu
Mehmed Efendioğlu	Sahteoğlu	Süktelioğlu	
Mehmedoğlu	Sakaroğlu	Şabanoğlu	
Mollaoğlu	Sarı İmamoğlu	Tabanoğlu	

Defterde bulunan askerlerin medeni durumlarıyla ilgili verilere baktığımızda, kayıtlı olan 127 askerden, 47'si evli, 72'si bekârdır.

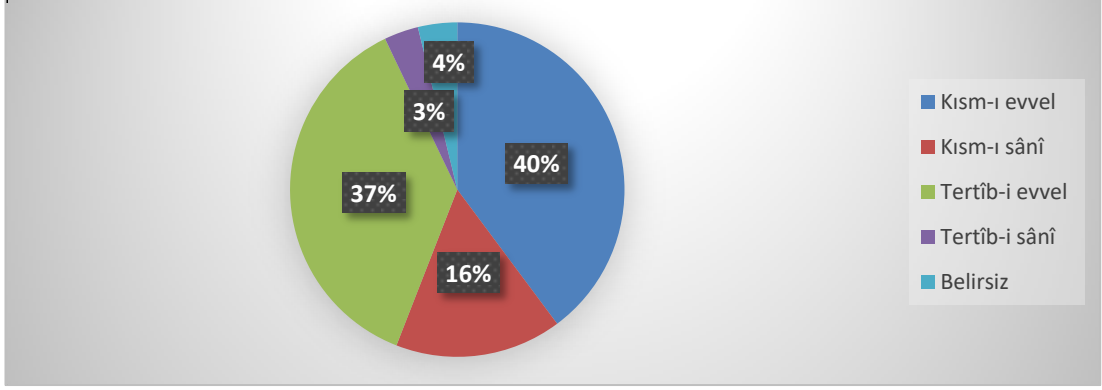
Tablo 1.23: Askerlerin Medeni Durumları- 1306 (1890-1891):

Evli	47
Bekar	72
Belirsiz(fevt)	8
Toplam	127

Burada çıkarılan istatikselsel veriler ve oranlarla askerlik vazifesi verilen Kısm-1 evvel (84-% 40) , Tertîb-i evvel (78-% 37) fertlerinin, askerlik vazifesi verilmeyen Kısm-1 Sâni (34-% 16) fertlerine oranla daha fazla olduğunu görüyoruz.

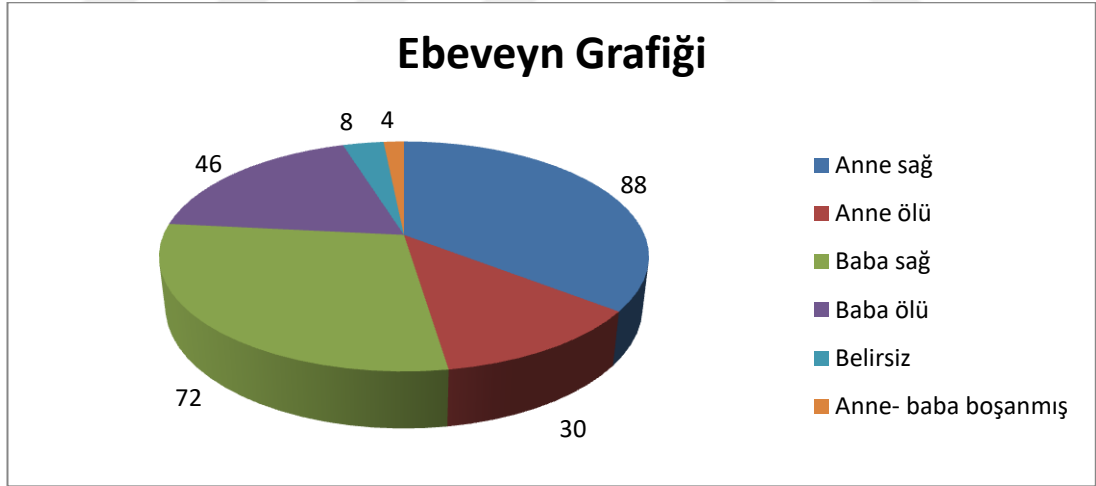
Tablo 1.24: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısm-1 evvel/Kısm-1 sâni Olarak Dağılımları- 1306 (1890-1891):

Tertîb-i evvel	78
Tertîb-i sâni	7
Kısm-1 evvel	84
Kısm-1 sâni	34
Belirsiz	8
Toplam	127

Şekil 1.9: Askerlerin Tertib-i evvel/Tertib-i sâni ve Kism-i evvel/Kism-i sâni Oranları- 1306 (1890-1891)

1306 (1890-1891) doğumlu olup 1326 (1910) senesinde askere alınan, Tuht nahiyesi redif defterindeki askerlerin ebeveyn grafiğine baktığımızda, 127 askerden, annesi sağ (%35) olanların oranının, annesi vefat etmiş (%12) olanlardan daha fazla olduğunu görüyoruz. Babası sağ (%72) olanların oranı da, babası vefat etmiş (%19) olanlara oranla fazladır. Askerlerden annesi ve babası boşanmış olanların oranı ise % 2' dir.

Şekil 1.10: Askerlerin Anne- Babasına Ait Sağ- Ölü, Boşanma Oranları- 1306 (1890-1891)

Defterin Sonunda Bulunan Yıllık Değerlendirme:

Hassa-ı Ordu-ı Hümâyun'a mensûb beşinci kıt'a alayının Redif Tosya Taburu Dairesi olan Kengiri sancağına tâbi Tuht nahiyesinin kasaba ve kurasının erbâb-ı esnânının üç yüz yirmi altı senesine mahsûben tevellüde icâbınca yegân yegân mu'âyene ve numero keşidesi bi'l icrâ (...) izâhât-ı lâzimesi gösterdiği üzere

seniyye-i sâbık ve halliyeden asker edilen yüz yirmi yedi neferden (...) yedisi Tertîb-i evvel dokuzu Tertîb-i sâni yedisi fevt otuz dördü Kısm-ı sâniye tefrik edilmiş seniyye-i sâbıkadan otuz dört nefere Tertib-i sâniiden fazlası olarak asker edilip işbû numero keşîdesi kemâl-i adl ve hakkâniyetle ibkâ ve icrâ edildiğini işbû cetvel tasdik kılındı.

20 Eylül 1326 (3 Ekim 1910)

Açıklama: 1326 (1910) senesi Tuht nahiyesinden askere alınan 127 kişiden 7'si fevt (vefat etmiş) olarak kaydedilmiştir. Bu kişilerden; 34'ü Kısm-ı sani, doğrudan silah altına alınanlardan, 7'si Tertib-i evvel ve 9'u Tertib-i sani olarak kaydedilmiştir. Önceki seneden 34 asker, Tertib-i saniye fazladan asker olarak alınmıştır.

2.1.6. 1307 (1891- 1892) Doğumlulara Ait İstatiksel Bilgiler

1307 (1891-1892) doğumlu olup, 1327 (1911) senesinde askere alınanlara ait Tuht nahiyesi redif defterinde toplamda 148 askerin kaydı bulunmaktadır ve bu askerlerden 12'si fevt olarak kaydedilmiştir. Trablusgarp Savaşı'nın başladığı bu dönemde askere alım oranlarında artış gözlemlenmiştir. Defterde 2 adet gayr-i Müslim asker kaydı vardır. Bu redif askerlerinin karyelere ve mahallelere göre dağılımı, medeni durumları, sahip oldukları lakaplar, Tertîb-i evvel, Tertîb-i sâni, Kısm-ı evvel ve Kısm-ı sâni'de bulunma durumları, anne-baba sağ-ölü, boşanma oranları aşağıda gösterilen tablolarda belirtilmiştir. Defterde, askerlerin sahip olduğu meslek gruplarına dair bilgi verilmemiştir.

1307 (1891-1892) doğumluların kaydedildiği 1327 (1911) senesi Tuht Nahiyesi redif defterinde askerlerin mahalle ve karyelere göre dağılımına baktığımızda, bu dönem en çok asker çıkaran karyelerin 22 askerle Ünür ve 11 askerle Topuzsaray karyeleri, en az asker çıkaran karyelerin ise 1 askerle Akyazı, Aşağıyevve, Bayırzeyve, Bürtü, Hacı Ali, İncik, Karaköçek, Müsellim, Samiri ve Sofuoğlu karyeleri olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.25: Askerlerin Karye ve Mahallelere Göre Dağılımı- 1307 (1891-1892):

Akseki Karyesi	7
Akyazı Karyesi	1
Aşağı Badiğin Karyesi	2
Aşağı Mahallesi	5
Aşağıyevve Karyesi	1
Ayseki Karyesi	3
Babsa Karyesi	6
Bademçay Karyesi	3
Ballı Bedir Karyesi	2
Bayırzeyve Karyesi	1
Beşdut Karyesi	5
Bürtü Karyesi	1
Bugudakseki Karyesi	4
Camikebir Mahallesi	3
Çağabey Karyesi	2
Çiçek Karyesi	2
Davudlar Karyesi	4
Doğanbey Karyesi	5
Gürmec Karyesi	2
Hacı Ali Karyesi	1
İğdir Karyesi	2

İncik Karyesi	1
Karacaözü Karyesi	3
Karaköçek Karyesi	1
Kavak Karyesi	3
Kayacık Karyesi	3
Kırzeyve Karyesi	2
Kıvçak Karyesi	4
Kirliakça Karyesi	2
Kullar Karyesi	4
Müsellim Karyesi	1
Rum Kilisa Mahallesi	2
Samiri Karyesi	1
Sarıkaya Karyesi	6
Sofuoğlu Karyesi	1
Şih Osman Karyesi	3
Topuzsaray Karyesi	11
Ünür Karyesi	22
Yaka Karyesi	2
Yenice Karyesi	2
Yukarı Badiğin Karyesi	9
Yukarı Mahallesi	4
Yukarıyve Karyesi	1
Yüklü Karyesi	3
Zekeriya Karyesi	2

Askerilerin sahip oldukları lakaplarla ilgili oranlara baktığımızda en çok kullanılan lakapların, Hacıoğlu (6), İmamoğlu (5), Hacı Ömeroğlu (4) ve Karabaşoğlu (4) olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.26: Askerlerin Sahip Oldukları Lakaplar- 1307 (1891-1892):

Abdioğlu	Baş Alioğlu	Dedeoğlu	Hacı Araboğlu
Abdurrahmanoğlu	Bayrakçioğlu	Değirmencioğlu	Hacı Hasanoğlu
Abdülkerimoğlu	Bekiroğlu	Deli Mehmedoğlu	Hacı Musaoğlu
Aksakallıoğlu	Bıçakoğlu	Deli Mustafa	Hacı Ömeroğlu
Arapoğlu	Bicanoğlu	Deli Osmanoğlu	Hacıoğlu
Armağanoğlu	Boduroğlu	Ebiloğlu	Hamzaoğlu
Arslanoğlu	Bozoğlu	Ekizoğlu	Hancıoğlu
Aşıkoğlu	Cabacioğlu	Emiroğlu	Haracioğlu
Avalakoğlu	Civanoğlu	Erikcioğlu	Harmancıoğlu
Aydınoğlu	Çalıcioğlu	Eyübcüoğlu	Hasan Beyoğlu
Balcıoğlu	Çıraoğlu	Gödeoğlu	Hatiboğlu
Balhanoğlu	Çırakoğlu	Gök Alioğlu	Hüseyin Beyoğlu
Balıkoğlu	Çördeoğlu	Gökçeoğlu	İmamoğlu
Banterioğlu	Danacioğlu	Güroğlu	Kadıoğlu

Kara Ahmedoğlu	Koçgözoğlu	Mücanoğu	Satroğlu
Kara Hüseyinoğlu	Koçoğlu	Müezzinoğlu	Sevketlioğlu
Kara Osmanoğlu	Koru Alioğlu	Mülazımoğlu	Sipahcioğlu
Karabaşoğlu	Kör Osmanoğlu	Ömer Paşaoğlu	Tirakioğlu
Karaçuroğlu	Köseoğlu	Ömeroğlu	Tomaoğlu
Karakulakoğlu	Küreoğlu	Paşalioğlu	Türkmenoğlu
Karaoğlu	Mahmutoğlu	Pilavoğlu	Valioğlu
Kayabaşoğlu	Mahperioğlu	Ramazanoğlu	Yenecioğlu
Kel İbrahimioğlu	Mantaroğlu	Sağıroğlu	Yiğitoğlu
Keleşoğlu	Matoğlu	Sakar oğlu	Yörükçüoğlu
Kendiroğlu	Mollaoğlu	Sarı Yusuf oğlu	Zaimoğlu
Kertelezoğlu	Muradoğlu	Sarıninoğlu	Zorbaoğlu
Keşoğlu	Musaoğlu	Sarioğlu	
Kethüdaoğlu	Mustafaoğlu	Satioğlu	

Defterde bulunan askerlerin medeni durumlarıyla ilgili verilere baktığımızda, kayıtlı olan 148 askerden, 50'si evli, 86'sı bekârdır.

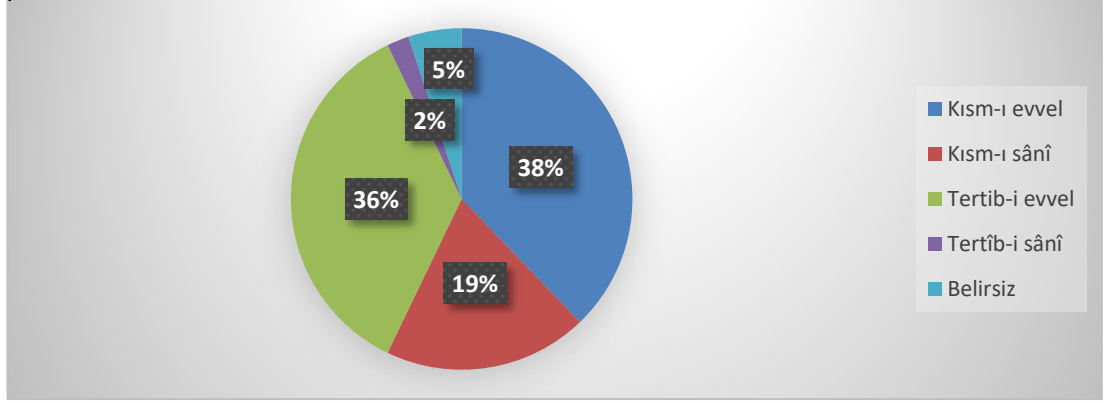
Tablo 1.27: Askerlerin Medeni Durumları- 1307 (1891-1892):

Evli	50
Bekâr	86
Belirsiz(fevt)	12
Toplam	148

Burada çıkarılan istatistiksel veriler ve oranlarla askerlik vazifesi verilen Kısm-1 evvel (90-% 48) , Tertîb-i evvel (85-% 36) fertlerinin, askerlik vazifesi verilmeyen Kısm-1 Sâni (46-% 19) fertlerine oranla daha fazla olduğunu görüyoruz.

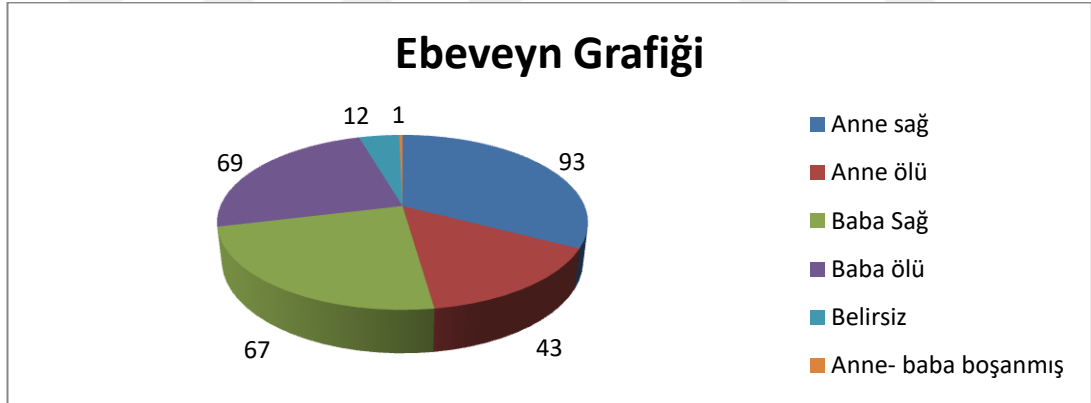
Tablo 1.28: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısm-1 evvel/Kısm-1 sâni Oolarak Dağılımları- 1307 (1891-1892):

Tertîb-i evvel	85
Tertîb-i sâni	5
Kısm-1 evvel	90
Kısm-1 sâni	46
Belirsiz (vefat)	12
Toplam	148

Şekil 1.11: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısm-ı evvel/Kısm-ı sâni Oranları- 1307 (1891-1892)

1307 (1891-1892) doğumlu olup 1327 (1911) senesinde askere alınan, Tuht nahiyesi redif defterindeki askerlerin ebeveyn grafiğine baktığımızda, 148 askerden, annesi sağ (%33) olanların oranının, annesi vefat etmiş (%15) olanlardan daha fazla olduğunu görüyoruz. Babası sağ (%24) olanların oranı, babası vefat etmiş (%24) olanların oranıyla eşittir. Askerlerden annesi ve babası boşanmış olanların oranı ise % 0' dir.

Şekil 1.12: Askerlerin Anne- Babalarına Ait Sağ- Ölü, Boşanma Oranları- 1307 (1891- 1892)

Defterin Sonunda Bulunan Yıllık Değerlendirme:

Ankara Fırkası'na mensûb Tosya Alayı'nın Tosya Taburu'nun dairesi olan Kengiri sancağına merbût Tuht nâhiyesine mahallât ve kurâsının üç yüz yirmi yedi senesine mahsûben Müslim ve gayr-i Müslim esnân-ı sene erbâbının ahz-ı asker meclisinde mu'âyene ve numero keşideleri bi'l icrâ cetvel terkîm kılınacağı vechle üç yüz yedi tevellüdü 148 neferden on ikisi fevt 45 nefer mu'însizlikleri hasebiyle Kısm-ı sâni

bir nefer zecr-i ve seksen bir nefer Tertîb-i evvel ve dokuz nefer dahî Tertîb-i sâniye tefrîk ve sene-i sâbika Kısm-ı sâni efrâdından mu'în-i yebdâ ederek on dokuz nefer fazladan asker edildiği ve esnâ-ı mu'âyenede usûl ve nizâma mugâyir hiçbir gûnâ hâl-i vuku' bulmayarak kâffesinde kemâl-i adl ve hakkâniyetle mu'âyenelerinin icrâ olduğunu mübeyyin işbû defter bi't tanzîm tahayyür ve tasdîk kılındı.

14 Teşrîn-i Evvel 1327 (27 Ekim 1911)

Açıklama: 1327 (1911) senesi Tuht nahiyesinde askere alınan Müslim ve gayr-i Müslim 148 kişiden 12'si fevt (vefat etmiş) olarak kaydedilmiştir. Bu kişilerden 45'i Kısm-ı sani, doğrudan silah altına alınanların, 81'i Tertib-i evvel ve 9'u Tertib-i sani olarak kaydedilmiştir. Önceki sene Kısm-ı sani olarak kaydedilen 19 kişi, Tertib-i sani olarak fazladan asker edilmiştir.

2.1.7. 1308 (1892- 1893) Doğumlulara Ait İstatiksel Bilgiler

1308 (1892-1893) doğumlu olup, 1328 (1912) senesinde askere alınanlara ait Tuht nahiyesi redif defterinde toplamda 143 askerin kaydı bulunmaktadır ve bu askerlerden 7'si fevt olarak kaydedilmiştir. Trablusgarp ve Balkan Savaşı'ndan dolayı bu dönemde askere alım oranında artış gözlemlenmiştir. Kaydı bulunan askerlerden 4'ü gayr-i Müslimdir. Bu redif askerlerinin karyelere ve mahallelere göre dağılımı, medeni durumları, sahip oldukları lakaplar, Tertîb-i evvel, Tertîb-i sâni, Kısım-ı evvel ve Kısım-ı sâni'de bulunma durumları, anne-baba sağ-ölü, boşanma oranları, meslekleri aşağıda gösterilen tablolarda belirtilmiştir.

1308 (1892-1893) doğumluların kaydedildiği 1328 (1912) senesi Tuht Nahiyesi redif defterinde askerlerin mahalle ve karyelere göre dağılımına baktığımızda, bu dönem en çok asker çıkararak karyelerin 10 askerle Yukarı Badiğın, Beşdut ve 9 askerle Ünür karyeleri, en az asker çıkararak karyelerin ise 1 askerle Ballı Bedir, Bayırzeyve, Çiçek, Gürmeç, İğdir, Kararköçek, Kayacık, Kırzeyve, Kirliakça, Koçak, Sazcağız, Yenice ve Yukareyve karyeleri olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.29: Askerlerin Karye ve Mahallelere Göre Dağılımı 1308 (1892-1893):

Akseki Karyesi	7
Akyazı Karyesi	2
Aşağı Badiğın Karyesi	3
Aşağı Mahallesi	5
Babsa Karyesi	5
Bademçay Karyesi	3
Ballı Bedir Karyesi	1
Bayırakseki Karyesi	2
Bayırzeyve Karyesi	1
Beşdut Karyesi	10
Bigay Karyesi	2
Bugudakseki Karyesi	2
Camikebir Mahallesi	3
Çağabey Karyesi	5
Çiçek Karyesi	1
Davudlar Karyesi	6
Doğanbey Karyesi	3
Gürmeç Karyesi	1
Hacı Ali Karyesi	2
İğdir Karyesi	1
Karacaözü Karyesi	4
Karaköçek Karyesi	1
Kavak Karyesi	7

Kayacık Karyesi	1
Kırzeyve Karyesi	1
Kirliakça Karyesi	1
Koçak Karyesi	1
Kullar Karyesi	5
Müsellim Karyesi	5
Rum Kilisa Mahallesi	4
Sarıkaya Karyesi	3
Sazcağız Karyesi	1
Şeyh Osman Karyesi	2
Topuzsaray Karyesi	7
Ünür Karyesi	9
Yenice Karyesi	1
Yukarı Badiğin Karyesi	10
Yukarıyve Karyesi	1
Yüklü Karyesi	5
Zekeriya Karyesi	5

Askerilerin sahip oldukları lakaplarla ilgili oranlara baktığımızda en çok kullanılan lakapların, Hacıoğlu (5), İmamoğlu (5) ve Hatiboğlu (6) olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.30: Askerlerin Sahip Oldukları Lakaplar- 1308 (1892-1893):

Abdülkadiroğlu	Çiloğlu	Hüseyinoğlu	Kethüdaoğlu
Abdülkerimoğlu	Çolakoğlu	İbişoğlu	Kibaroğlu
Armağanoğlu	Çorpakoğlu	İbrahimioğlu	Koca Ömeroğlu
Aşıkoğlu	Deli Mehmedoğlu	İbrikoğlu	Köçekoğlu
Ayıbcioğlu	Demidoğlu	İdiloğlu	Köroğlu
Baba Yusufioğlu	Döğmecioğlu	İmamoğlu	Kurtoğlu
Bacakoğlu	Durmuşoğlu	Kabaklıoğlu	Kuşoğlu
Bağdadoğlu	Ebiloğlu	Kağanoğlu	Kuyucuoğlu
Balaroğlu	Ecir Cemoğlu	Kapusuzoğlu	Kürdoğlu
Balcıoğlu	Elpaoğlu	Kara Alioğlu	Manavoğlu
Balıkoğlu	Gödeğlü	Kara Hasanoğlu	Mucuroğlu
Başlıoğlu	Gök Alioğlu	Kara İsmailoğlu	Muhtaroğlu
Bayramoğlu	Gökçeoğlu	Kara Mehmedoğlu	Muradoğlu
Bekiroğlu	Hacı Hasanoğlu	Karakulakoğlu	Müezzinoğlu
Benzetmişoğlu	Hacı Mehmedoğlu	Karakuzuoğlu	Nalcıoğlu
Berbadoğlu	Hacıoğlu	Karnıküçükoğlu	Ocakoğlu
Boynukısaoğlu	Hamzaoğlu	Karabaşoğlu	Osmanoğlu
Cebecioğlu	Haracoğlu	Karabatmazoğlu	Öküzoğlu
Cerrahoğlu	Harmancıoğlu	Karaçuroğlu	Ömeroğlu
Çalkabukoğlu	Hasanoğlu	Kasvacoğlu	Paşalıoğlu
Çaycıoğlu	Hatiboğlu	Keçecioğlu	Pırpıroğlu
Çırağoğlu	Hayazoğlu	Keloğlu	Resuloğlu
Çil Alioğlu	Hrataviloğlu	Kendiroğlu	Salimoğlu

Sofuoğlu	Topaloğlu	Veli Mehmedoğlu	Zaimoğlu
Şabanoğlu	Topçuoğlu	Yakupoğlu	Zonturoğlu
Şerifoğlu	Trakioğlu	Yanlıoğlu	
Tellakçioğlu	Türkeşoğlu	Yatmazoğlu	
Topal Kadiroğlu	Veli Beyoğlu	Yunusoğlu	

Defterde bulunan askerlerin medeni durumlarıyla ilgili verilere baktığımızda, kayıtlı olan 143 askerden, 51'i evli, 84' ü bekârdır.

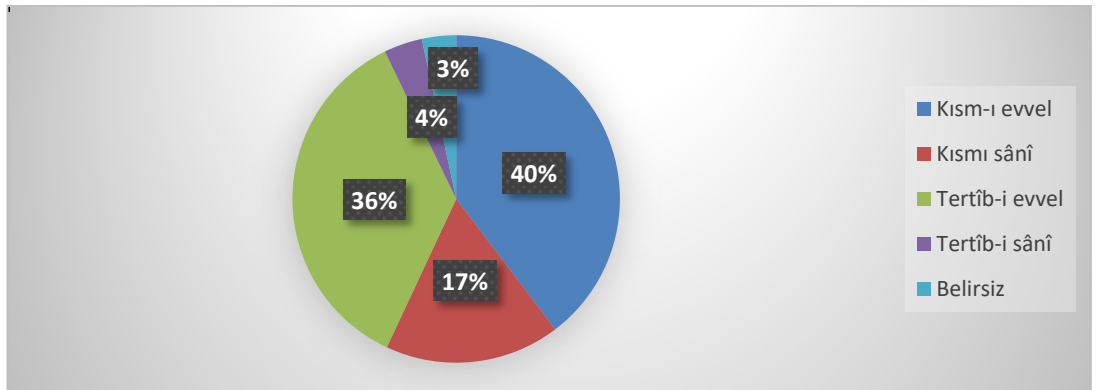
Tablo 1.31: Askerlerin Medeni Durumları- 1308 (1892-1893):

Evli	51
Bekâr	84
Belirsiz(fevt)	8
Toplam	143

Burada çıkarılan istatikselsel veriler ve oranlarla askerlik vazifesi verilen Kısım-1 evvel (94-% 40) , Tertîb-i evvel (85-% 36) fertlerinin, askerlik vazifesi verilmeyen Kısım-1 Sâni (41-% 17) fertlerine oranla daha fazla olduğunu görüyoruz.

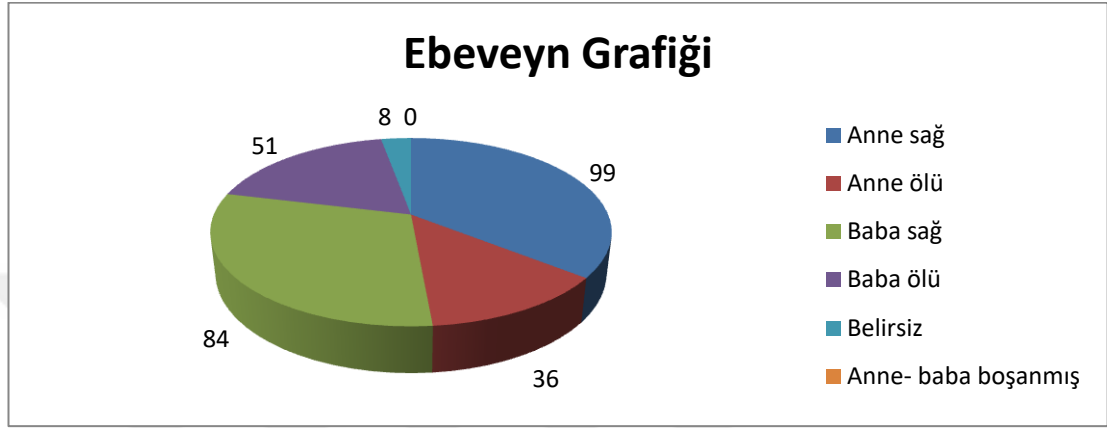
Tablo 1.32: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısım-1 evvel/Kısım-1 sâni olarak dağılımları- 1308 (1892-1893):

Tertîb-i evvel	85
Tertîb-i sâni	9
Kısım-1 evvel	94
Kısım-1 sâni	41
Belirsiz	8
Toplam	143

Şekil 1.13: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısım-1 evvel/Kısım-1 sâni Oranları- 1308 (1892-1893)

1308 (1892-1893) doğumlu olup 1328 (1912) senesinde askere alınan, Tuht nahiyesi redif defterindeki askerlerin ebeveyn grafiğine baktığımızda, 143 askerden, annesi sağ (%36) olanların oranının, annesi vefat etmiş (%13) olanlardan daha fazla olduğunu görüyoruz. Babası sağ (%30) olanların oranı da babası vefat etmiş (%18) olanlardan fazladır. Askerlerden annesi ve babası boşanmış olan yoktur.

Şekil 1.14: Askerlerin Anne- Babalarına Ait Sağ- Ölü, Boşanma Oranları- 1308 (1892-1893)

Bu dönemdeki askerlerin meslek gruplarıyla ilgili verilere baktığımızda, 143 askerden mesleği belirtilmeyen 140 asker dışında, geri kalan askerlerin öğrenci görüyoruz.

Tablo 1.33: Askerlerin Meslekleri- 1308 (1892-1893):

Talebe	3
Belirsiz	140
Toplam	143

Defterin Sonunda Bulunan Yıllık Değerlendirme:

Ankara Fırkası'na mensûb Tosya Alayı'nın Tosya Redif Taburu Dairesi'ni teşkil eden Kengiri sancağının Tuht nâhiyesinin Müslim ve gayr-i Müslim esnân-ı esbân erbâbının şeref-sâdır olan fermân-ı âlişan mücebince Ahz-ı Asker Kânûnnâme-i Hümâyun'un ve ol bâbda ki miktarına tevfiken üç yüz yirmi sekiz senesi Mayıs'ın on ikinci günü teşekkül eden Ahz-ı Asker Meclisi üç yüz on bir nefer mükellef-i askeriyenin yegân yegân mu'âyenelerini bi'l icrâ bâlâyı cetvelde irâ'e kılındığı üzere on bir vafâyat yüz doksan dört nefer mu'însizlikten dolayı Kısm-ı sâni seksen beş

nefer Tertîb-i evvel ve dokuz nefer Tertîb-i sâni ve on iki nefer fazladan asker edildiği gibi esnâ-ı mu'âyenede kânun ve nizâma mugâyir olarak hiçbir güne mu'âmele yapılmayıp kemâl-i adl ve hakkâniyetle mu'âyene ve numero keşide edildiğini mübeyyin işbû defter bi't-tanzîm tahayyür ve tasdik kılındı. 16 Mayıs 1328 (29 Mayıs 1912)

Açıklama: 1328 (1912) senesi Tuht nahiyesinden askere alınan Müslim ve gayr-i Müslim 311 kişiden 11'i fevt (vefat etmiş) olarak kaydedilmiştir. Bunlardan 194'ü Kısm-ı sani, doğrudan silah altına alınanlardan 85'i Tertib-i evvel ve 9'u Tertib-i sani olarak kaydedilmiştir. 12 kişi fazladan asker edilmiştir.

2.1.8. 1309 (1893- 1894) Doğumlulara Ait İstatiksel Bilgiler

1309 (1893-1894) doğumlu olup, 1328 (1912) senesinde askere alınanlara ait Tuht nahiyesi redif defterinde toplamda 134 askerin kaydı bulunmaktadır ve bu askerlerden 4'ü fevt olarak kaydedilmiştir. Defterde 3 adet gayr i Müslim asker kaydı vardır. Bu redif askerlerinin karyelere ve mahallelere göre dağılımı, medeni durumları, sahip oldukları lakaplar, Tertîb-i evvel, Tertîb-i sâni, Kısm-ı evvel ve Kısm-ı sâni de bulunma durumları, anne-baba sağ-özü, boşanma oranları, meslekleri aşağıda gösterilen tablolarda belirtilmiştir.

1309 (1893-1894) doğumluların kaydedildiği 1328 (1912) senesi Tuht Nahiyesi redif defterinde askerlerin mahalle ve karyelere göre dağılımına baktığımızda, bu dönem en çok asker çıkararak karyelerin 11 askerle Babsa ve 10 askerle Yukarı Badiğın karyeleri, en az asker çıkararak karyelerin ise 1 askerle Ayseki, Bürtü, Çakırlar, Doğanbey, Gürmeç, Hacı Ali, Hüseyin Kadı, Kaymas, Kırzeyve, Şih Osman ve Yaka karyeleri olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.34: Askerlerin Karye ve Mahallelere Göre Dağılımı- 1309 (1893-1894):

Aşağı Badiğın Karyesi	2
Aşağı Mahallesi	3
Ayseki Karyesi	1
Babsa Karyesi	11
Bademçay Karyesi	3
Ballı Bedir Karyesi	2
Bayırzeyve Karyesi	2
Beşdut Karyesi	4
Bugudakseki Karyesi	2
Buluca Karyesi	3
Bürtü Karyesi	1
Camikebir Mahallesi	9
Çakırlar Karyesi	1
Çiçek Karyesi	2
Davudlar Karyesi	4
Doğanbey Karyesi	1
Gürmeç Karyesi	1
Hacı Ali Karyesi	1
Hüseyin Kadı Karyesi	1
Karacaözü Karyesi	2
Kavak Karyesi	7
Kayacık Karyesi	3
Kaymas Karyesi	1
Kırzeyve Karyesi	1

Kıvçak Karyesi	2
Kirliakça Karyesi	2
Kullar Karyesi	4
Müsellim Karyesi	6
Rum Kilisa Mahallesi	3
Samiri Karyesi	2
Sazcağız Karyesi	2
Sofioğlu Karyesi	3
Şih Osman Karyesi	1
Topuzsaray Karyesi	8
Ünür Karyesi	5
Yabani Karyesi	2
Yaka Karyesi	1
Yenice Karyesi	2
Yukarı Badğın Karyesi	10
Yukarıyve Karyesi	3
Yukarı Karyesi	3
Yukarı Mahallesi	4
Yüklü Karyesi	3
Zekeriya Karyesi	2

Askerilerin sahip oldukları lakaplarla ilgili oranlara baktığımızda en çok kullanılan lakapların, Hatiboğlu (5), Köroğlu (4), Çırakoğlu (3) ve Kertezoğlu (3) olduğunu görüyoruz.

Tablo 1.35: Askerlerin Sahip Oldukları Lakaplar- 1309 (1893-1894):

Abdülkerimoğlu	Cozanoğlu	Güroğlu	Kara Kürdoğlu
Abdurrahmanoğlu	Cücaroğlu	Hacı Araboğlu	Kara Mehmetoğlu
Ahmed Çavuşoğlu	Çanaklıoğlu	Hacı Mehmetoğlu	Kara Vasiloğlu
Akvelioğlu	Çapakoğlu	Hacıoğlu	Karabasmazoğlu
Araboğlu	Çavuşoğlu	Haliloğlu	Karacaoğlu
Arbaşoğlu	Çıraoğlu	Hamzaoğlu	Karakulakoğlu
Ayıncıoğlu	Çırakoğlu	Harmancıoğlu	Karaoğlu
Baba Yusufuğlu	Çolakoğlu	Hasırlıoğlu	Karavelioğlu
Babaderneoğlu	Değirmencioğlu	Hatıroğlu	Kartavlıoğlu
Bacakoğlu	Deli Hasanogu	Hatiboğlu	Karvacıoğlu
Badiğinoğlu	Deli İmamoğlu	Hayzaoğlu	Kayabaşoğlu
Bakıoğlu	Deli Mustafaoğlu	İbşiroğlu	Kel Mutafaoğlu
Batmanoğlu	Durmuşoğlu	İdiloğlu	Kertezoğlu
Bekiroğlu	Ecir Cemoğlu	İmamoğlu	Kethüdaoğlu
Boduroğlu	Ekşioğlu	İsaoğlu	Koçoğlu
Bücürüoğlu	Eşmeoğlu	Kadioğlu	Köroğlu
Cebecioğlu	Gülleoğlu	Kapucuoğlu	Köseoğlu
Civanoğlu	Gürcüoğlu	Kapusuzoğlu	Kulaoğlu

Kuşcuoğlu	Nalcıoğlu	Sevketlioğlu	Uçanoğlu
Kürtoğlu	Ramazanoğlu	Seyidoğlu	Yar Ahmedoğlu
Mantaroğlu	Sağır Alioğlu	Seyfioğlu	Yelekçioğlu
Mehmedoğlu	Sakallı Veysioğlu	Softaoğlu	Yunusoğlu
Mehteroğlu	Salbaşoğlu	Soytarioğlu	Yusufoğlu
Menlanoğlu	Sarioğlu	Sucuoğlu	Zaimoğlu
Musaoğlu	Satılmışoğlu	Suhtaoğlu	
Musdioğlu	Satioğlu	Tebdakioğlu	
Mustafaoğlu	Semercioğlu	Topçuoğlu	

Defterde bulunan askerlerin medeni durumlarıyla ilgili verilere baktığımızda, kayıtlı olan 134 askerden, 75'i evli, 46'sı bekârdır. 1908'den itibaren evlilik oranlarında düşüş olmasına rağmen bu dönemde tekrardan bir artış olmuştur.

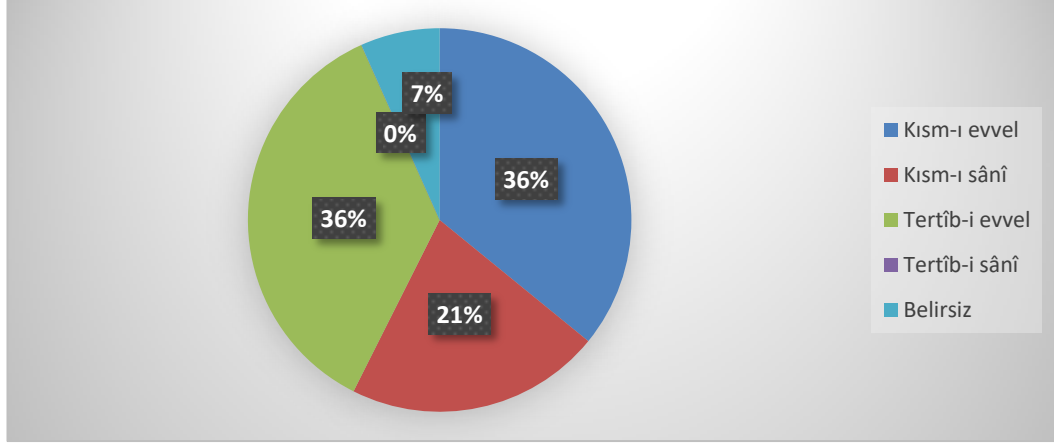
Tablo 1.36: Askerlerin Medeni Durumları- 1309 (1893-1894):

Evli	75
Bekâr	46
Belirsiz	13
Toplam	134

Burada çıkarılan istatistiksel veriler ve oranlarla askerlik vazifesi verilen Kısm-ı evvel (75-% 36) , Tertîb-i evvel (75-% 36) fertlerinin, askerlik vazifesi verilmeyen Kısm-ı Sâni (45-% 21) fertlerine oranla daha fazla olduğunu görüyoruz.

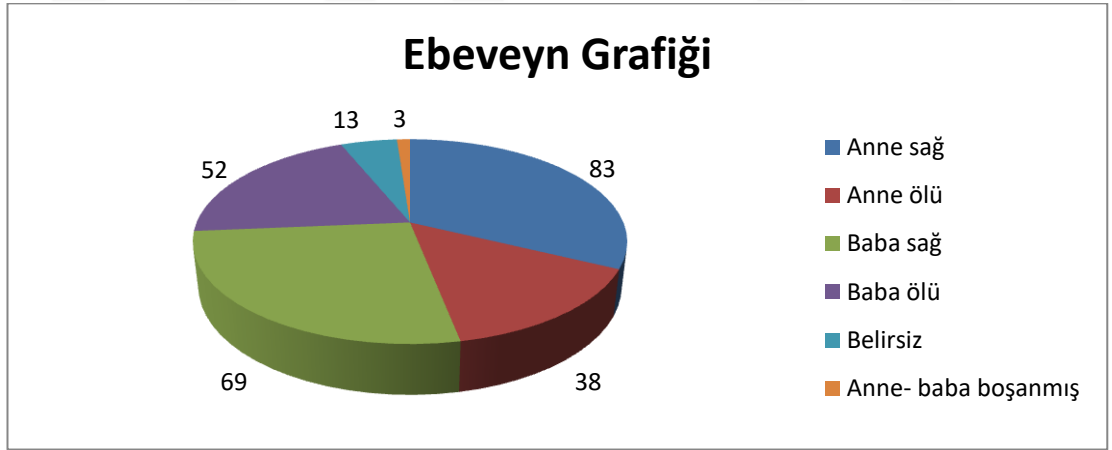
Tablo 1.37: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısm-ı evvel/Kısm-ı sâni Olarak Dağılımları- 1309 (1893-1894):

Tertîb-i evvel	75
Tertîb-i sâni	0
Kısm-ı evvel	75
Kısm-ı sâni	45
Belirsiz	14
Toplam	134

Şekil 1.15: Askerlerin Tertîb-i evvel/Tertîb-i sâni ve Kısım-ı evvel Kısım-ı sâni Oranları- 1309 (1893-1894)

1309 (1893-1894) doğumlu olup 1328 (1912) senesinde askere alınan, Tuht nahiyesi redif defterindeki askerlerin ebeveyn grafiğine baktığımızda, 134 askerden, annesi sağ (%32) olanların oranının, annesi vefat etmiş (%15) olanlardan daha fazla olduğunu görüyoruz. Babası sağ (%27) olanların oranı da babası vefat etmiş (%20) olanlardan fazladır. Askerlerden annesi ve babası boşanmış olanların oranı % 1'dir.

Şekil 1.16: Askerlerin Anne- Babalarına Ait Sağ- Ölü, Boşanma Oranları- 1309 (1893-1894)

Defterin Sonunda Bulunan Yıllık Değerlendirme:

Ankara Fırkası'na mensûb Tosya Alayı'nın Tosya Taburu Dairesi'ni teşkil eden Kengiri Sancağı'na tâbi Tuht nahiyesinin Müslim ve gayr-i Müslim esnân-ı sitte erbâbının üç yüz yirmi dokuz senesine mahsûben ol bâbda şeref-sâdir olan irâde-i

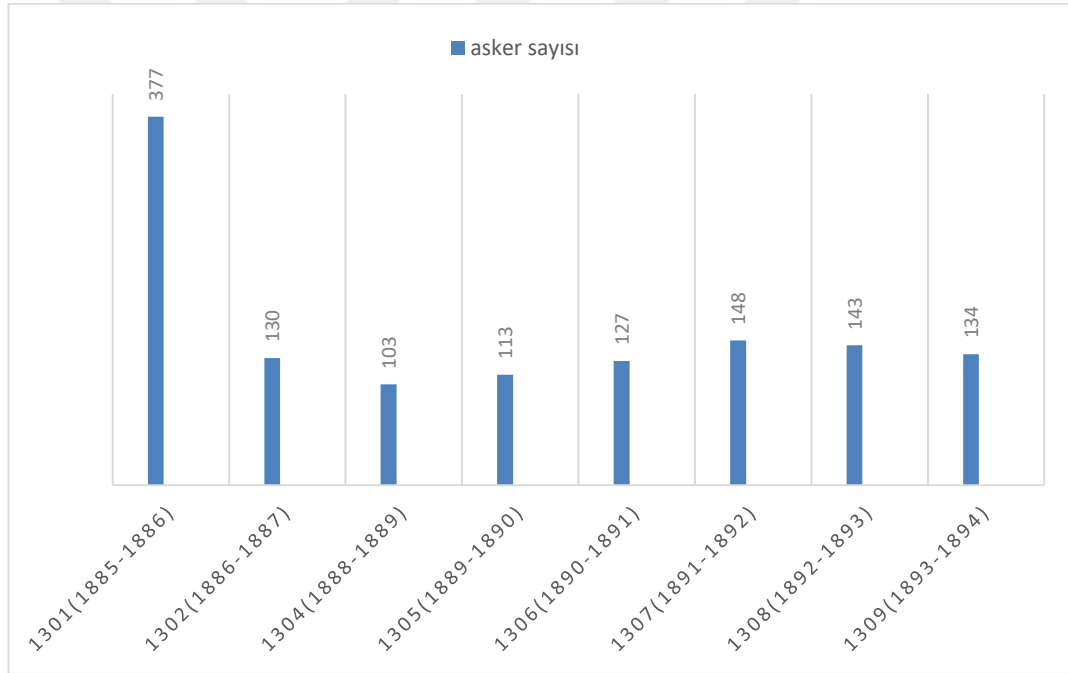
seniyye mûcebince Ahz-1 Asker Kânûnnâme-i Hümâyun'un beşinci faslınının yetmiş sekizinci maddesine tevfikân heyet-i âcizânemize de üç yüz dört tevellüdünden üç yüz dokuz tevellüdüne kadar kâffe-i esnân-1 erbâbının (...) ve yegân yegân ahvâlleri tahkîk olunarak mu'âyeneli oldukları tahakkuk eden yetmiş dört neferin K1sm-1 evvel tefrîk olunarak cümlemiz müvâcehesinde mahsûs olan (...) vaz' edilerek 13 Kânûn-1 Evvel 1328 tarihinde numeroları keşîde-i mezkûr-i umûmiyeden nefere tertîb olunur ve (...) eylediği kırk sekiz neferi K1sm-1 sâniye ve sene-i sâbıkadan esbâb-1 me'zûniyeleri zâ'il olarak neferin K1sm-1 sâniyeden asker eylediklerini nefer-i vefât nefer-i (...) olduğundan senelerinin ta'lîm edildiğini ve esnâ-1 muâyenede mugâyir kânun ve nîzâm bir hâl vuku' getirilmeyerek kemâl-i adl ve hakkâniyetle mu'âyene ve numeroları keşîde edildiğini mübeyyin işbû zîr-i defter tasdîk kılındı.

Fî 17 Muharrem sene (1)331 (27 Aralık 1912)

Fî 13 Kânûn-1 Evvel sene (1)328 (26 Aralık 1912)

Açıklama: 1328 (1912) senesi Tuht nahiyesinden askere alınan kişilerden, 74'ü K1sm-1 evvelden doğrudan silah altına alınmış ve 48'i K1sm-1 sani olarak kaydedilmiştir.

1906-1912 yılları arası Çankırı Sancağı'nın Tuht nahiyesinde, 1301 (1885-1886)-1309 (1893-1894) yılları arasında doğanlara ait sekiz adet redif defteri kaydı mevcuttur. Aşağıda verilen grafikte doğum tarihlerine göre askere alınanların yıllık sayıları verilmiştir. Buna göre, 368 askerle en fazla askerin kaydedildiği defterin %30 oranıyla 1301 (1885-1886) doğumlulara ait 1906 tarihli defter olduğunu görüyoruz. Yıllık askere alımın en az olduğu defter ise % 8 oranıyla 103 askerin kaydedildiği, 1304 (1888-1889) doğumlulara ait 1908 tarihli defterdir. 1307 (1891-892) ve 1308 (1892-1893) doğumularının kayıtlı olduğu, 1911 ve 1912 senesine ait defterlerde Trablusgarp ve Balkan Savaşı'ndan dolayı askere alım oranlarının diğer yıllara oranla arttığı görülmüştür.

Şekil 1.17: Doğum Tarihine Göre Askere Alınanların Yıllık Sayıları

2.2. Askerliğin Tehir Edilmesi ve Askere Alınmama Durumları

Askerlik çağına gelmiş olup mu'âyeneleri yapılan bazı askerler, sağlık sebeplerinden veya başka sebeplerden dolayı zaman zaman askere alınmamışlar ya da askerlikleri ertelenmiştir. Askerliğin ertelenmesinde ve askere alınmama durumlarında; diğer erkek kardeşin ya da kardeşlerinde askerde olması, evinde küçük kardeşlerinin, annesinin ya da eşinin bulunupta onlara bakacak kendisinden başka yetişkin ve sağlıklı bir erkek ferdin bulunmaması gibi durumlar ile sağlıkla ilgili problemler etkili olmuştur.

1906-1912 yılları arası Çankırı vilayetine bağlı Tuht nahiyesine ait redif defterlerinde askerliğin ertelenmesi ya da askere alınmama durumlarına rastlanmıştır. Defterlerin geneline bakıldığında tehir ve askerlikten muaf tutulma durumlarının daha çok sağlık problemlerinden dolayı ortaya çıktığı görülmektedir. Bunlara örnek olarak, 63 numaralı defterde 24. sırada kayıtlı Bücüroğlu Şaban bin Şakir'in sağlık sebeplerinden dolayı askerliğinin tehir edildiği görülmektedir.⁸⁵ Aynı şekilde 41 numaralı defterde 5. sırada kayıtlı Aşağı mahallesinden Erikçioğlu Arif bin mütevaffa Seyid'in gözüyle ilgili probleminden dolayı askerliği ertelenmiştir.⁸⁶ 39 numaralı defterde 51. sırada kayıtlı Bayırakseki karyesinden Çubukçuoğlu Mecid bin İsmail'in ise frengi hastalığından dolayı askerliğinin ertelendiği görülmektedir.⁸⁷ 35 numaralı defterde 7. sırada kayıtlı Aşağı mahallesinden Kadıoğlu Şaban bin Hasan da sağ kolu çolak ve gözleri âmâ olduğundan askerlik görevine alınmamıştır.⁸⁸

Askerliğin ertelenmesi ve askere alınmama hususunda, aileyle ilgili faktörlerin ya da diğer erkek kardeş veya kardeşlerin de askerde olma durumlarının etki ettiğini belirtmiştik. 64 numaralı defterde 38. sırada kayıtlı Türkeşoğlu Abdullah bin Mehmet'in kardeşi Ahmet'in nizamiyede olduğunun doğrulanmasından sonra

⁸⁵ Çankırı Belediyesi Dr. Rıfki Kamil Urga Çankırı Araştırmaları Merkezi Arşivi, *Tuht (Yapraklı) Redif Defteri- 1328 (1912)*, Defter no: 63, s. 5.

⁸⁶ Çankırı Belediyesi Dr. Rıfki Kamil Urga Çankırı Araştırmaları Merkezi Arşivi, *Tuht (Yapraklı) Redif Defteri- 1327 (1911)*, Defter no: 41, s. 4-5.

⁸⁷ Çankırı Belediyesi Dr. Rıfki Kamil Urga Çankırı Araştırmaları Merkezi Arşivi, *Tuht (Yapraklı) Redif Defteri- 1326 (1910)*, Defter no: 39, s. 8.

⁸⁸ Çankırı Belediyesi Dr. Rıfki Kamil Urga Çankırı Araştırmaları Merkezi Arşivi, *Tuht (Yapraklı) Redif Defteri- 1324 (1908)*, Defter no: 35, s. 2.

kendisinin askerliğinin erteleneceği kaydedilmiştir.⁸⁹ 35 numaralı defterde 29. sırada kayıtlı Yukarı Badiğin karyesinden Hatiboğlu Ali bin Recep kardeşleri nizamiyede bulunduğu öncelikle asker edilmemiş ancak bir kardeşinin nizamiyeden dönmesi üzerine askerlik görevine alınmıştır.⁹⁰ Aile durumundan dolayı askerliği ertelenen bir başka kimse de 35 numaralı defterde 60. sırada kayıtlı, Kırzeyve karyesinden Babiloğlu Ömer bin Ahmet'tir. Babası sakat ve kardeşi küçük yaşta olduğundan kendisinin askerliği ertelenmiştir.⁹¹

⁸⁹ Çankırı Belediyesi Dr. Rıfki Kamil Urgan Çankırı Araştırmaları Merkezi Arşivi, *Tuht (Yapraklı) Redif Defteri- 1328 (1912)*, Defter no: 64, s. 6.

⁹⁰ Çankırı Belediyesi Dr. Rıfki Kamil Urgan Çankırı Araştırmaları Merkezi Arşivi, *Tuht (Yapraklı) Redif Defteri- 1324 (1908)*, Defter no: 35, s. 4.

⁹¹ Çankırı Belediyesi Dr. Rıfki Kamil Urgan Çankırı Araştırmaları Merkezi Arşivi, *Tuht (Yapraklı) Redif Defteri- 1324 (1908)*, Defter no: 35, s. 7.

SONUÇ

1828-1829 Osmanlı- Rus Savaşı'nda ve Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın ordusuyla girişilen mücadelelerde alınan ağır yenilgiler Osmanlı Ordusu'nun zayıf düşmesine sebep olmuştur. Devletin içinde bulunduğu zor durumdan kurtulması ve asker ihtiyacının karşılamasına yönelik kalıcı ve uygulanabilir bir yöntem bulmak için II. Mahmut devlet ileri gelenleriyle görüşmeler yapmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda çok sayıda askeri silah altında tutmadan, halkın ticaret ve ziraat faaliyetlerini engellemeden devlet hazinesini fazla zorlamayan, savaş zamanında silah altına alınabilecek diğer zamanda ise kendi işleriyle meşgul olacak talimli bir asker sınıfının oluşturulması kararlaştırılmıştır. Belirlenen şartlara uygun olarak Redif Askeri Teşkilatı 1834'de kurulmuştur. Redif Teşkilatı kurulduğu tarihten son bulduğu döneme kadar Osmanlı Ordusu'nda üstüne düşen vazifeyi en iyi şekilde yapmaya çalışmıştır. Halk arasında da saygınlık kazanan Redif birlikleri "Yemen Türküsü" ve "Kaman Ağıdı" gibi halk ezgilerinde kendine yer etmiştir.

Milli Savunma Bakanlığı Arşivi'nden alınan bilgiler doğrultusunda henüz tasnif tamamlanmadığından, kuruluşundan son döneme kadar memleket genelinde tutulan redif defterlerinin sayısına dair bilgi verilememiştir. Ancak Çankırı Belediyesi Dr. Rıfki Kamil Urgan Araştırma Merkezi Arşivi'nde bulunan, Çankırı'ya ait redif defterleri hakkında sayısal bir tespit yapılabilmektedir. Çankırı Sancağı'nda Çankırı-Merkez'de 46, Şabanözü nahiyesinde 21 ve Tuht nahiyesinde 21 olmak üzere 1295 (1800) den 1968 tarihine kadar toplamda 88 adet asker defteri kaydedilmiştir. Çankırı Sancağı (Tuht) Nahiyesi redif kayıtlarına baktığımızda bu bölgede 1300 (1884) yılından 1914 yılına kadar 21 adet redif defteri kayda geçmiştir

Redif Teşkilatı'nın oluşturulmasında, ilk tamamlanan redif taburlarından birisi, Ankara ve Karahisar-ı Sâhib taburlarıyla birlikte Çankırı olmuştur. Çankırı Vilayeti'ne bağlı Tuht (Yapraklı) Nahiyesi'nin 1906-1912 yılları arası redif defterlerini incelediğimizde, bu tarihler arası toplamda 1275 asker kaydı olduğunu görüyoruz. Bunlardan 507'si 1906'da, 103'ü 1908'de, 113'ü 1909'da, 127'si 1910'da, 148'i 1911'de ve 277'si de 1912'de bu defterlere kaydedilmiştir. II. Meşrutiyet'in ilan edildiği 1908 senesinde askere alım oranında belirgin bir düşüş görülürken, 1911 ve 1912 yıllarında Trablusgarp ve Balkan Savaşı'ndan dolayı

askere alım oranlarında artış görülmüştür. Toplamda 36 asker fevt olarak kayda geçmiştir. 1306 (1890-1891) doğumlulara ait defterde 3, 1307 (1891-1892) doğumlulara ait defterde 2, 1308 (1892-1893) doğumlulara ait defterde 4, 1309 (1893-1894) doğumlulara ait defterde 3 olmak üzere toplamda 12 gayr-i Müslim asker kaydı tespit edilmiştir. 1909 yılında çıkarılan bir kanunla, İstanbul'da üç kadılığın bulunduğu Galata, Eyüp ve Üsküdar'da yaşayan gayr-i Müslimlerin askerlik yapmaları zorunlu hale getirilmişti. Yine bu dönemde gayr-i Müslimler de Müslümanlar gibi askerlik vazifesinden sorumlu tutulmuştu. Çankırı Sancağı Tuht Nahiyesi Redif defterlerine baktığımızda 1910 yılından itibaren burada yaşayan gayr-i Müslimlerin de kanun gereğince askere alındığı görülmüştür. Defterlerde askerlerin altı yıllık redif süreci için; hane numaralarına, bağlı buldukları sancak nahiye, mahalle ve karyelere, isim ve lakaplarına, doğum tarihlerine, yaptıkları mesleklere, asker edilme durumlarına yahut edilememe sebeplerine, medeni durumlarına ve ailelerine dair bilgiler verilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda, bu dönemde doğrudan silah altına alınan redif askerlerinin sayısal oranı, Kısm-ı evvel'de 812, Tertib-i evvelde ise 754 olarak belirlenmiştir. Evinde eşine, annesine veya küçük kardeşlerine bakacak kendinden başka sağlıklı bir erkek fert bulunmayıp, onlara bakmakla yükümlü olan ve bu sebeple Redif askeri birliklerinde askerlik görevine alınmayan yahut sağlık sorunları sebebiyle askerlik hizmetinden sorumlu tutulmayan veya kardeşinin ya da kardeşlerinin askerde olması sebebiyle askerliği ertelenen Kısm-ı sâni fertlerinin sayısal oranı ise 388 olarak saptanmıştır. 1834 yılında Meclis-i Şura'da alınan kararlar ve 1846 yılında askerlik alanında yapılan düzenlemeler gereğince, çıkan kanunlara uygun olarak Çankırı nahiyesi Tuht Redif defterlerinde, hastalık ve sakatlık sebebiyle iş göremeyecek durumda olanlar askere alınmamıştır. Yine yürürlükte olan kanunlar gereğince; askerlik çağında iki oğlu olan bir ailenin, oğullarından birinin askerlik hizmeti bitmeden diğeri askere alınmamıştır. Askerlik çağına gelen kimse eğer aile reisi ise ve kendisinden başka ailesine bakabilecek bir yakını yoksa bu kimselerde o yıl askerlikten muaf sayılmıştır. Dul bir kadının askerlik çağındaki oğlundan başka işlerini görebilecek kimsesi yoksa bu durumda oğlu o yıl kuraya alınmamıştır. Defterlerdeki bilgiler doğrultusunda askerlerin sosyal durumuyla ilgili de veriler elde edilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda askerlerin sahip oldukları meslekler ve medeni durumlarına ilişkin sayısal veriler sunulmuştur. 1906-1912 yılları arası askere alınan 1275 kişinin medeni durumları incelendiğinde

511'nin evli, 691'inin bekâr olduğu tespit edilmiştir. Askerlerin medeni durumlarıyla ilgili verilere bakıldığında 1906 yılında evli olanlarının oranı ile bekâr olanların oranı neredeyse birbirine eşittir. Ancak 1908 yılından itibaren evli olanların oranı düşmesine rağmen 1912 yılı itibariyle tekrardan bir artış gözlemlenmiştir. Bu dönemde askerlerin meslek durumlarına bakıldığında, 1275 askerden 1091 askerin meslek durumu belirtilmemiş, geri kalan askerlerden 123'ü talebe, 61'i ise rençber (çiftçi) olarak kaydedilmiştir. Sosyal açıdan askerlerin anne ve babalarının hayatta olup olmadığına dair incelemelerde yapılmıştır. Buna göre annesi hayatta olanların sayısı 874, annesi vefat etmiş olanların sayısı 327, babası hayatta olanların sayısı 724 ve babası vefat etmiş olanların sayısı 477 olarak kaydedilmiştir. Bu dönemde askerlerin ebeveynlerinin boşanma oranlarına dair de incelemeler yapılmış ve toplamda 18 asker ailesinin bu durumda olduğu tespit edilmiştir. Defterlerde genellikle askerlerin sadece erkek ve üvey kardeşlerine dair bilgiler bulunduğundan dolayı kardeş sayılarına dair oranlar hesaplanamamıştır. Ayrıca defterlerin sonunda bulunan yıllık değerlendirme oranları ile hesaplanan veriler arasında farklılıklar olduğu gözlenmiştir. Titizlikle yapılan çalışma ve inceleme sonucunda yanlışlıkların, dönemin kâtibî ya da kâtipleri tarafından yapıldığı anlaşılmıştır. Çalışma sonucunda, 1906-1912 yılları arasında Çankırı vilayeti Tuht (Yapraklı) nahiyesine ait redif birliklerindeki askerlerin, askerlik ve sosyal durumlarına dair veri ve değerlendirmeler sunulmuştur.

SÖZLÜK

Berhayat: Hayatta olan, yaşayan.

Esnân: Askerlik çağı.

Fazladan asker: Kısm-ı sânidan asker olan kişilerdir.

Fevt: Ölüm, ölme.

Harem: Zevce, eş.

Hemşire: Kız kardeş.

Karye: Köy.

Kısm-ı evvel: Evinde eşine, annesine veya küçük kardeşlerine bakacak kendinden başka sağlıklı bir erkek fert bulunup, Redif askeri birliklerinde askerlik görevine alınan kimselerdir.

Kısm-ı sâni: Evinde eşine, annesine veya küçük kardeşlerine bakacak kendinden başka sağlıklı bir erkek fert bulunmayıp, onlara bakmakla yükümlü olan ve bu sebeple Redif askeri birliklerinde askerlik görevine alınmayan kimselerdir.

Kur'a: 20 yaşını dolduran gençlerin asker olmak için birkaç sene sıra ile çektikleri kapalı kâğıt ki içi beyaz olursa o sene kurtulur ve "k" harfi yazılı olursa askere alınır.

Ma'lûl: Hasta, sakat, kötürüm.

Mâder: Anne, valide.

Mu'în: Yardımcı, yardım eden.

Mutallaka: Ayrılmış, boşanmış.

Mücerred: Bekâr.

Müstahfız: Yeniçeriler kaldırıldıktan sonra kırk yaşını aşmış kimselerin, yedek asker hizmetlerinden sonra gelen dört yıllık askerlik süresi.

Müte'ehhil: Evlenmiş, evli.

Nizâmiye: Askeriye dairesi.

Rençber: Tarla ve bahçe kazmak ve taş toprak taşımak gibi işlerde istihdam olunan gündelikçi, amele.

Tebdîl-i Hevâ: Sağlık için lüzum görülmesi üzerine, havası daha iyi bir yere gitmek sûretiyle yapılan mekân değişikliği.

TeHHül: Evlenme.

Te'hîr: Geciktirme, erteleme.

Tertîb-i evvel: Kısm-ı evvel'de bulunan kişilerden asker edilmek için talep edilen numaraya kadar kura usulüyle numara çeken ve direk silah altına alınan kimselerdir.

Tertîb-i sâni: Kısm-ı evvelde bulunan kişilerden talep edilen numaraya kadar olandan sonraki numaraları çeken ve Tertîb-i evvel'de oluşacak eksiklikleri tamamlamak üzere memleketleri civarında bulunan piyade taburlarında 6 ay eğitim gördükten sonra evlerinde tutulan kimselerdir.

Tevellüd: Doğma, dünyaya gelme.

KAYNAKÇA

1- ARŞİV KAYNAKLARI

A. Çankırı Belediyesi Dr. Rıfki Kamil Urgan Çankırı Araştırmaları Merkezi Arşivi

Tuht (Yapraklı) Redif Defteri- 1322 (1906), Defter no: 37, S.s. 42.

Tuht (Yapraklı) Redif Defteri- 1322 (1906), Defter no: 36, S.s. 18.

Tuht (Yapraklı) Redif Defteri- 1324 (1908), Defter no: 35, S.s. 15.

Tuht (Yapraklı) Redif Defteri- 1325 (1909), Defter no: 38, S.s. 24.

Tuht (Yapraklı) Redif Defteri- 1326 (1910), Defter no: 39, S.s. 22.

Tuht (Yapraklı) Redif Defteri- 1327 (1911), Defter no: 41, S.s. 32.

Tuht (Yapraklı) Redif Defteri- 1328 (1912), Defter no: 64, S.s. 18.

Tuht (Yapraklı) Redif Defteri- 1328 (1912), Defter no: 63, S.s. 34.

2- ARAŞTIRMA ESERLERİ

A. Kitaplar

AYHAN Bahattin, *Çankırı Tarihi*, Irmak Matbaa, Ankara, 1988.

BAYHAN A. , SALMAN F., ÇELİK A., *Tarihi ve Kültürel Değerleri ile Yapraklı*, Kayıkçı Mat. Yayıncılık, Çankırı, 2009.

ÇADIRCI Musa, *Tanzimat Sürecinde Türkiye Askerlik*, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 2008.

ELİBOL Ahmet, *XIX Yüzyıl Başlarında Çankırı*, Kayıkçı Ofset, Çankırı, 2008.

ENGELHARDT Edouard-Philippe, *Tanzimat ve Türkiye*, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 1999.

HALAÇOĞLU Yusuf, *XIV.-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1991.

KANKAL Ahmet, *XVI. Yüzyılda Çankırı*, Çankırı Belediyesi Kültür Yayınları, Çankırı, 2011.

KARAL Enver Ziya, *Osmanlı Tarihi “Islahat Fermanı Devri(1861-1876)*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Cilt VII, Ankara, 1988.

_____, *Osmanlı Tarihi “Nizam-ı Cedid ve Tanzimat Devirleri (1789-1856)”*, Türk Tarih Kurumu, Cilt V, Ankara, 2007.

LEWIS Bernard, *Modern Türkiye'nin Doğuşu*, Arkadaş Yayınevi, 7. Baskı, Ankara, 2014.

ŞEMSETTİN Sami, *Kâmûs-ı Türkî*, Çevik Matbaacılık, İstanbul, 2009.

TURFAN M. Naim, *Jön Türklerin Yükselişi: Siyaset, Askerler ve Osmanlı'nın Çöküşü*, Alfa Yayıncılık, İstanbul, 2013.

UYAR Mesut, *Osmanlı Askeri Tarihi*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2010.

Yapraklı Kaymakamlığı, *Cumhuriyetten Günümüze Yapraklı*, Kayıkçı Ofset, Çankırı, 1996.

YILDIZ Gültekin, *Neferin Adı Yok: Zorunlu Askerliğe Geçiş Sürecinde Osmanlı Devleti'nde Siyaset, Ordu ve Toplum (1826-1839)*, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2009.

B. Makaleler ve İnternet Kaynakları

ARMAĞAN Abdüllatif, “Klasik Dönemde Osmanlılarda Devlet Yönetim Anlayışına Dair Bazı Düşünceler”, *Gazi Akademik Bakış*, Cilt 5, Sayı 9, Ankara, 2011.

<http://asosindex.com/cache/articles/16228-1.pdf> (Erişim Tarihi: 20.01.2017)

AYIN Faruk, “Tanzimat İlanından Sonraki Asker Alma Kanunları”, *Silahlı Kuvvetler Dergisi*, Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları, Sayı 339, Ankara, 1994.

ÇADIRCI Musa, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Askere Almada Kura Usulüne Geçilmesi", *Askeri Tarih Bülteni*, Genelkurmay Basımevi, Sayı 18, Ankara, 1985.

ÇAKIN Naci, “Redif Teşkilatı”, *Askeri Tarih Bülteni*, Yıl: 14, Sayı: 26, Ankara, 1989.

KARAGÖZ Mehmet, “Osmanlı Devletinde Islahat Hareketleri ve Batı Medeniyetine Giriş Gayretleri (1700-1839)”, *OTAM*, Sayı 6, Ankara, 1995.
<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/19/1152/13546.pdf> (Erişim Tarihi: 05.02.2017)

KÜTÜKOĞLU Mübahat S., "Redif Kıyafetlerinin Maliyetine Dair". İktisat Fakültesi Mecmuası 41, 2011. <http://dergipark.gov.tr/iuifm/issue/832/9117> (Erişim Tarihi: 11.05.2017)

KÜTÜKOĞLU Mübahat S., “ Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu Redif-i Asakir-i Mansure”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi*, Edebiyat Fakültesi Matbaası, Sayı 12, İstanbul, 1982.

Meclisi Mebusan İ: 74, 5 Nisan 1326, C. 1, s. 182.
<https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/MECMEB/mmbd01ic02c004/ink074/mmbd01ic02c004ink0740182.pdf> (Erişim tarihi: 12.11.1016)

Meclisi Mebusan İ: 6, 12 Teşrinievvel 1327 (1911) C. 2, s. 119.
<https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/MECMEB/mmbd01ic04c001/ink006/mmbd01ic04c001ink0060119.pdf> (Erişim tarihi: 11.11.2016)

ÖZCAN Abdülkadir, “*Redif*”, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Cilt 34, İstanbul, 2007. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/18/27/168.pdf> (Erişim Tarihi: 12.02.2017)

TÜRKMEN Zekeriya, “II. Meşrutiyet Döneminde Osmanlı Ordusunda Ordu-Siyaset İlişkileri”, *Erdem*, Gün Ofset, Cilt 12, Sayı 35, Ankara, 2002.

C. Tezler

BOLAT Cahide, *Redif Askeri Teşkilatı (1834-1876)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2000, 124 s.

ÇAKIR Yunus Emre, *Tarih Kaynağı Olarak Jurnal Defteri ve Çankırı Jurnal Defterlerinin Değerlendirilmesi*, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankırı 2017, 131 s.

ÇÖKLÜ Şenol, *I. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Asker Alma (Ahz-ı Asker) Usûlleri*, Atatürk Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum 2010, 230 s.

EKLER

EK-1: 35 Numaralı Defterin Örnek Transkribi

		Defter-i Kur'a-i Meşrû'ie					Elli Sene										
		Bâ İtibar Sene		Esnân-ı Askeriyede Bulunanlar Hakkında Olunacak Kura Mu'âmelâtı													
Adedi unumî esnân	Sancağı	Kazası	Nahiyesi	Karyesi ve Mahallesi	Hanesi	Numarası	İsmi ve Şöhreti ve Künyesi	Sanatı	Mevlidi	Birinci Senesi	İkinci Senesi	Üçüncü Senesi	Dördüncü Senesi	Beşinci Senesi	Altıncı Senesi	Mülâhazât	
1	Kengiri		Tuht Nahiyesi	Yukarı Mahallesi	39	1	Kavasroğlu İsmail bin müteveffa Hüseyin		1304	Mücerred pederi fevt validesi sağ biraderi Osman 310 diğeri Ali 313 sağır olmakla birader ve validesine mu'in kısm-1 sâni	Bu dahi dul validesi ma'lûmunca sağır biraderlerine mu'in kısm-1 sâni	Asker mücerred pederi fevt validesi berhayat biraderi Osman 310 diğeri Ali 313 mu'in Kısm-1 evvel biraderi Osman mu'âyeneeye					

2					40	3	Keleşoğlu Mehmed bin mehmed		Rençber	14 tertib-i evvel mücerred pederi 265 validesi berhayat biraderi İsmail 301 diğeri Hüseyin 307 mu'ın Kısm-1 evvel						Sevki 324
3					84	3	Delı Süleymanoğlu Ahmet bin müteveffa Ali									Merkûm kura meclisinde bi'l müşâhede şahsen 306 tevellüdüne tashih Kılınmıştır

4				Aşağı Mahallesi	8	1	Hocazade Ali Rıza bin müteveffa Ahmet			Mücerred pederi fevt validesi berhayat dul validesine mu'in kısm-ı sâni	Bu dahi (...)	Bu dahi	Bu dahi dul validesine mu'in kısm-ı sâni	Bu dahi	Bu dahi	
5					36	2	Sehercioğlu İsmail bin müteveffa Mustafa		talebe	65 tertib-i sâni mücerred pederi fevt validesi berhayat biraderi Hüseyin 301 nizamiyede diğeri Mustafa 309 mu'in Kısm-ı evvel	Kısm-ı evvel talebe merkûm Mustafa'nın tarih-i tevellüdü her ne kadar üç yüz dokuz ise de bir sene daha (...)	Kasabadan müte'ehhil pederi fevt validesi berhayat biraderi Hüseyin 301 diğeri Mustafa 309 var ise de haremine mu'in mevâzidir?	Bu dahi	Bu dahi kısm-ı sâni	Bu dahi	

9					59	4	Araboğlu Mehmed Adil bin İsmail	Rençber	36 tertib-i evvel mücerred pederi 259 validesi berhayat biraderi Ahmet 289 diğeri Saadeddin 299 diğeri Niyazi 309 mu'in Kısm-1 evvel						Sevk
7					67	2	Kadıoğlu Şaban bin Hasan		Kasabadan müte'ehhil pederi 273 validesi fevt merkûmun pederi heyet-i kuraya bi'l celb sağ kolu çolak ve gözleri ama olduğundan pederine mu'in kısm-1 sâni	Bu dahi	Bu dahi	Bu dahi	Bu dahi	Kasabadan müte'ehhil kayımpederi İsmail 65 varsada biraderine mu'in kısm-1 sâni	

12					60	3	Cucaroğlu Süleyman bin İsmail		Talebe	60 tertib-i evvel mücerred pederi 265 validesi berhayat biraderi Mustafa 299 mu'ın Kısm-1 evvel	Bir biraderi nizamiyede olmakla pederine mu'ın kısm-1 sâni	Bu dahi	Fazladan asker biraderi Mustafa 99 mu'ın Kısm-1 evvel			
13					98	3	Cemoğlu Hüseyin bin Hasan			20 tertib-i evvel kasabaya Mücerred pederi 267 validesi berhayat biraderi Mustafa 299 mu'ın Kısm-1 evvel						Merkûm (...) mahkûm olduğu

14				Bulca Karyesi	11	2	Subaşıoğlu Arif bin müteveffa Abdullah			Sazcağız karyesinden müte'ehhil pederi fevt validesi berhayat biraderi Ali 30 varsa da haremüne mu'în kısm-1 sâni	Merkez bir ise de yeni haremüne mu'în kısm-1 sâni	Bu dahi	Bu dahi kısm-1 sâni	Bu dahi	Bu dahi	
15					23	2	Abdülkerimoğlu İsmail bin müteveffa Mustafa			Tuht kasabasında n müte'ehhil pederi fevt hamile validesine ve biraderi Ali 285 var ise de haremüne mu'în kısm-1 sâni	Bu dahi kısm-1 sâni	Bu dahi	Bu dahi kısm-1 sâni	Bu dahi kısm-1 sâni	Bu dahi	Sevki 324

16					Akyazı karyesi	9	4	Ömeroğlu Hasan bin Ahmet	Rençber	2 tertib-i evvel mücerred pederi 275 maderi berhayat biraderi Sadık 302 diğeri Abdullah 308 mu'ın Kısm-1 evvel hanesinden amcası Ömer 285					
17						21	4	Kırkoğlu Hasan bin İsmail		Koca kadın müte'ehhil pederi fevt maderi de fevt yeni haremine mu'ın kısım-1 sâni					Merkûm geçen seneki mu'âyenesiyle asker edilmiştir. 3 Haziran 325

18					36	3	Seyhoğlu İdris bin Mehmet		Rençber	4 tertib-i evvel dört mücerred pederi 366 sağ validesi fevt biraderi Hasan 299 diğeri Mehmet 304 mu'in Kısm-1 evvel	Sevk 324					
19					36	4	Diğeri Handi bin Mehmet		Rençber	9 tertib-i evvel mücerred pederi sağ validesi fevt biraderi Hasan 299 mu'in Kısm-1 evvel	Sevk 324					

20						Manavoglu Kamil bin Osman	4	41	Rençber	10 tertib-i evvel mücerred pederi 275 maderi berhayat biraderi Ali 301 mu'ın Kısm-1 evvel	Sevk 324					
21	Kengirı		Tuht Nahiyesi	İğdir Karyesi		Kara Mehmetoglu torunu Ahmet bin müteveffa Hüseyin	6	3	Talebe	30 tertib-i evvel bekâr pederi fevt validesi de fevt biraderi Saim 298 nizamiyede diğeri Hasan 297 diğeri İsmail 294 mu'ın Kısm-1 evvel	Kısm-1 evvel talebe	Sevk edilmiştir				

24					36	3	Karakanoğlu Ahmet bin Mustafa			Mücerred pederi 261 maderi berhayat biraderi Tevfik 301 nizamiyede bulunmakla kısım-1 sâni	Bu dahi	Biraderi Tevfik nizamiyede fevt olmakla mu'in Kısım-1 evvel pederi mu'âyene olmaya	Pederi bi'l mu'âyene malul olmakla mezundur	Bu dahi kısım-1 sâni	Bu dahi	
25					51	3	Büciroğlu Bayram bin Mehmed			Mücerred pederi 270 maderi berhayat biraderi Ali 298 nizamiyede diğeri olmadığında n kısım-1 sâni	Fazladan asker biraderi askerden vürüd etmekle mu'in Kısım-1 evvel	Bu dahi Kısım-1 evvel merkûm mu'âyene olacağı		Şeref-i askeriyeden ihrac olunmuştur 14 Mayıs 328		

26				Yukarı Badığın Karyesi	10	3	Abdioglu Hüseyin bin Ali			Mücerred pederi 1274 maderi berhayat biraderi Osman 98 nizamiyede diğeri olmadığında n kısm-1 sâni	Fazladan asker biraderi nizamiyeden gelmekle Kısm-1 evvel					
27					16	4	Hacı Beşoğlu Hüseyin bin Mehmed			65 tertib-i evvel mücerred pederi 1272 maderi berhayat biraderi İsmail 93 diğeri İbrahim 296 mu'in Kısm-1 evvel						Esnân mu'âyeneeye sevki

28					37	3	Hatiboğlu torunu Bekir bin müteveffa İsmail			Hanesinden müte'ehhil pederi fevt validesi berhayat validesiyle hane mu'in kısm-1 sâni	Bu dahi kısm-1 sâni	Bu dahi	Bu dahi	Bu dahi	Bu dahi	
29					73	5	Hatiboğlu Ali bin Recep			Mücerred pederi 277 validesi berhayat biraderi Mehmed 297 diğeri Sadık 301 kezalik nizamiye bulunmakla kısm-1 sâni	Fazladan asker biraderi Mehmed nizamiyeden gelmekle mu'in Kısm-1 evvel					i

30					94	2	Tellakıoğlu Osman bin Ömer		49 tertib-i evvel karyesinden müte'ehhil pederi 275 validesi berhayat mu'ın Kısm-1 evvel			Ba rapor ihrac		Esnân mu'âyeneye	
31	Kengiri		Tuht Nahiyesi	Aşağı Badığın Karyesi	23	2	Keloğlu Osman bin Recep	1304	Mücerred ebeveyni fevt sagır ise biraderlerine mu'ın kısm-1 sâni	Biraderi Mehmet 308 diğeri İsmail 311 valideside biraderlerinden tarih-i tevellüdlü şahıslarına muvafık olmadığı ve sagır buldukları cihetle kur'aca tahakkuk etmiştir. merkûm Mehmed'in 312 senesi ve İsmail'in 315 tevellüdü oldukları tahmin edilmiştir tashikleri icra edilmiştir. 4 Haziran 326	Sarıkaya'da n müte'ehhil ebeveyni fevt biraderlerin e ve haremine mu'ın kısm-1 sâni	Bu dahi kısm-1 sâni	Bu dahi	Bu dahi	Biraderleri heyet-i kuraya bi'l celb ufak oldukları anlaşılmiştir biraderleri küçüktür sevki

34					38	1	Gulamoglu Osman bin mütteveffa Melmed			Karyesinden müte'ehhil pederi fevt validesi berhayat kayınpederi Mustafa 50 varsa da dul validesine mu'ın kısm-1 sâni	Bu dahi kısm-1 sâni	Bu dahi	Bu dahi	Bu dahi	Bu dahi		
35					41	3	Molla Mustafaoglu İsmail bin mütteveffa Osman			8 tertib-i evvel mücerred pederi fevt maderi berhayat biraderi Ali 291 mu'ın Kısm-1 evvel	Henüz mu'âyene edilmediği	Badigin karyesinden müte'ehhil pederi fevt validesi fevt biraderi Ali 291 diğeri Mustafa 35 var ise de haremine mu'ın kısm-1 sâni	Fazladan asker mücerred pederi fevt maderi fevt biraderi Ali 291 diğeri Mustafa 35 mu'ın Kısm-1 evvel				İzinnameesi görülecektir. 2 Nisan 323 tarihiyle izinnameesi görülmüştür. merkûm nâmına mevrud. 10 Kanun-ı Sâni 324 tarihli ve 2697 numarolu.

36						1	Molla Mustafaoğlu İsmail bin müteveffa Mehmed			Kırzeyve karyesinden müte'ehhil pederi maderi fevt haremine mu'ın kısm-1 sâni	Kırzeyve müte'ehhil pederi fevt validesi berhayat hane kayınpederi Ali 41 var ise de validesine bu dahi kısm-1 sâni	Bu dahi	Bu dahi	Bu dahi	Bu dahi	
37						2	Hancıoğlu Osman bin müteveffa Sadık			25 tertib-i evvel mücerred pederi fevt validesi berhayat biraderi Ali 307 mu'ın Kısm-1 evvel	Bade'l mu'âyene müte'ehhil bu dahi Kısm-1 evvel talebe	Sevk edilmiştir				Terk-i tahsil ettiğini ikrar etmiştir 3 Haziran 325

38						Hasan Alioğlu Hasan bin Ali	4	16	Talebe	21 tertib-i evvel karyesinden müt'e'hhil pederi 246 validesi biraderi Ali 285 diğeri Kadir 297 kaynı Mustafa 30 mu'in Kısm-1 evvel		Fevt				Esnân mu'âyeneye tebdil-i hevâ üzere vefat etmiştir 2 Haziran 325
39						Dulkadiroğlu Mehmed bin Mehmed	3	28	Rençber	58 tertib-i evvel mücerred pederi 272 maderi berhayat biraderi Osman 22 mu'in Kısm-1 evvel	Bu dahi pederi 272 maderi berhayat biraderi Osman 299 sevk					Esnân mu'âyeneye

42				Çakırlar Karyesi	1	2	Yanyaloğlu Mehmed bin Mustafa	Talebe	Tevellüd 55 tertib-i evvel mücerred pederi 50 maderi berhayat mu'ın Kısm-1 evvel	Bu dahi Kısm-1 evvel talebe	Sevk				Pederi mu'âyeneeye
43				Badençay Karyesi	5	2	Öküzoğlu Kamil bin Arif	Talebe	Tevellüd 26 tertib-i evvel karyesinden müte'ehhil pederi 275 maderi berhayat biraderi Mustafa 318 karyesinde kaynı Ali 40 diğeri Osman 35 mu'ın Kısm-1 evvel	Kısm-1 evvel talebe	Sevk				Esnân mu'âyeneeye

46					37	3	Bağdadoglu Sadık bin Aliğin*	Talebe	Tevellüd 18 tertib-i evvel mücerred pederi 268 maderi berhayat biarderi Arif 287 mu'ın Kısm-1 evvel	Bu dahi Kısm-1 evvel talebe	Sevk edilmiştir				
47					51	4	Bağdadoglu Ali bin müteveffa İsmail		Tevellüd 22 tertib-i evvel mücerred pederi maderi fevt hanesinde ana bir biraderi Hasan 303 diğeri Ali 302 mu'ın Kısm-1 evvel	Çayırpınar karyesinden müte'ehhil pederi maderi fevt bulunmakla yeni haremine mu'ın kısım-1 sâni	Bu dahi kısım-1 sâni	Bu dahi kısım-1 sâni	Bu dahi	Bu dahi	

48				Kocak Karyesi	Emiroğlu İbrahim bin müteveffa Mustafa	2	3	Çakırlardan müte'ehhil pederi fevt maderi berhayat biraderi Hasan 301 varsa da haremine mu'in kısm-1 sâni	Bu dahi	Bu dahi	Asker (...) bir seneden beri pederi nezdinde bulunduğu tahkik edilmekle asker etmiş ise de talak vukubulmadığı cihhetle kısm-1 sâniye tefriki meclisce tahakkuk edilmiştir.	Bu dahi	Bu dahi	
49				Şah Osman Karyesi	Derelloğlu Ömer bin müteveffa	2	1	Tevellüd 23 tertib-i evvel mücerred pederi 284 maderi fevt biraderi Hakkı 333 mu'in Kısm-1 evvel	Bu dahi Kısm-1 evvel talebe	Sevk edilmiştir				

52				Doğanbey Karyesi	13	2	Karabücroğlu İsmail bin Ahmed	Talebe	Tevellüd 71 tertib-i sâni mücerred pederi 275 validesi berhayat biraderi ömer 311 mu'in Kısm-1 evvel	Bu dahi Kısm-1 evvel talebe	Sevk edilmiştir				
53					35	2	Kara Hüseyinoğlu Mehmed bin İbrahim	Rençber	Tevellüd 48 tertib-i evvel mücerred pederi 266 berhayat validesi fevt biraderi Hüseyin 311 mu'in Kısm-1 evvel		Sevk edilmiştir				Sevki 324

58					78	3	Kayabaşoğlu Mehmet bin Satılmış	Talebe	Tevellüd 70 tertib-i sâni karyesinden müte'ehhil pederi 275 maderi berhayat hanesinden amcazadesi İsmail 301 mu'ın Kısm-1 evvel	Bu dahi Kısm-1 evvel	Sevk edilmiştir				Esnân mu'âyeneeye
59					78	1	Kayabaşoğlu biraderzadesi İsmail bin müteveffa Mustafa	Rençber	Tevellüd 43 tertib-i evvel karyesinden müte'ehhil pederi fevt validesi fevt hanesinden kayınpederi Satılmış 275 ve Amcası bulunmala mu'ın Kısm-1 evvel	Her ne kadar asker edilmiş isede hemşiresi Emine ve Fatma ve Hayriye nezdinde oluğu sagır hemşirelerine mu'ın kısım-1 sâni	Bu dahi	Bu dahi	Bu dahi	Bu dahi	

60			Kırzeye Karyesi	3	Bebioğlu Ömer bin Ahmet		Rençber	Tevellüd 59 tertib-i evvel mücerred pederi berhayat biraderi Bahaddin 301 mu'ın Kısm-1 evvel	Ma'lül pederi ve biraderine mu'ın olmak üzere te'hîrine	Bu dahi	Bu dahi	Bu dahi	Bu dahi	Pederi Halil (...) biraderi mu'âyene
61	Kengiri		Kırzeye Karyesi Tuht Nahiyesi	9	Acaroğlu Said bin Osman	1304		Mücerred pederi 269 maderi berhayat biraderi Mustafa 302 nizamiyede bulunmakla kısm-1 sâni	Bu dahi kısm-1 sâni	Asker mücerred pederi 269 validesi berhayat mu'ın Kısm-1 evvel				

64					69	2	Lafıoğlu İsmail bin Mustafa			Mücerred pederi 1263 maderi berhayat mutallaka validesine mu'ın kısm-1 sâni	Zecren asker validesinin mutallaka olarak kısm-1 sâniye tefrik edilmiş hâlbuki merkûmun valide ismi Arzu olub elyevm pederinin taht-1 nikâhında olduğundan (...) zecren asker edilmiştir.	Kısm-1 sâni	Karyesinde n müte'ehhil pederi 263 validesi fevt kayınpederi Osman var ise de malul pederine mu'ın kısm-1 sâni	Bu dahi		
65					19	3	Cücelkoğlu Şükrü bin Ali			Mücerred pederi validesi mutallaka olub mutallaka validesine mu'ın kısm-1 sâni	Bu dahi kısm-1 sâni	Bu dahi	Bu dahi kısm-1 sâni	Pederi fevt bu dahi		

66				Ünür Karyesi	43	2	Sarıoğlu Hüseyin bin Osman		Talebe	Tevellüd 6 tertib-i evvel karyesinden mutsahassıl pederi 263 maderi berhayat biraderi İzzet 286 kayınpederi Veli 50 mu'in Kısm-1 evvel 1275	Kısm-1 evvel talebe	Sevk edilmiştir				
67					68	2	Hacıoğlu Veli bin Mehmed		Rençber	Tevellüd 56 tertib-i evvel Derelli Karyesi'nde n müte'ehhil pederi 283 validesi berhayat mu'in Kısm-1 evvel						

71					49	3	Köroğlu Sadık bin Ebubekir			Mücerred pederi 275 validesi berhayat biraderi Ali 301 nizamiyede bulunmakla kısım-1 sâni	Bu dahi kısım-1 sâni	Asker müte'ehhil pederi 275 validesi berhayat kayını Ali 40 mu'ın Kısım-1 evvel	Pederi bi'l mu'âyene malul olmakla kısım-1 sâni	Bu dahi malul pederine mu'ın kısım-1 sâni	Bu dahi	Pederi mu'âyeneye
72					61	2	Haytaoğlu Ali bin müteveffa Mustafa			Mücerred pederi fevt validesi berhayat validesine mu'ın kısım-1 sâni	Bu dahi kısım-1 sâni	Bu dahi	Bu dahi	Bu dahi	Bu dahi	

73				Topuzsaray Karyesi	2	8	Karakulakoglu Said bin Osman	Renber	Tevellüd 40 tertib-i evvel mücerred pederi 273 sağ validesi fevt biraderi Mustafa 312 mu'ın Kısm-1 evvel						Pederi mu'âyeneeye sevki 324
74					2	45	Kürdoğlu Ömer bin Hasan	Renber	Tevellüd 51 tertib-i evvel mücerred pederi 280 maderi berhayat biraderi Ali 308 mu'ın Kısm-1 evvel						Sevki 322

75					1	Karakulakoğlu Abdullah bin müteveffa Osman		15 tertib-i evvel mücerred olub karyesinden müte'ehhil pederi fevt validesi de fevt emlak arazisi varsa da ortakçı olmakla Kısm-1 evvel						Ba rapor ihrac
76					4	Karakulakoğlu Yusuf bin Hilil	Rençber	Tevellüd 38 tertib-i evvel mücerred pederi 283 maderi berhayat hanesinde amcası Kamil 292 diğeri Hasan 296 mu'ın Kısm-1 evvel						Sevki 324

77					85	4	Hacıoğlu İsmail Hakkı bin Şaban		Rençber	Tevellüd 16 tertib-i evvel mücerred pederi 257 validesi fevt biraderi Hakkı 287 diğeri Yusuf 301 biri mu'ın Kısm-1 evvel							Sevki 324
78					95	2	Hacı Mehmedoğlu Hüseyin bin Ahmet		Talebe	Tevellüd 63 tertib-i evvel mücerred pederi 276 maderi berhayat mu'ın Kısm-1 evvel							Sevki 324

86					Yüklü Karyesi	1	3	Gökçeoğlu İsmail bin Süleyman			Tevellüd 54 tertib-i evvel mücerred pederi 267 validesi berhayat biraderi Mehmed 291 diğeri Ahmet 308 mu'ın Kısm-1 evvel						Sevki 325	
87						8	2	Çıraoğlu namıdeğer Hacıoğlu osman bin Şükrü			Talebe	Tevellüd 47 tertib-i evvel karyesinden müte'ehhil pederi 273 maderi berhayat biraderi Mehmed 308 diğeri Hüseyin 310 kayınbirader i Hasan 30 mu'ın Kısm-1 evvel	Bu dahi Kısm-1 evvel talebe	Sevk edilmiştir				Sevki 324

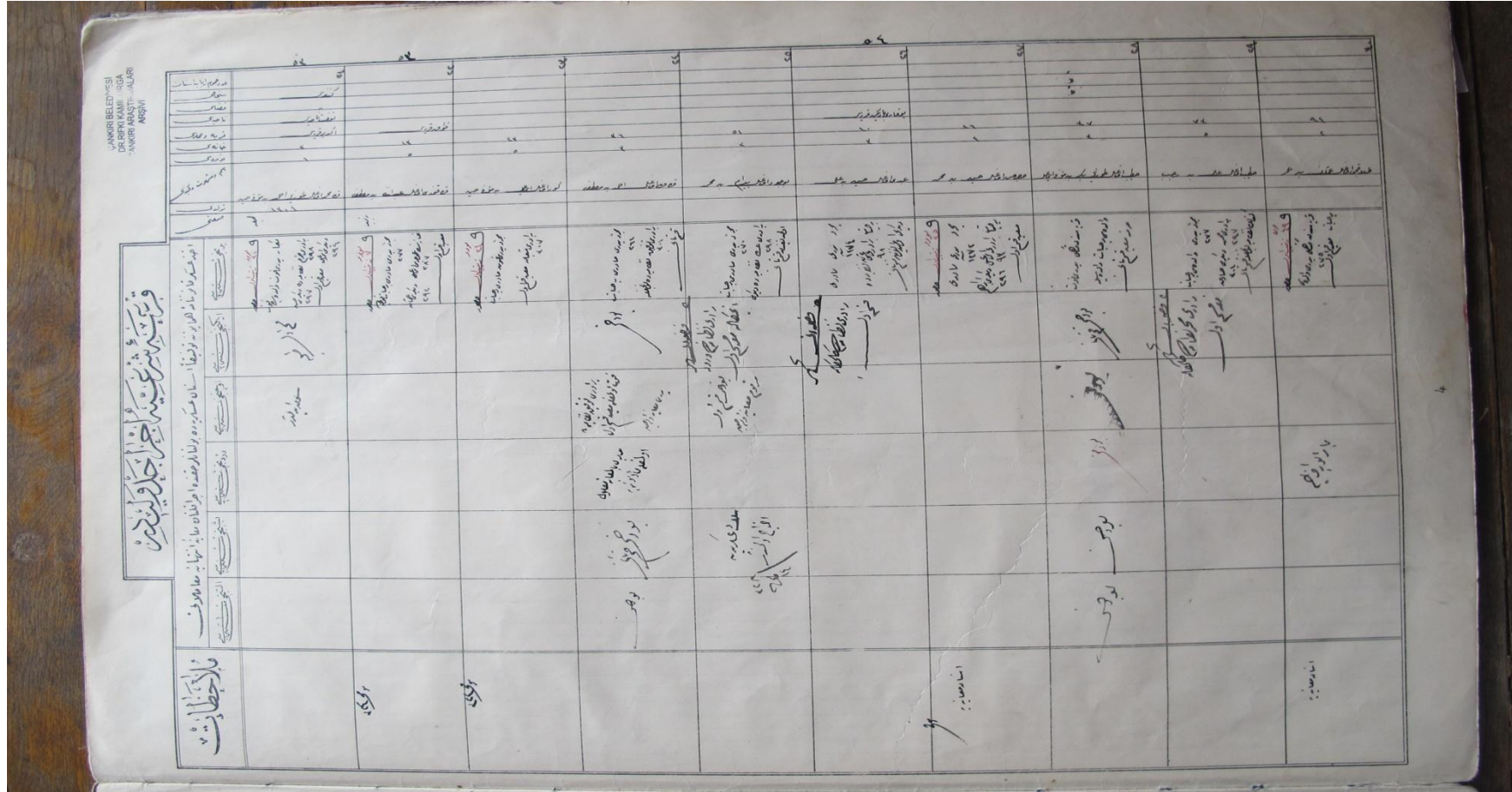
88					29	3	Hatiboğlu Mustafa bin müteveffa Halil			Karyesinden müte'ehhil pederi fevt validesi berhayat yeni haremine mu'ın Kısm-1 sâni	Bu dahi hane mu'ın kısm-1 sâni	Asker birinci haremi fevt karyesinden müte'ehhil pederi fevt maderi sağ kocada haremine Kayınpederi Molla İsmail 35 mu'ın Kısm-1 evvel				
89					35	2	Gökçeoğlu İbrahim bin Molla Mustafa	Talebe	Tevellüd 19 tertib-i evvel karyesinden müte'ehhil pederi 275 validesi berhayat biraderi Mehmet 314 kayınpederi Kerim 55 mu'ın Kısm-1 evvel	Bu dahi Kısm-1 evvel talebe	Bu dahi Kısm-1 evvel	Bu dahi	Bu dahi talebe	Bu dahi		İşbû. Berhayat Hatiboğlu Mustafa hakkındadır. Gerçi dokuz yaşında bir kızla müte'ehhil ettiği anlaşılmiş ise de işbu tehhülünün (...) mesned olmadığı kur'a-i hey'etce tahakkuk etmiş. İşbû muamele-i şerh verilmiştir. 2 Haziran 324

92					Bigay Karyesi	1	9	Kara Hasanoğlu torunu Abdullah bin Hafiz Ali			Tevellüd 12 tertib-i evvel mücerred pederi 274 maderi berhayat biraderi Sadık 301 İsmail Hakkı 305 Mehmed 292 mu'ın Kısm-1 evvel	Bu dahi Kısm-1 evvel talebe	Sevk edilmiştir					
93						23	6	İmamoğlu Ahmed bin Hasan Raşid			Talebe	29 tertib-i evvel mücerred pederi 281 maderi berhayat biraderi Yusuf 291 diğeri Mustafa 293 mu'ın Kısm-1 evvel		Sevk edilmiştir				Sevki 324

102					57	1	Sulsaioğlu Recep bin mütveffa Hüseyin			Tevellüd 64 tertib-i evvel bekar pederi maderi fevt emlak arazisi icarda bulunmakla Kısm-1 evvel						Sevki
103				Ünür Karyesi	8		Sofioğlu İsmail bin mütveffa Haşim	1304		Bekâr pederi fevt validesi berhayat bakir hemşiresiyle validesine mu'in kısm-1 sâni	Bade'l mu'âyene müt'e'hhil pederi fevt validesiyle bakire hemşiresiyle mu'in kısm-1 sâni	Validesine mu'in kısm-1 sâni	Bu dahi	Bu dahi	Bu dahi	

EK-2: Tuht Redif Defterlerine Ait Görseller

Görsel-1 35 numaralı defter- sayfa 4

Görsel-4 36 numaralı defter- defter kapağı

ÖZGEÇMİŞ
KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı	Betül KÜÇÜK
Doğum Yeri	Şarköy / TEKİRDAĞ
Doğum Tarihi	15.05.1991

LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Fakülte	Edebiyat Fakültesi
Bölüm	Tarih

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurum	1- Çankırı Belediyesi Dr. Rıfkı Kamil Urgan Çankırı Araştırmaları Merkezi 2- Dışişleri Bakanlığı Arşivi Arşiv Otomasyon Projesi
Görevi/Pozisyonu	Arşiv Uzmanı
Tecrübe Süresi	Bir buçuk yıl

KATILDIĞI

Kurslar	Genel İngilizce Kursu, YDS Kursu, Arapça Kursu
Projeler	

İLETİŞİM

Adres	Başakşehir Sancak Sokak I. Etap B-29 Daire 16 Başakşehir/İSTANBUL
Mail	nurbetul_91@hotmail.com

